

SCAFFALI ONLINE
<http://badigit.comune.bologna.it/books>

Waldseemüller, Martin

Cosmographiae introductio, cum quibusdam geometriae ac astronomiae principiis...

(Vrbs Deodate : [Vautrin & Nicolas Lud], finitum vij. kalendas Maij [25 IV] 1507)

Collocazione: 16. K. V. 39

<http://sol.unibo.it/SebinaOpac/Opac?action=search&thNomeDocumento=UB02889140T>

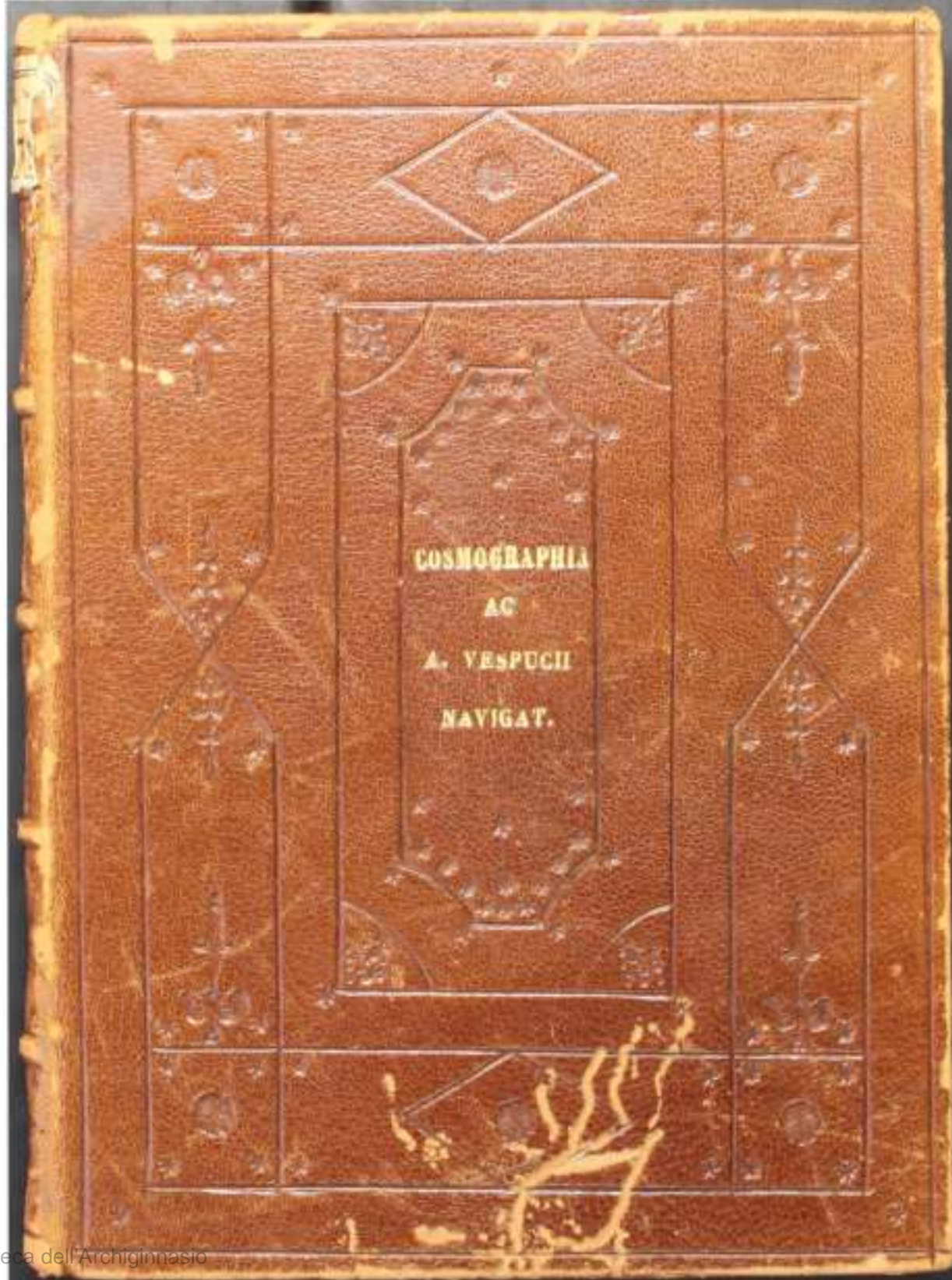
Questo libro è parte delle collezioni della Biblioteca dell'Archiginnasio.

L'ebook è distribuito con licenza Creative Commons solo per scopo personale, privato e non commerciale, condividi allo stesso modo

[4.0:http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode)

Per qualsiasi altro scopo, o per ottenere immagini a risoluzione superiore contattare: archiginnasio@comune.bologna.it

COSMOGRAPHIA
AC
A. VESPUCHII
NAVIGAT.

16.
K. V. 39.

COSMOGRAPHIAE INTRODVCTIO/
CVM QVIBVSDAM
GEOMETRIAE
AC
ASTRONO
MIAE PRINCIPIIS
ADEAM REM NECESSARIIS

Insuper quatuor Americi Ves
puchij navigationes.

Ant. Perelli de bononia
Vniuersalis Cosmographiae descriptio
tam in solido q̄plano/cis etiam
inertis quę Ptholomęo
ignota a nuperis
reperta
sunt.

DISTICHON

Cum deus astra regat/& terrę climata Cæsar
Nec tellus nec eis sydera maius habent.

DIVO MAXIMILIANO CAESARI SEM-
 PER AVGVSTO/GYNNASIVM VOS
 AGENSE NON RVDIBVS INDO
 CTISVE ARTIVM HVMANI
 TATIS COMMENTATORI
 BVS NVNC EXVL-
 TANS: GLORIAM
 CVN FOELICI
 DESIDERAT
 PRINCIPA
 TV.

SI MVLTAS ADIISSE REGIONES/ET
 populorū vltimos vidisse/nō solum voluptarium/
 sed etiam in vita conducibile est(quod in Platone/
 Apollonio, Thyanæo atq; alijs multis philosophis
 q̄ indagandarū rerū causa remontissimas oras peti-
 uerunt/clarum euadit) Quis o Cæsar inuictissime
 regionum atq; vrbium situs, & externorum homi-
 num.

Boetius

Quos videt condens radios sub vndas

Phcebus:extremo veniens ab ortu:

Quos premunt septem gelidi Triones:

Quos Nothus sicco violentus æstu

Torret ardentem recoquens harenas:

Quis inquā illorū omniū ritus ac mores/ex libris
 cognoscere:iucundum ac vtile esse inficias ibit? Sa-
 ne(vt sapientum fert opinio) sicut longissime per-
 egrinari laudabile est/ita de quouis mortalium cui
 præmensus ipsę terrarum orbis vel ex sola charta-
 rum traditione longē lateq; spectabilis atq; cogni-
 tus est non absurde repeti potest quod ab ipso poe-
 tarum principe Homero musa Clyo de Naricio du-
 ce verbis istis rogabatur.

Homes-
 rus

Dic mihi musa virum captæ post tempora Troie
 Qui mores hoīm multorum vidit et vrbes.

Hinc effectum est/vt nobis (qui librariam officia
 nam apud Lotharingie Vosagum in oppido cui vo-
 cabulū est Sancto Deodato/nuper ereximus) Ptho-
 lomæi libros post exēplar Græcū recognoscētibus:
 necnon quatuor Americi Vespucij navigationū lu-
 strationes adijcientibus:totius orbis typū tam in so-
 lido q̄ plano(velut præuiam quandam ylagogen)
 pro communi studiosorum vtilitate parauerimus:
 Quē tuę sacratissimę maiestati/cū terrarum dñs ex-
 istas dicare statuimus. Rati nos ipsos voti compo-
 tes & ab emulorum machinamentis tuo (tamq̄
 Achillis) clipeo tutissimos fore/ si tuę Maiestatis
 acutissimo in eis rebus iudicio/ aliquantula saltem

A ij

ANTILOQVIVM

ex parte nos fatiffeciffe intelleximus. Vale cæfar in
cltyiffime. Ex fuperius memorato fancti Deodati
oppido. Anno poft natum Saluatorē fupra feiqui
millefimū feptimo.

TRACTANDORVM ORDO

Cum Cosmographiæ noticiã fine præuã quadã
aſtronomiæ cognitione/ & ipfa etiam aſtronomia
fine Geometriæ principijs plene habere nequeat: di
cemus primo in hac fuccincta introductiõe pauca
de Geometriæ inchoamentis ad ſpheræ materia
lis intelligentiam feruientibus.

- 2 Deinde quid ſphæra/axis/poli &c.
  - 3 De cœli circulis.
  - 4 Quaedam ipſius ſpheræ ſecundum graduū ratio
nes Theoricam ponemus.
  - 5 De quinque Zonis cœleftibus earundẽ & graduū
cœli ad terram applicatione.
  - 6 De Paralellis.
  - 7 Declinatibus orbis.
  - 8 De ventis cum eorũ & aliarũ rerũ figura vniuerſali
  - 9 Nono capite quẽdam de diuifione terrę/de finibus
maris/de infulis/ & locorũ abinuicẽ diſtãtia dicentẽ
Addetur etiam quadrans Cosmographo vtilis.
- Vltimo loco quatuor Americi Velpuchj ſubiũge: p
fectiões. Et Cosmo. tã ſolidã quã planã deſcribemus.

DE PRINCIPIIS GEOMETRIÆ AD SPHERÆ NOTICIAM NE CESSARIIS CAPVT PRIMVM

VIA IN SEQVENTIBVS
circuli/circumferentię/centri/dia
metri/et id genus aliorum crebra
mentio fiet: ideo primum nobis
ſingillatim de talibus breuiſſime
tractaupum venit.

Est igitur Circulus / figura plana vna quidem
circumducta linea contenta: in cuius medio pun
ctus est/ a quo omnes rectæ lineæ ad circũdantem
lineam eductæ adinuicem ſunt æquales.

Figura plana/ est cuius mediũ nõ ſubſultat/ neq;
ab extremis egreditur.

Circũferentia/ est lineã circulũ continens ad quã
omnes rectæ lineę a centro circuli eiectæ inter ſe ſunt
æquales/ quæ & ambitus/ & circuitus/ curuaturaq;
ac circulus a latinis/ gręce autem periphæria dicitur:

Centrũ circuli/ est punctus ille a quo omnes rectę
ad lineã circulũ continentẽ eductæ adinuicem ſunt
æquales.

Dimidius circulus/ est figura plana diametro cir
culi & medietate circũferentię contenta.

Diamater circuli/ est quęcũq; linea recta per cen

SPHERAE MATE.

Virgili. se habet/vel a zoe quod est vita: quia omniū inferi orū vita secundū planetarū motus sub ipsa esse dignoscitur. Latini eū signiferū vocāt/ q̄. xij. signa in se ferat. Atq; obliquū circulū. Hinc & Maro infit Obliquus qua se ignorum verteret ordo.

In media zodiaci latitudine circularis linea ipsum in duo equa partiens et vltro citroq; sex latitu. gra. relinqns intelligit: quā eclipticā vocāt/ eo quod nūq; solis aut lunæ deliquiū & eclipsis contingat/ nisi eorum vterq; sub ea linea in eodem vel oppositis gradibus decurrat. In eodem si solare futurū sit deliquium. In oppositis vero si ipsius lunæ. Et sol semper sub ea linea medius incedit/ neq; vltro deuiat. Luna autē & cæteri planetarum nunc sub ea/ nunc citra vel vltra expaciati vagantur.

Cæsar. Duo sunt in sphaera coluri/ qui solsticia & æquinoctia distinguunt. Ita a Colon græce quod membrum significat/ & v̄ris bobus (quos magnitudine Elephantū Cæsar cōmentariorū lib. iij. in Hercinia silua esse ait) dicti/ qm̄ sicut cauda bouis membrū erecta semicirculū & non completū facit/ ita nobis colurus semper imperfectus apparet. Vna em̄ medietas videtur/ cum alia sit occultata.

3 Colurus solsticiorū qui & declinationū dicitur est circulus maior per principia canerū & capricorniorū p̄ polos eclipticę pariē & polos mundi transiens

2 Aequinoctiorum colurus itidem circulus maior

RVDIMENTA

est per principia arietis ac libræ / & mundi polos transiens.

Meridianus est circulus maior per punctū verticis & polos mundi transiens. Tales in generalibus nostris tam solido q̄ plano decem gradibus ab invicē distinximus. Est autē punctū verticis (quod & zenith dicit̄) in cælo p̄ctus directe rei suppositus.

6 Horizon (quem finitorem quoq; dicūt) est sphaeræ circulus maior superius hemisphaerium (id est dimidiū sphaeræ) ab inferiori diuidens. Est q; is in quē sub diuo consistentiū/ circūducentinmq; oculos videri obtutus deficere: qui et partem cæli visam a non visa dirimere cernitur. Diversarū autē regionū varietus est horizon: & omniū horizontium capitis vertex/ polus dicitur. Nam tale punctū omniuaq; ab finitore atq; ipso horizonte æque distat. Et hæc de circulis maioribus/ nunc ad minores veniamus.

7 Circulus arcticus ē circulus minor quē polus zodiaci ad motum primi mobilis circa polum mundi arcticum describit.

8 Antarcticus/ est circulus minor quē alter polus zodiaci circa polū mundi antarcticū causat atq; describit. Nuncupamus autē polū zodiaci (de quo etiā superiori capite diximus) punctū vnde cūq; ab eclipticæ æque distantē. Sunt em̄ poli zodiaci axis eclipticę extremitates. Et q̄ta ē maxia sol̄ declinatio (de q̄ mox plura) tāta ē poli zod. a polo mūdi distantia

SPHERAE MATE.

Tropicus Cancrī est/circulus minor quem sol in principio cancrī existens ad motū primī mobilis describit/qui & solsticiū estiuū dicitur.

Tropicus capricorni/ est circulus minor quē sol in initū capricorni tenens ad motū primī mobilis describit. Hunc etiam circulum brumę dicimus.

Ceterum quia declinationis mentionē fecimus ideo annotandum.

Declinationē esse quando sol de equinoctiali ad Tropicū cancrī scandit/vel ad capricorni tropicū a nobis descendit.

Ascensionē pro cōtrario accipimus/qñ. s. a tropicis equatori propinquat. Licet a cyros & improprie a quibusdam dicat ascēdere quando nobis propinquat/& descendere cū a nobis discedit. Hactenus de circulis/iā ad spherę Theoricā et latiorē quandam graduū quibus tales abinuicem distent speculationem accedamus.

CAPVT QVARTVM

De quadam spherę Theoricę secundū graduum rationes.

Sphera cęlestis quinq; ligatur circulis principali oribus vno maiore et quatuor minoribus/Arctico .s. cancrī/equatore/capricorni/& antarctico. E quibus equator est maior/ alij quatuor minores. Nos ipsos vel potius quę intersunt spacia authores Zo

Virgili. nas vocare asueuerunt. Hinc & Virgilius in Geor

[RVDIMENTA

gicis ait.

Quinq; tenent ccelū zonę: quarū vna corusco
Semper sole rubens/ & torrida semper ab igni est
Quam circū extremę dextra laeuq; trahuntur
Cerulea glacie concretę atq; himbribus atris/
Has inter mediamq; duę mortalibus ægris
Munere concessę diuū: & via secta per ambas
Obliquus qua se signorū verteret ordo.

De quarū qualitate in sequentibus plura dicentē. Quia vō superius tetigimus q; polus Zodiaci circulū arcticū describat: ideo pro vltiori speculatione sciendū hoc de superiori Zodiaci polo (qui in 66. gradu & 9. min. eleuatiōis situs ē/atq; a polo arctico. 22. gradibus ac. 51. mi. distat) intelligi oportere.

Vbi & illud non ignorandū. Gradum tricesimā signi partem esse. Et Signū duodecimam circuli. At triginta duodecies multiplicata. 360. reddūt.

Quare liquidū euadit quod gradus iterū tricentesima et sexagesima circuli pars esse definiri possit.

Circulū aut Antarcticū polus Zodiaci inferior describit: qui in eodē gradu declinationis situs est et eque a polo antarctico distat sicut superior ab arctico.

Tropicū cancrī/eclipticę reflexio/ siue maxima solis vltus septemtrionē declinatio (quę ab equinoctiali ad. 33. grad: & 51. min. sita est) designat.

Tropicū capricorni alia Eclipticę reflexio/ siue

B

SPHERAE MATE:

maxima solis vsus Austrum declinatio (que ad totidem gradus sicut predicta sita est) describit.

Distantia inter tropicū cancri & circulū arcticū est. 22. graduū & .18. min. Totidem etiam graduū est distantia inter tropicū capricorni & circulum antarcticum.

Aequatorem media cœli amplitudo a polis mūdi equedistans efficit.

Huc vsq; de quinque zonis & earum abinuicem distantia. cōsequenter etiam strictim de reliquis que dam trademus.

Circulū zodiaci eius ipsius poli ostendūt/a quibus vsq; ad tropicos (id est maximas solis declinationes & solsticia). 22. grad. & .18. mi. sūt. Estq; zodiaci latitudo ab ecliptica vsus vtrosq; tropicos sex graduum & in vniuersum. 12. grad.

Coluros declinationū & ascensionū signant solsticia & æquinoctia/hicq; sub polis mundi sese per axem cœli ad angulos rectos sphaerales interfecāt. Similiter per æquatorē Sed per Zodiacū æquinoctiorum coluri vadentes cōstituunt angulos obliquos cū per solsticiorum zod. rectos cauent.

Circulum meridionalem (mobilem quidem) axis idem sub ipsis polis continet.

Horizontis circulū/declarat zenith. Ipsum enim tanq; polus eius superior existēs vbiq; ab eo æque distat. Atq; diuidit idem circulus horizontis/hemi

RVDIMENTA

spheriū nostrū ab altero per solis ortū & occasum. His vero qui sub æquinoctiali sunt per vtrosq; mūdi polos. Et distat semper zenith in omni horizontē ab ipsius circūferentia. 90. gradibus qui sunt quarta pars circuli. Estq; peripheria horizontis quater distantiam inter zenith & horizonta superans.

Id demū animaduersione nō est indignum axem mūdi in materiali sphaera diametraliter ab eiusdem polis per centrū mundi (que est terra) transire.

Axis vero zodiaci in sphaera nō apparet sed intelligendus est. & hic axem mundi medium ad angulos impares siue obliquos in centro interfecat.

Hoc modo in ipsa mundi fabrica mirabilis series & rerū ordo præcipuus esse videtur: cuius imaginē veteres astronomi describentes factoris ipsius quātum fieri potuit vestigia (qui omnia in numero pōdere & mensura fecit) sequuti sunt. Nos quoq; ea de re tractantes spacij iniquitate sic exclusi vt ratio minorū non vel vix possit obseruari/ & si obseruaretur etiam tedium cum errore gigneret/ a plænis graduum annotationibus circulorum positionem sumemus. Nam non multum distat inter .51. min. & plenum gradum qui sexaginta minuta continet sicuti supradiximus/atq; in libro de sphaera & aliubi ab harum rerum studiosis examussim declaratur. Itaq; in figura quam pro talium intelligentia hoc loco subiungemus ipsi bini tropici cancri. f.

GEOMETRIAE

trū circuli transiens vtrinque ad circuli peripheriam eiecta.

Linea recta/est a puncto ad punctū extensio breuissima.

Angulus/est duarū linearū mutuus cōtactus. Est em̄ figuræ particula a lineæ contactu in amplitudinem surgens.

Angulus rectus/est angulus ex linea supra lineā eadente/& vtrinque altrinsecus duos adinuicē æquales angulos faciente causatus: quē si recte lineæ continent rectilineus: si curuæ/curuus spheralisque dicitur. Obtusus ē q̄ ē recto maior. Acutus recto minor.

Solidū/est corpus longitudine/latitudine/altitudineque dimensum.

Altitudo/crassities/profunditas idem. Integrum est res tota/aut rei pars que sexagenaria partitione non prouenit.

Minutum/est sexagesima integri pars.

Secundum/sexagesima pars minuti.

Tertiū sexagesima secundi/& ita deinceps

CAPVT SECVNDVM QVID SPHERA/
axis/poli &c. strictissime perdocet.

Anteaque aliquis Cosmographiæ noticiā habere possit/necessum est vt spheræ materialis cognitionem habeat. Postquod vniuersi orbis descriptionē primo a Ptholomeo atque alijs traditam/& deinde per alios amplificatā/nuper vero ab Americo Ves-

INCHOAMENTA

spatio latius illustratā facilius intelliget. Igitur.

Sphera (vt eā Theodosius in libro de spheris definit) ē solida & corporea figura vna quidē cōuexa superficie cōtenta/ in cuius medio punctus ē/ a quo omnes rectæ ad circūferentiā eductæ adinuicē sunt æquales. Et cū (vt neotericis placet) decem sint spheræ cœlestes fit materialis sphaera ad instar octauæ (quæ quod stellifera sit aplanis dicitur) ex circulis artificialiter adinuicem iunctis per virgulam & axē medium centrum (quæ terra est) tangētē cōposita.

Axis spheræ/est linea per centrū spheræ trāsiens ex vtraque parte suas extremitates ad spheræ circūferentiā applicās: circa quam sphaera /sicut rota circa axem carri (qui stipes teres est) intorquetur & cōuertitur/estque ipsius circuli diameter. De q̄ Manilius ita loquitur.

Aera per gelidum tenuis deducitur axis

Sydereus medium circa quem voluitur orbis

Poli (qui & cardines & vertices dicuntur) sunt puncta cœli axem terminantia/ita fixa ut nunquam moueantur sed perpetuo eodē loco maneant. Et que hic de axe ac polis dicuntur ad octauā spheram referēda sunt. Quoniam in presentiarum materialis spheræ determinationē (quæ ut diximus) octauæ spheræ similitudinem habet/ suscepimus. Sunt itaque eorū duo principales / vnus Septentrionalis (qui & Arcticus & Borealis appellatur/ alter Australis/ quæ

A iij

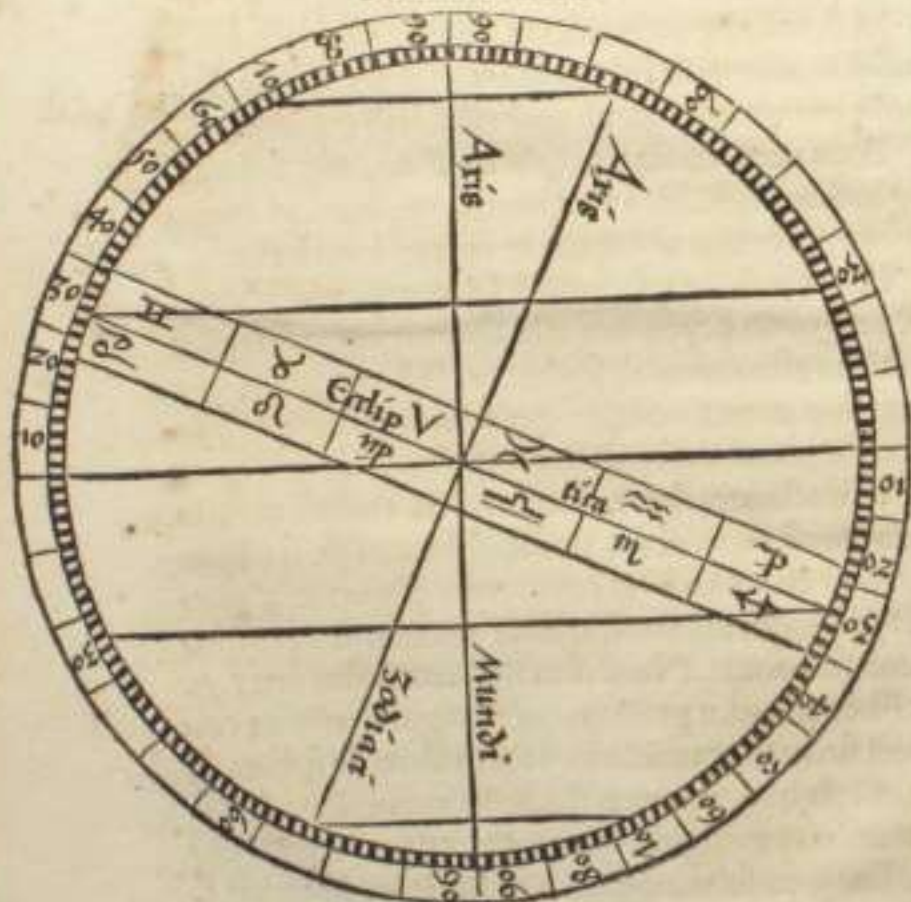
Manilius,

SPHERAE MATE.

& capricorni/ atq; maximę solis declinationes ab æquinoctiali. 22. gradibus distabūt. Quantū & poli ipsius zodiaci/ siue circuli arcticus & antarcticus a polis mundi sunt distantes super sexagesimū sextū elevationis gradum siti.

Polus Arcticus

Polus Antarcticus

RVDIMENTA

De quinque Zonis celestibus / earundemq;
& graduū cœli ad terrā applicatione.

CAPVT QVINTVM

Haftenus breuissime de nōnullis Geometrię pri
cipijs / de sphaera / polis / quinque Zonis / atq; ipsis mū
di circul / rerūq; taliū quadā Theorica diximus; nūc
recto (ni fallor) ordine de applicatione horū circulo
lorū & graduū ad ipam terrā suscipienda determi
natio venit. Ergo igit sciendū est in terra quicq; pla Ouid.
gas per zonas prædictas distingui. Vnde et Ouidi
us in Methamorphosi ait.

Vtq; duæ dextra cœlum totidemq; sinistra
Parte secant zonæ / quinta est ardentior illis
Sic onus inclusum numero distinxit eodem
Cura dei: totidemq; plagę tellure premuntur
Quantū quę media est non est habitabilis æstu
Nix tegit alta duas / totidem inter vtrasq; locauit
Temperiemq; dedit mixta cū frigore flamma. ¶

Et vt res apertior fiat / quatuor minores circuli
Arcticus / cancri / capricorni / & antarcticus deter
minant distinguūtq; quinque cœli zonas. Vt (verbi
causa) esto in sequenti figura. a. polus mundi arcti
cus / b. c. circulus Boreus / d. e. circulus Cancrī / f. g. cir
culus capricorni / h. k. antarcticus / l. y. o. polus Nothi
cus. Erit prima zona. f. Borea arcticaq; totū inter. b
a. c. interceptū spacium / quę perpetuo frigore rigens
inhabitata est. Secūda erit totū inter. b. c. et. d. e.

B ij

SPHERAE MATE.

Virgili. Antarticū vocant / de hijs Vergilius ait:
 Hic vertex nobis semper sublimis / at illum
 Sub pedibus stix atra videt manesq; profundi:
 Nos eim in Europa & Asia degētes polū Arctis
 cū ppetuo videmus: q sic dicit ab Arcto vel Arctu
 ro maiore Vrsa q̄ & Calisco & Elice nomiat & Se
 ptētrionalis a septē stellis plaustrī/q̄ Triones voci
 tanē: & sūt minoris Vrsæ/ quam etiam Cynosurā
Baptif. adpellant. Vnde Mantuanus Baptista.
Carmel Tu nobis Elice nobis Cynosura / per altum
 Te duce vela damus. &c. Item Borealis & Aquilo
 nicus ab eius mūdi parte vento. Nautæ stellam ma
 ris vocare asueuerunt. Huic oppositus est antarcti
 cus/vñ & nomē sortit. Nam anti græca dictio lati
 ne cōtra significat. Is & Nothicus & Austronothi
 cus dicit: atq; a nobis propter terræ circulū qui est
 deuexus videri non potest / sed ab antipodibus (q̄s
 esse cōpertū ē) cernit. Vbi & obiter anotādū / quod
 Deuexū / rei spherice tu morē & ventrē significat.
 Cōuexū / o eius cōtrariū est / et cōcauitatē notat.
 Sunt præterea duo alij poli ipsius zodiaci / duos in
 cœlo circulos arctici. f. & antarctici describentes.
 Verū quia zodiaci & arctici atq; antarctici (qui in
 cœlo sūt circuli) mentionē fecimus: ideo capite se
 quenti de circulis tractabimus.

DE CIRCVLIS CELI CAPVT TERTIVM:

Duplices sūt circuli q̄ & segmīa ab anctoribus

RVDIMENTA

dicuntur in sphaera & cœlo nō reuera quidem exis
 stentes sed imaginabiles: maiores. f. & minores.

Maior circulus is est / qui incōuexa superficie sphe
 re descriptus ipsam in duo æqua diuidit / horū sunt
 sex. Aequator. f. Zodiacus / Colurus æquinoctiorū /
 Colurus solsticiorū / Meridianus / & Horizon.

Circulus minor in sphaera est qui in eadē spherę
 superficie descriptus spheram minime in duo æqua
 diuidit. Tales sunt quatuor. Arcticus / Cancri / Ca
 pricorni / et Antarcticus. Ita summatim sunt decem
 de quibus debita serie & primo quidem de maiorib;
 bus dicemus.

Aequator (qui et primi mobilis cingulus / et æqui
 noctialis dicit) est circulus maior spheram in duo
 æqualia diuidens / secundum quamlibet sui partem
 ab vtroq; polo æque distans. sic dictus quoniam so
 le ipsum transeunte (quod bis in anno in principio
 arietis. f. mense Martio / et principio librę mense se
 ptembri contingit) toto terrarū orbe æquinoctium
 & dies nocti æqualis est.

Aequinoctiū Marcij / arietis / vernale.

Aequinoctiū Septembris / librę / autumnale.

Zodiacus / est circulus maior æquatorē in duo
 bus punctis quę sunt principia arietis & librę) diri
 mens / cuius vnā medietatē ad septemtrionē / altera
 vero ad Austrum declinat. Ita dictus vel a zodiaci
 quod animal significat / qm̄ duodecim animalia in

SPHERAE MATE.

interceptū spaciū/temperata atq; habitabilis. Tertia totū inter .d.e.f.g. mediū spaciū feruore male egre q; habitabilis. Sol em̄ illic secundū lineā. f.e. (q̄ nobis eclipticā designat) assidua volubilitate gyros ducēs suo feruore eā reddit torridā atq; inhabitatā Quarta est totū inter. f.g. et. h.k. spaciū: temperata atq; habitabilis/ si aquarū vastitas & altera cœli facies id impune sinat. Quinta est totum inter. h.k.i. interclusum spaciū frigore semper horrens atq; in-

Cum aut̄ dicimus aliquā cœli zoā (habitata: nam vel habitatā vel inhabitatā/ hāc denominatio: nem a simili zona terræ illi cœlesti plagæ subiecta intelligi volumus: & qñ habitatā aut habitabilē dicimus/ bene & facile habitabilem. Cū vero inhabitatam vel inhabitabilē/ egre difficile q; habitabilem intelligimus. Sunt em̄ qui exustam torridam q; zonam nūc habitant multi. Vt qui Chersonesum auream incolūt/ vt Taprobanenses/ Aethiopes/ et maxima pars terræ semper incognitæ nuper ab Americo Vesputio repertæ. Qua de re ipsius quatuor subiungentur navigationes ex Italico sermone in Gallicum/ & ex Gallico in latinum versæ.

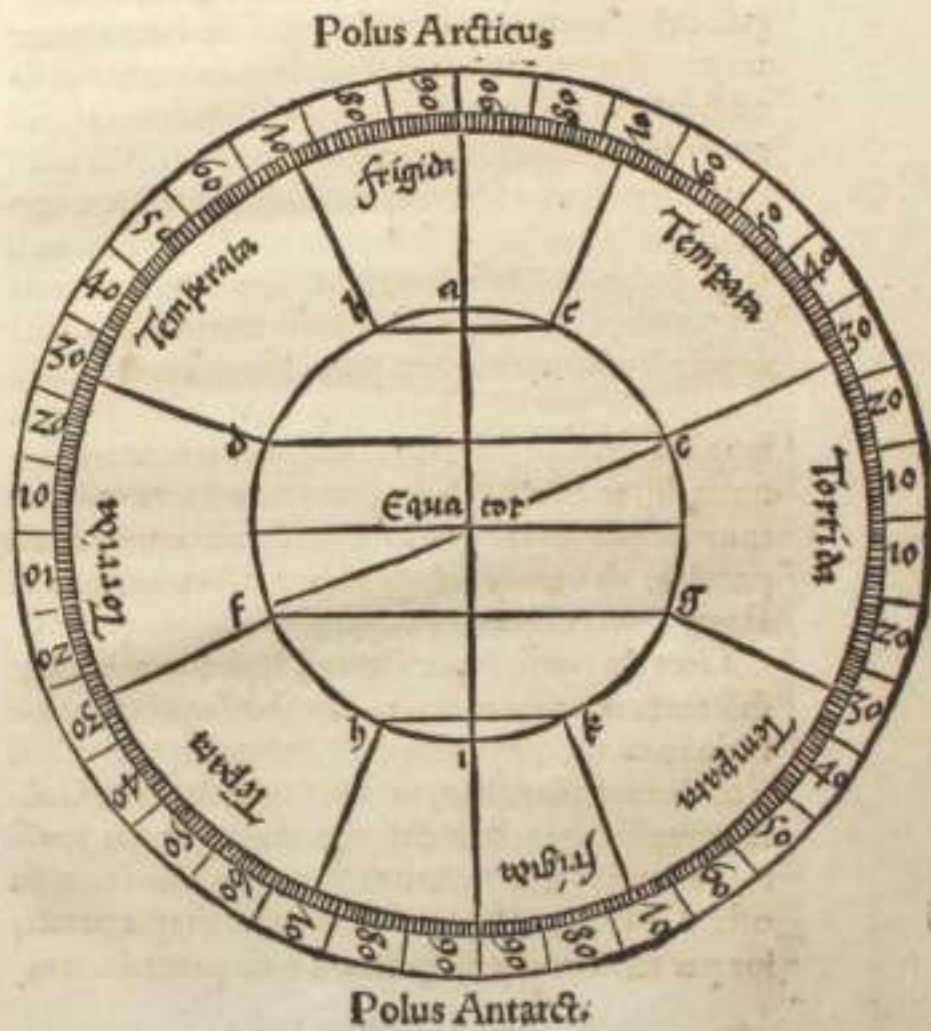
Itaq; sciendū quod (vt & subsequēs indicat figura) prima zona q̄ polo arctico proxima est. 23. gradus latitudinis & .51. min. habet. Secūda quæ antarctica atq; illi ipsi par est/ totidem Tertia temperata. 22. & .18. min.

RVDIMENTA

Quarta quæ par est / totidem

Quinta ꝑo torrida & media gradus. 27. & .22. mi:

Sed horū quendam typum ponamus:

SPHERAE MATE.

se habet/vel a zoe quod est vita: quia omniū inferi
orū vita secundū planetarū motus sub ipsa esse di-
Virgili. gnoscit. Latini eū signiferū vocāt/ q̄. xij. signa in se
ferat. Atq; obliquū circulū. Hinc & Maro in fit Ob-
liquus qua se ignorum verteret ordo.

In media zodiaci latitudine circularis linea ipsum
in duo equa partiens et vltro citroq; sex latitu. gra.
relinqns intelligit: quā eclipticā vocāt/ eo quod nū
q̄ solis aut lunæ deliquiū & eclipsis contingat/ nisi
eorum vterq; sub ea linea in eodem vel oppositis
gradibus decurrat. In eodem si solare futurū sit deli-
quium. In oppositis vero si ipsius lunæ. Et sol sem-
per sub ea linea medius incedit/ neq; vltro deuiat.
Luna autē & cæteri planetarum nunc sub ea/ nunc
citra vel vltra expaciat vagantur.

Duo sunt in sphaera coluri/ qui solsticia & equi-
noctia distinguunt. Ita a Colon graece quod mem-
brum significat/ & v̄ris bobus (quos magnitudine
Caesar. Elephantū Cæsar cōmentariorū lib. iij. in Hercinia
silua esse ait) dicti/ qm̄ sicut cauda bouis membrū/
erecta semicirculū & non completū facit/ ita nobis
colurus semper imperfectus apparet. Vna em̄ me-
dietas videtur/ enī alia sit occultata.

3 Colurus solsticiorū qui & declinationū dicitur
est circulus maior per principia cancri & capricor-
ni/ p̄ polos eclipticę parit & polos mundi transiens

2 Aequinoctiorum colurus itidem circulus maior

RVDIMENTA

est per principia arietis ac libræ / & mundi polos
transiens.

• Meridianus est circulus maior per punctū verti- 5
cis & polos mundi transiens. Tales in generalibus
nostris tam solido q̄ plano decem gradibus abin-
vicē distinximus. Est aut punctū verticis (quod &
zenith dicit̄) in cælo p̄ctus directe rei suppositus.

Horizon (quem finitorem quoq; dicūt) est sphae 6
ræ circulus maior superius hemisphaerium (id est di-
midiū sphaeræ) ab inferiori diuidens. Estq; is in quē
sub diuo consistentiū/ circūducentimq; oculos vi-
deī obtutus deficere: qui et partem cæli visam a nō
visa dirimere cernitur. Diuersarū aut regionū vari-
us est horizon: & omniū horizontium capitis ver-
tex/ polus dicitur. Nam tale punctū omniuaq; ab
finitore atq; ipso horizonte eque distat. Et hæc de
circulis maioribus/ nunc ad minores veniamus.

Circulus arcticus ē circulus minor quē polus zo 7
diaci ad motum primi mobilis circa polum mundi
arcticum describit.

Antarcticus/ est circulus minor quē alter polus 8
zodiaci circa polū mundi antarcticū causat atq; de-
scribit. Nuncupamus aut polū zodiaci (de quo etiā
superiori capite diximus) punctū vnde cūq; ab ecli-
ptica eque distantē. Sunt em̄ poli zodiaci axis ecli-
pticę extrēitates. Et q̄sta ē maxia sol declinatio (de
q̄ mox plura) tāta ē poli zod. a polo mūdi dist antia

SPHERAE MATE.

CAPVT SEXTVM
DE PARALELLIS

Paralelli (qui & Almucanharat dicuntur) sunt circuli vel lineę quoquo versus / atq; ex omni parte æquedistantes / & nunq; si possent etiam in infinitum protrahi cõcurrentes. Qualis est in sphaera equator cum alijs quatuor circulis minoribus. Nõ quia quantum primus a secundo / tantum secundus a tertio distet: nam hoc falsum est / vt ex præcedentibus liquet / sed q; quilibet duo circuli simul iuncti secundum quãlibet sui partem æque abinuicem sint distantes. Nõ enim est equator ex vna parte altero tropicorum q; ex alia vicinior aut distantior / cum omniquaq; a tropicis sicut prædiximus . 23. gradibus & . 51. minutis distet. Simili modo de tropicis ad duos extremos dicendum est: quorum vterq; ex omnibus sui partibus ab vtroq; . 22. gradibus & . 22. minutis distat.

Licet vno possent paralleli ad libitum cuiuslibet distantes describi nobis tamen pro faciliori supputatione conuenientissimum visum est (quod et ipsi Ptholomęo placuit) vt tam in solida q; plana Cosmographiæ generalis descriptione ipsos tot gradibus abinuicem secerneremus / quot sequens formula ostendit. Cui etiã figura subiungetur in qua parallelos per terrã vtriq; ad spheram cœli protrahemus.

Paralelli ab equat.	gradus cœli	Horę die ruma.	Quot mill. fa. gra. vnus
21 Diatiles 8	63	20	29. 1/2
20	61	19	
19	58	18	32. 1/2
18	56	17	1/2
17	52	17	37. 1/2
16 Diarhup. 7	51. 1/2	16. 1/2	20. 1/2
15 Diabor. 6	28. 1/2	16	22. 1/2
12	25	15. 1/2	22
13	23. 1/2	15. 1/2	25
12 Diarhõ. 5 1/2	20. 1/2. 1/2. 1/2	15	27
11	38. 1/2. 1/2	12. 1/2. 1/2.	28. 1/2
10 Diarhod. 2	36	12. 1/2	50
9	33. 1/2	10. 1/2	
8 Dialex. 3	30. 3	12	52
7	27. 1/2. 1/2	13. 1/2. 1/2	
6 Dialienes 2	23. 1/2. 1/2	13. 1/2	57
5	20. 1/2	13. 1/2	
2 Diamero. 1	16. 1/2. 1/2	13	
3	12. 1/2	12. 1/2. 1/2	
2	8. 1/2. 1/2	12. 1/2	
1	2. 1/2	12. 1/2	59
Æquator a polis q; distans		12 cõtinuę	60
1	2. 1/2	12. 1/2	59
2	8. 1/2. 1/2	12. 1/2	
3	12. 1/2	12. 1/2. 1/2	
21 Diameroes .	16. 1/2. 1/2	13	
5	20. 1/2.	13. 1/2	

Climata cū gradibus parallelorū simul horas Insinuat numeris ista figura suis.

SPHERAE MATE.

Tropicus Cancrī est/circulus minor quem sol in principio cancrī existens ad motū primi mobilis describit/qui & solsticiū estiuū dicitur.

Tropicus capricorni/ est circulus minor quē sol in initū capricorni tenens ad motū primi mobilis describit. Hunc etiam circulum brumę dicimus.

Ceterum quia declinationis mentionē fecimus ideo annotandum.

Declinationē esse quando sol de æquinoctiali ad Tropicū cancrī scandit/vel ad capricorni tropicū a nobis descendit.

Ascensionē pro cōtrario accipimus/qñ. s. a tropicis æquatori propinquat. Licet a cyros & improprie a quibusdam dicat ascēdere quando nobis propinquat/& descendere cū a nobis discedit. Hactenus de circulis/iā ad spherę Theoricā et latiorē quandam graduū quibus tales abinuicem distent speculationem accedamus.

CAPVT QVARTVM

De quadam spherę Theoricæ secundū graduum rationes.

Sphera cęlestis quinque ligatur circulis principali oribus vno maiore et quatuor minoribus/Arctico .s. cancrī/æquatore/capricorni/& antarctico. Equibus æquator est maior/ alij quatuor minores. Nos ipsos vel potius quę intersunt spacia authores Zo-

Virgili. nas vocare asueuerunt. Hinc & Virgilius in Geor-

[RVDIMENTA

gicis ait.

Quinque tenent ccelū zonę: quarū vna corusco
Semper sole rubens/ & torrida semper ab igni est
Quam circū extremę dextra læuacq; trahuntur
Cerulea glacie concretæ atq; himbribus atris/
Has inter mediāq; duæ mortalibus ægris
Munere concessę diuū:& via secta per ambas
Obliquus qua se signorū verteret ordo.

De quarū qualitate in sequentibus plura dicent.
Quia vō superius tetigimus qd polus Zodiaci circū arcticū describat: ideo pro vltiori speculatione sciendū hoc de superiori Zodiaci polo (qui in 66. gradu & 9. min. eleuationis situs ē/atq; a polo arctico. 22. gradibus ac. 51. mi. distat) intelligi oportere:

Vbi & illud non ignorandū. Gradum tricesimū signi partem esse. Et Signū duodecimam circuli. At triginta duodecies multiplicata. 360. reddūt.

Quare liquidū euadit quod gradus iterū tricesima et sexagesima circuli pars esse definiti possēt.

Circulum autē Antarcticum polus Zodiaci inferior describit: qui in eodē gradu declinationis situs est et æque a polo antarctico distat sicut superior ab arctico.

Tropicū cancrī/eclipticę reflexio/ siue maxima solis vsus septemtrionē declinatio (quę ab æquinoctiali ad. 33. grad. & 51. min. sita est) designat.

Tropicū capricorni alia Eclipticę reflexio/ siue

B

SPHERAE MATE.

maxima solis vsus Austrum declinatio (quæ ad totidem gradus sicut prædicta sita est) describit.

Distantia inter tropicū cancri & circulū arcticū est. 22. graduū & .18. min. Totidem etiam graduū est distantia inter tropicū capricorni & circulum antarcticum.

Aequatorem mediæ cœli amplitudo a polis mūdi æquedistans efficit.

Huc vsq; de quinque zonis & earum abinuicem distantia. cōsequenter etiam strictim de reliquis quædam trademus.

Circulū zodiaci eius ipsius poli ostendūt a quibus vsq; ad tropicos (id est maximas solis declinationes & solsticia). 22. grad. & .18. mi. sūt. Estq; zodiaci latitudo ab ecliptica vsus vtrosq; tropicos sex graduum & in vniuersum. 12. grad.

Coluros declinationū & ascensionū signant solsticia & æquinoctia/hijq; sub polis mundi sese per axem cœli ad angulos rectos sphaerales intersecāt. Similiter per æquatorē Sed per Zodiacū æquinoctiorum coluri vadentes cōstituunt angulos obliquos cū per solsticiorum zod. rectos cauent.

Circulum meridionalem (mobilem quidem) axis idem sub ipsis polis continet.

Horizontis circulū declarat zenith. Ipsum enim tanq; polus eius superior existēs vbiq; ab eo æquedistat. Atq; diuidit idem circulus horizontis / hemi

IRVDIMENTA

spheriū nostrū ab altero per solis ortū & occasum. His vero qui sub æquinoctiali sunt per vtrosq; mundi polos. Et distat semper zenith in omni horizontē ab ipsius circūferentia. 90. gradibus qui sunt quarta pars circuli. Estq; peripheria horizontis quater distantiam inter zenith & horizonta superans.

Id demū animaduersione nō est indignum axem mūdi in materiali sphaera diametraliter ab eiusdem polis per centrū mundi (quæ est terra) transire.

Axis vero zodiaci in sphaera nō apparet sed intelligendus est. & hic axem mundi medium ad angulos impares siue obliquos in centro intersecat.

Hoc modo in ipsa mundi fabrica mirabilis series & rerū ordo præcipuus esse videtur: cuius imaginē veteres astronomi describentes factoris ipsius quantum fieri potuit vestigia (qui omnia in numero pōdere & mensura fecit) sequuti sunt. Nos quoq; eade re tractantes spacij iniquitate sic exclusi vt ratio minorū non vel vix possit obseruari & si obseruaretur etiam tedium cum errore gigneret / a plænis graduum annotationibus circulorum positionem sumemus. Nam non multum distat inter .51. min. & plenum gradum qui sexaginta minuta continet sicuti supradiximus / atq; in libro de sphaera & aliubi ab harum rerum studiosis examussim declaratur. Itaq; in figura quam pro talium intelligentia hoc loco subiungemus ipsi bini tropici cancri. f.

B ij

SPHERAE MAT.

Rho-
dos * DiaRhodon /a Rhodo Asię minoris insula: que
& sui nominis in ea sitam nostra tempestate clarā
ciuitatem habet/fortiter Thurcarū efferos bellicos
q; impetus sustinentem/atq; profligantem genero
sissime.

5 DiaRhomes /ab vrbe Europę notissima/iter Ita
licas maxime clara/& insigni olim gentiū domitrię
ce/atq; orbis capite/nūc patris patrū maximi sede.

6 DiaBorischenes /a magno Scytharū fluuio qui
est quartus ab Histro.

7 DiaRhipheon/a Ripheis montibus qui in Sar
matica Europa insignes sunt perpetua niue candē
tes.

Ab his insignibus locis per quę ferme climatū
lineę medię transeunt septem climata(quę Ptholo
meus posuit) sua sortiuntur nomina.

Virgili-
us. Octauū Ptholomęus nō posuit/cum illud terre
(quodcunq; est) ipsi incognitū a nuperioribus lu
stratū sit. & dicitur Diatyles/quod ipsius principiū
(qui est Paralellus ab equatore .21.) rectissime per
Tylem sit ptensus. Est aut Tyle Septemtrionalis in
sula de qua Maro noster/Tibi seruiet vltima Tyle.

Et hęc de climatibus ab equatore Septemtrionē
yfus. Pari mō dicendū est de eis quę sūt vltra equi
noctialē ad Austrum/quorū sex contraria nomina
habentia sunt lustrata et dici possunt antidiaMero
es/antidiaAlexandrias/AntidiaRhodon Antidia

RVDIMENTA

Rhodes/antidiaBorischenes: a gręca p̄ticula anti
q̄ oppositūvel cōtra denotat. Atq; in sexto climate
Antarcticū versus/& pars extrema Africę nuper
reperta &/Zamzibar/laua minor/& Scula insule
& quarta orbis pars(quam quia Americus inueuit
Amerigen/quasi Americi terrā / siue Americā nun Ameri
cupare licet) sita sunt. De quibus Australibus cli ge
matibus hęc Pomponij Mellę Geographi verba in
telligēda sunt /vbi ait. Zone habitabiles paria agūt Pōpo:
anni tempora/verū nō pariter. Antichthones alte Mellę
ram/nos alteram incolimus. Illius situs ob ardorē in
tercedentis plagę incognitus/huius dicendus est.
Vbi animaduertendum est quod climatū quodq;
alios q̄ aliud plerūq; scetus p̄ducat/cū diuersę sūt
naturę/& alia atq; alia syderū virtute moderentur.
Vnde Virgilius.

Nec vero terre ferre omnes omnia possunt
Hic segetes/illuc veniunt foelicius vug
Arborci scetus alibi/atq; iniussa virefcunt
Gramia. Nōne vides croceos vt Thmolus odores
India mittit ebur: mittūt sua thura Sabęi
At Calybes nudi ferrū: virosa q; pontus
Costerea. Eliadū palmas Ep iros equarū &c.

Vergili-
us

OCTAVVM CAPVT DE VENTIS.

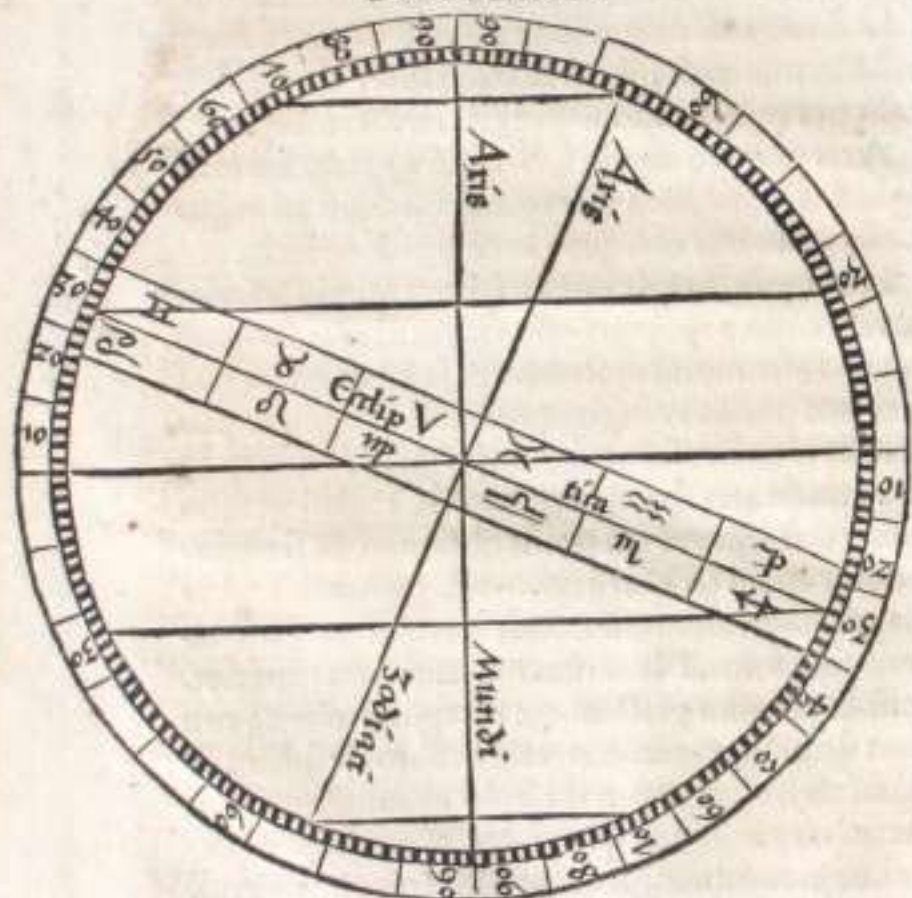
Quoniā in superioribus ventorū aliquando in
cidenter memores fuimus(cū. s. polū Boreū/ polū
Nothicū/atq; id genus alia diximus)& ipsorū co

SPHERAE MATE.

& capricorni/ atq; maxime solis declinationes ab æquinoctiali. 22. gradibus distabūt. Quantū & positi ipsius zodiaci/lineæ circuli arcticus & antarcticus a polis mundi sunt distantes super sexagesimū sextū elevationis gradum siti.

Polus Arcticus

Polus Antarc.

RVDIMENTA

De quinque Zonis cœlestibus / earundemq;
& graduū cœli ad terrā applicatione.

CAPVT QVINTVM

Haecenus breuissime de nonnullis Geometrię principijs / de sphaera / polis / quinque Zonis / atq; ipsis mundi circulis / rerūq; talium quadā Theorica diximus: nūc recto (ni fallor) ordine de applicatione horū circulorū & graduū ad ipsam terrā suscipienda determinatio venit. Ergo igit sciendū est in terra quicūq; plagas per zonas prædictas distingui. Vnde et Ouidius in Methamorphosi ait.

Vtq; duæ dextra cœlum totidemq; sinistra
Parte secant zonæ / quinta est ardentior illis
Sic onus inclusum numero distinxit eodem
Cura dei: totidemq; plagę tellure premuntur
Quarū quę media est non est habitabilis æstu
Nix tegit alta duas / totidem inter vtrasq; locauit
Temperiemq; dedit mixta cū frigore flamma.

Et vt res apertior fiat / quatuor minores circuli Arcticus / cancri / capricorni / & antarcticus determinant distinguuntq; quinque cœli zonas. Vt (verbi causa) esto in sequenti figura. a. polus mundi arcticus / b. c. circulus Boreus / d. e. circulus Cancrī / f. g. circulus capricorni / h. k. antarcticus / l. y. o. polus Nothicus. Erit prima zona. f. Borea arcticaq; totū inter. b. a. c. interceptū spaciū / quę perpetuo frigore rigens inhabitata est. Secūda erit totū inter. b. c. et. d. e;

B ij

SPHERAE MAT.

gnitio non nihil momenti imo magnam utilitatem ad Cosmographiam habere dignoscitur: ideo hoc subsequenti capite quedam de ventis (qui & spiritus & flatus dicuntur) trademus. Est igitur ventus (vt a Philosophis definitur) exhalatio calida & sicca lateraliter circa terram mota &c.

Quia vero sol secundum binos tropicos / & ipsum equatorem triplicem ortum atque occasum / aestiualem. s. equinoctialem / ac hyemalem seruat: et meridei similiterque ipsius septentrionis utrinque sunt latera / quarum quilibet proprium ventum habet: id summatim. xij. sunt veteri / tres orientis / tres occidentis / totidem meridei / & medie noctis totidem: ex quibus quatuor qui in sequenti formula mediū locū tenebunt principales sunt / alij minus praeici.

	Oriens.	Occidens.
Collat.	Trop. Canc.	Κίτκιάδ
Medij.	Aequator.	Subsolāus.
		Fauoni. q et Zephi.
Collat.	Trop. Cap.	Eurus qui & Vulturum.
		Africus q et Lybs
	Meridies	Media nox
	Euronothus	Septēmo.
Medij	Auster / qui & Nothus	Aquilo qui & Boreas.
Collat.	Lybonothus	Trachias q & Circius.

Vento
rum for-
ma.

RVDIMENTA

Poetae tamen minus principales (quae et collatales dicuntur) per principalioribus ex licentia (vt suus sibi mos est) usurpare consueuerunt. Hinc & Ouidius ait

Ouidi:

Eurus ad Aurorā Nabathæaque regna recessit
Persidæque & radijs iuga subdita matutinis.
Vesper & Occiduo quæ littora sole tepescunt
Proxima sunt Zephiro: Scythiam / septemque Triones
Hornifer iuuasit Boreas / contraria tellus
Nubibus assiduis / pluuiisque madescit ab Austro

Est autem Subsolanæ aura saluberrima / quæ a sole purior & subtilior alijs efficitur.

Zepirus Caloris et humoris temperiem habens montium pruinas resoluunt. Vnde est illud Vergilij Liquitur et putris Zephiro se gleba resoluunt.

Vergi:

Austri flatus crebro tempestatum / pcellarum / atque himbrium presagus est. Quare & Nazo insit. Madidis Nothus euolat alis.

Ouidi:

Aquilo suo rigore aquas ligat / atque constringit Vir. Et glacialis hyems Aquiloneibus asperat undas

Virgi:

His de ventis Gallinarii nostrum multae doctrinae virum sequentes quatuor edere versiculos memini. Eu rus et Eoo flat Subsolanus ab ortu.

Gallina
rius.

Flatibus occasum Zepirusque Fauonius implent. Auster in extremis Lybiae et Nothus estuat oris. Sudificus Boreas Aquiloque minatur ab axe.

Et licet veteri septentrionales sint natura frigidi / nihilo tamen minus quando torridam zonam per

a iij

SPHERAE MATE.

interceptū spaciū/temperata atq; habitabilis. Tertia totū inter .d.e.f.g. medium spaciū feruore male egreq; habitabilis. Sol em̄ illic secundū lineā .f.e. (q̄ nobis eclipticā designat) assidua volubilitate gyros ducēs suo feruore eā reddit torridā atq; inhabitatā

Quarta est totū inter .f.g.et.h.k. spaciū: temperata atq; habitabilis /si aquarū vastitas & altera cœli facies id impune sinat. Quinta est totum inter .h.k.i. interclusum spaciū frigore semper horrens atq; in-

Cum aut̄ dicimus aliquā cœli zonā (habitata: nam vel habitatā vel inhabitatā/hāc denominatiōnem a simili zona terræ illi cœlesti plagæ subiecta intelligi volumus: & qñ habitatā aut habitabilē dicimus/bene & facile habitabilem. Cū vero inhabitatam vel inhabitabilē/egre difficileq; habitabilem intelligimus. Sunt em̄ qui exustam torridamq; zonam nūc habitant multi. Vt qui Chersonesum auream incolūt/vt Taprobanenses/Aethiopes/et maxima pars terræ semper inco gnitæ nuper ab Americo Vesputio repertæ. Qua de re ipsius quatuor subiungentur navigationes ex Italico sermone in Gallicum/& ex Gallico in latinum versæ.

Itaq; sciendū quod (vt & subsequēs indicat figura) prima zona q̄ polo arctico proxima est. 23. gradus latitudinis & .51. miñ. habet.

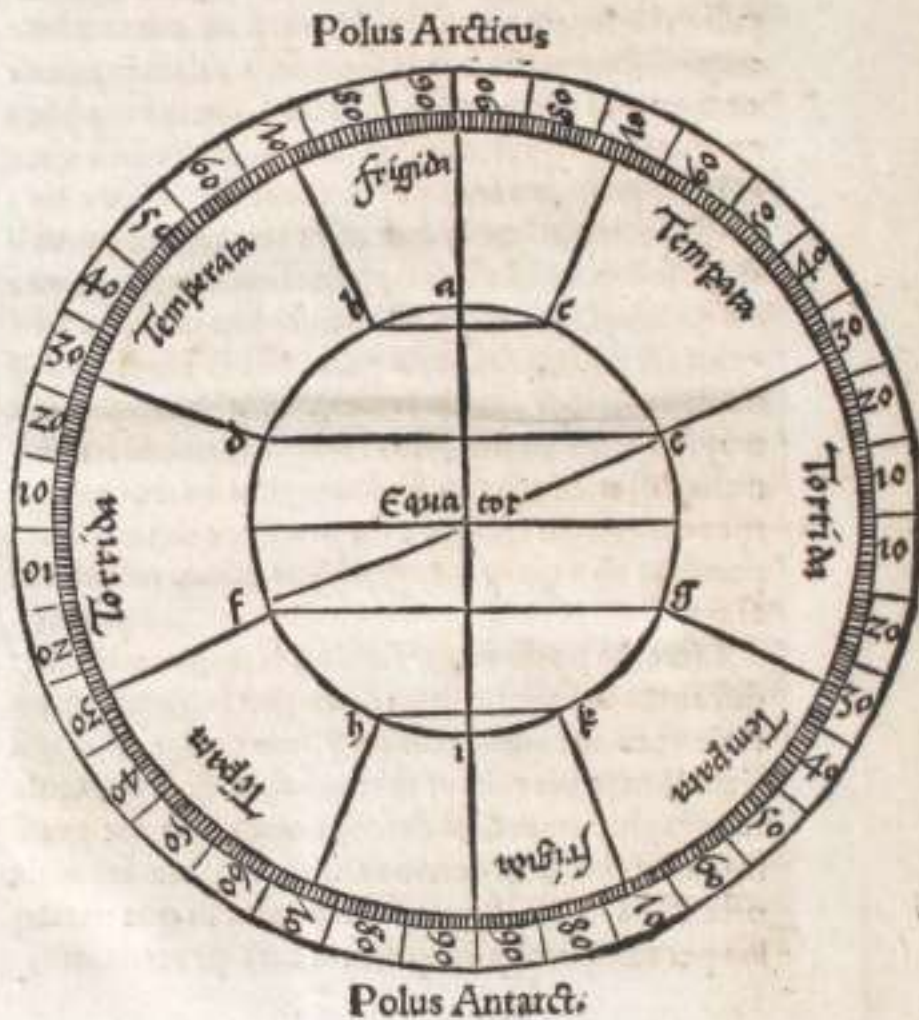
Secūda quæ antarctica atq; illi ipsi par est/totidem Tertia temperata. 22. & .18. miñ.

RVDIMENTA

Quarta quæ par est /totidem'

Quinta yō torrida & media gradus. 27. & .22. miñ.

Sed horū quendam typum ponamus.

COSMOGRAPHIAE

transeunt/mitigantur:sicut & de Austro torridam
Zonam anteaq̄ ad nos veniat transeunte/cōpertū
est. Quod sequentibus versibus insinuatur.

Quoq; loco prodit gelidus furit Auster/ & arctis
Cogit aquas vinculis/at dum per torrida flatu
Sydera transierit/nostros captandus in oras
Cōmeat:& Boreę seuissima tela retorquet

At contra Boreas nobis grauis/orbe sub imo
Fit ratione pari moderatis leuior alis.

Cætera mox varios qua cursus flamina mittunt
Immutant proprię naturam sedis eundo.

Hucusq; de ventis dictū sufficiat. Ponamus nūc
harę omniū figurā vniuersalē: in qua sint poli/axes/
circuli cū maiores tum etiam minores/oriens/occidens/
quinę zonę/gradus lōgitudinis/latitudinis
* tam ipsius terrę q̄ cœli/paralleli/climata/venti &c.

CAPVT.IX.DE QVIBVSDAM COSMOGRAPHIAE RVDIMENTIS.

Omne terrę ambitū ad cœli spacium puncti obtinere
rationem Astronomicis demonstrationibus constat. Ita vt si ad
cœlestis globi magnitudinē cōferat/nihil spacij prorsus habere
iudicet. Et huius quidem tam exiguę in mundo regionis quarta
fere portio est quę Ptholomęo cognita a nobis animantibus
icōlit. Atq; in tris partes hæctenus scissa fuit. Europam/
Africam/& Asiam.

SPHERAE MATE.
CAPVT SEXTVM
DE PARALELLIS

Paralelli (qui & Almucanthat dicuntur) sunt circuli vel lineę quoquo versus / atq; ex omni parte æquedistantes / & nunq; si possent etiam in infinitum protrahi cõcurrentes. Qualis est in sphaera equator cum alijs quatuor circulis minoribus. Nõ quia quantũ primus a secundo / tantum secundus a tertio distet : nam hoc falsum est / vt ex præcedentibus liquet / sed q; quilibet duo circuli simul iuncti secundũ quãlibet sui ptẽ æque abinuicẽ sint distãtes. Nõ enim est equator ex vna parte altero tropicorũ q; ex alia vicinior aut distantior / cum omniq; a tropicis sicut prædiximus . 23. gradibus & . 51. minutis distet. Simili modo de tropicis ad duos extremos dicendum est: quorum vterq; ex omnibus sui partibus ab vtroq; . 22. gradibus & . 22. minutis distant.

Licet vno possent paralleli ad libitum cuiuslibet distantes describi nobis tamen pro faciliori supputatione conuenientissimum visum est (quod et ipsi Ptholomęo placuit) vt tam in solida q; plana Cosmographiæ generalis descriptione ipsos tot gradibus abinuicẽ secerneremus / quot sequens formula ostendit. Cui etiã figura subiungetur in qua paralellos per terrã vtriq; ad sphaeram cœli protrahemus.

Paralelli ab equat.	gradus cœli	Horę die r̄ ma.	Quot milli. fa. gra. vnus
21 Diatiles 8	63	20	28. ½
20	61	19	
19	58	18	32. ½
18	56	17	½
17	52	17	37. ½
16 Diarhip. 7	51. ½	16. ½	20. ½
15 Diabor. 6	28. ½	16	22. ½
12	25	15. ½	22
13	23. 1 ½	15. ½	25
12 Diarhõ. 5 1	20. ½. 3. 1 ½	15	27
11	38. 2. 1 ½	10. 2. 0.	28. 2
10 Diarhod. 2	36	12. 2	50
9	33. ½	10. 0	
8 Dialex. 3	30. 3	12	52
7	27. 2. 0	13. 2. 2	
6 Diasienes 2	23. 2. 3	13. ½	57
5	20. 2	13. 2	
2 Diameso. 1	16. 3. 1 ½	13	
3	12. ½	12. 2. 2	
2	8. 3. 1 ½	12. ½	
1	2. 2	12. 2	59
Æq̄tor a polis q̄ distans		12 cõtinuę	60
1	2. 2	12. 2	59
2	8. 3. 1 ½	12. ½	
3	12. 2	12. 2. 2	
2 Diamesoes .	16. 3. 1 ½	13	
5	20. 2.	13. 2	

Climata cū gradibus parallelorũ simul horas Insignat numeris ista figura suis.

COSMOGRAPHIAE

transeunt/mitigantur:sicut & de Austro torridam
Zonam anteaq̄ ad nos veniat transeunte/cōpertū
est. Quod sequentibus versibus insinuatur.
Quoq; loco prodit gelidus furit Auster/ & arctis
Cogit aquas vincis/at dum per torrida flatu
Sydera transierit/nostros captandus in oras
Cōmeat:& Boreę seuissima tela retorquet

At contra Boreas nobis grauis/orbe sub imo
Fit ratione pari moderatis leuior alis.

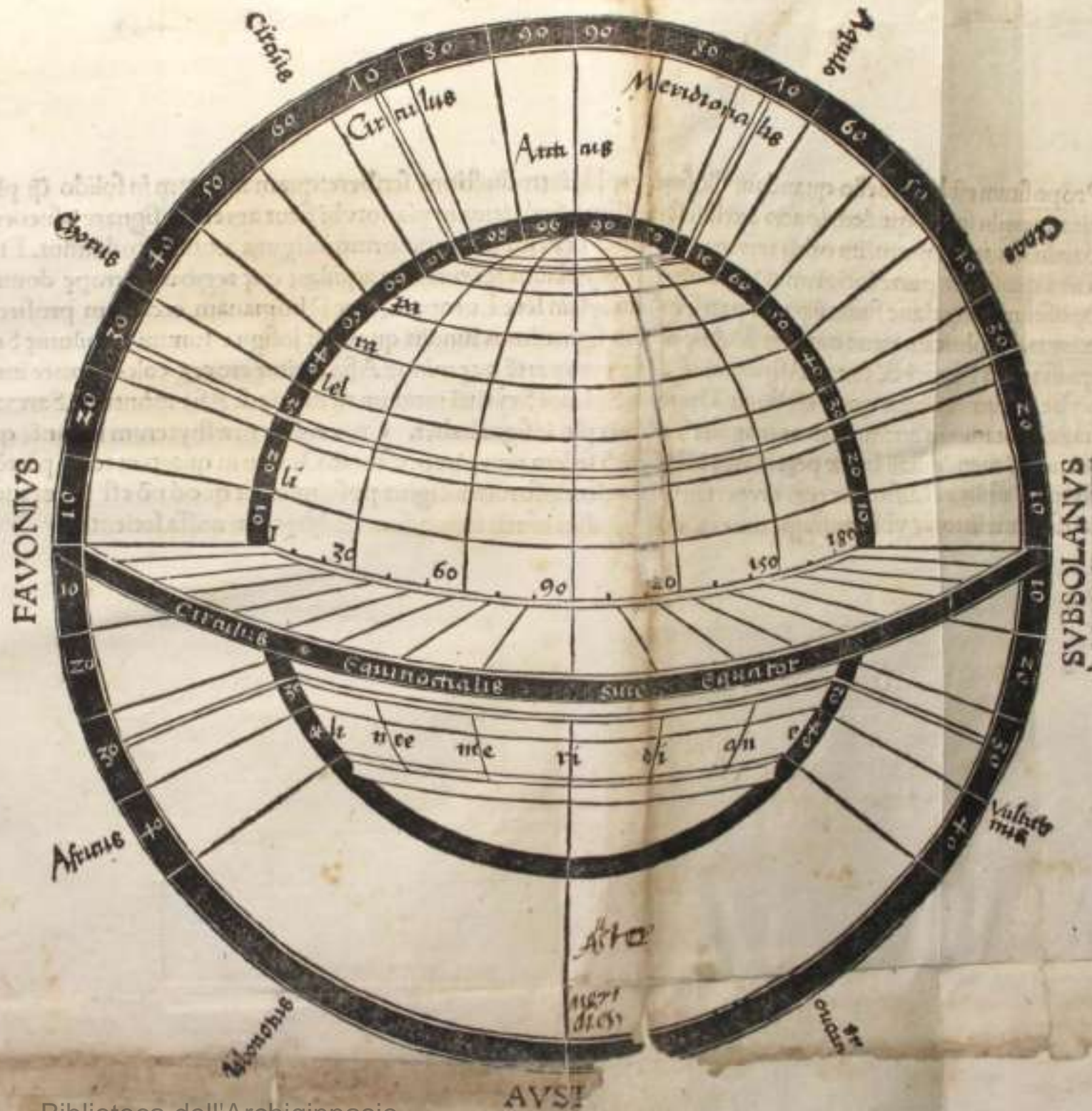
Cætera mox varios qua cursus flamina mittunt
Imutant proprię naturam sedis eundo.

Hucusq; de ventis dictū sufficiat. Ponamus nūc
harę omniū figurā vniuersalē: in qua sint poli/axes/
circuli cū maiores tum etiam minores/oriens/occidens/
quinę zonę/gradus lōgitudinis/latitudinis
tam ipsius terrę q̄ cæli/paralleli/climata/venti &c.

*

CAPVT.IX.DE QVIBVSDAM COSMOGRAPHIAE RVDIMENTIS.

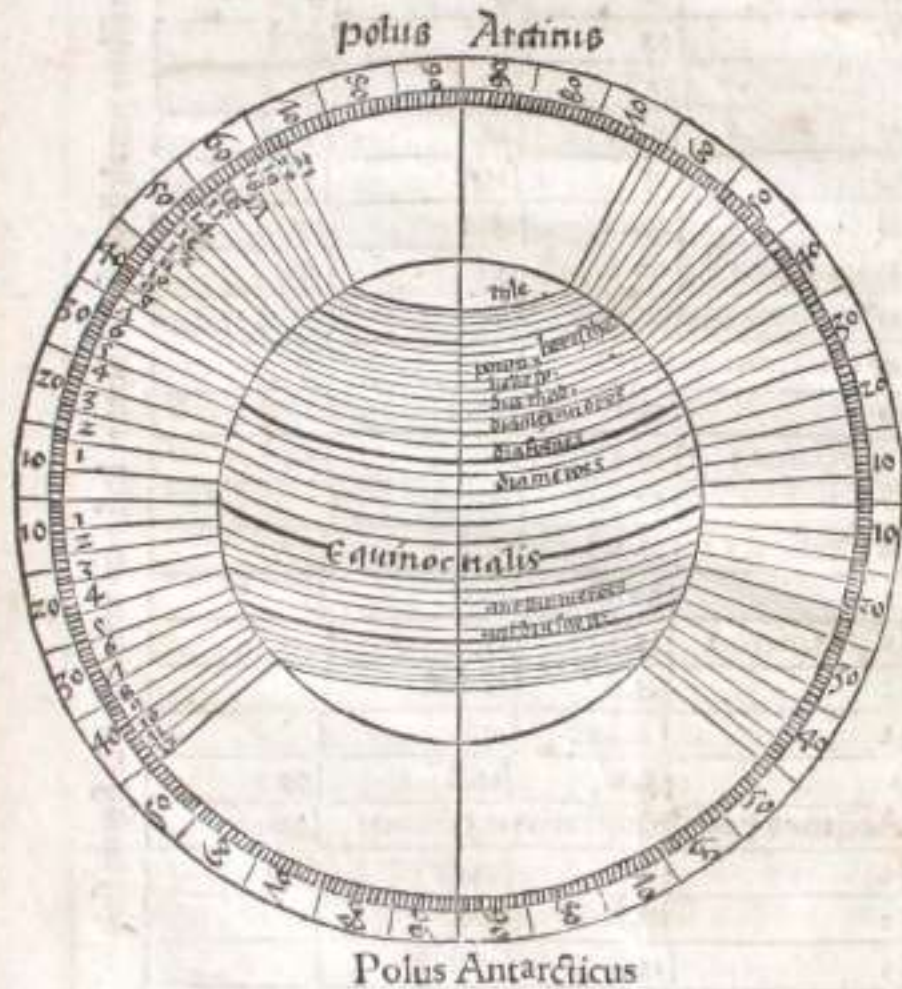
Omnē terrę ambitū ad cæli spacium puncti obtinere
rationem Astronomicis demonstrationibus constat. Ita vt si
ad cælestis globi magnitudinē cōferat/nihil spacij prorsus
habere iudicet. Et huius quidem tam exiguę in mundo
regionis quarta fere portio est quę Ptholomęo cognita a
nobis animantibus icolūt. Atq; in tris partes hactenus
scissa fuit. Europam/Africam/& Asiam.

Para. & cli.	Gradus	Horę	Milliana
6 Antidiariens	23. $\frac{1}{2}$	13. $\frac{1}{2}$	52
7	27. $\frac{1}{2}$	13. $\frac{1}{2}$	

Et ita deinceps versus Antarcticum poli. Quod & subsequens figura comonstrat.

RVDIMENTA

De climatibus caput. vii.

Licet clima proprię regio interpretetur/hoc tamen loco spaciū terrę inter duas equedistantes appellatur/in quo porrectissimę diei ab initio climatis vsq; ad finem dimidię horę variatio est. Et quotū aliquod clima ab equatore fuerit/tot semihoris longissima eius loci dies superat diem nocti equalem. Suntq; ipsorum Septemgeminat; quibus ad austrum nō sit septimum adhuc lustratum. Sed Boream versus Ptholomeus terram septem semihorarū spacio hospitalem & habitabilē inuenit: quę septem climata ab insigni aut Vrbe/aut fluuio/aut mōte sua nomina sunt sortita.

Primū dicitur Dia Meroes/a dia quod apud grecos per significat/& casu patrio iungit. Atq; a Meroe quę ē Africę ciuitas in torrida zona citra equatorem. 16. gradibus sita/in quo paralelo & ipse Nilus esse inuenitur. Eius/& subsequētium etiā initiū medium & finem atq; maximę diei in quolibet ipsorum horas generale nostrū (pro cuius intelligentia hęc scribimus) tibi liquido ostendet.

Dia Siene a Siene Aegypti vrbe/quod ē puicię Thebaidos principium

Dia Alexandrias. Ab Alexandria insigni vrbe Africę Aegypti Metropoli: quam Alexander Magnus condidit: de quo dictū est a poeta. Vnus Pelleo iuueni non sufficit orbis.

ntroductionē scribere: quam nos tam in solido q̄ plano
sed latius in plano: vbi sicut agrestes signare asueverunt
recipuas dominorum insignijs notare studuimus. Et (vt
lium Rhomanas aquilas (quę regibus Europę dominan
n fere Europam (quę Rhomanam ecclesiam profitetur)
auimus lunulis quod est insigne summi Babilonię Solda
partē quę minor Asia dicitur crocea coloris cruce iuncto
ni Scythiā intra imaū maximū Asię montē & Sarmaticā
insigni habet. Crux rubea præsbyterum Ioannē (qui et
em tenet) representat. Deniq; in quartam terrę partē per
iporum insignia posuimus. Et quod nō est ignorandum
s crucis signauimus sed hęc iam missa facientes.

RVDIMENTA

Europa ab occidēte mari Athlantico / a septē. Bri
tānico / ab oriēte Thanai / Meotide palude / et pōto:
a meridie mari mediterraneo claudit / habetq; in se
Hispaniam / Galliam / Germaniā / Rhetiam / Italiam /
Gręciam / & Sarmatiam. Sic dicta a filia regis Ages
noris eius nominis: quę dum virginibus Tirijs co
mitata in marino littore puellari studio luderet &
canistra floribus stiparet / ab Ioue in thauru niueum
verso rapta illius tergo infedisse / & per æquora pō
ti in Crętam delata terrę contra iacenti nomen de
disse creditur.

Africa ab occidente mari Athlantico / a meridie
oceano Aethiopico / a Septentrione mari mediter
raneo / & ab ortu Nili flumine terminatur. Ea in se
cōplectitur Mauritanias Tingitanam & Cæsarien
sem / Libiam interiorem / Numidiam (quā & Mapa
liam dicunt) minorem Africam (in qua est Charta
go Rhomani imperij olim pertinax armula) Cyre
neicā / Marmaricam / Lybiam (quo etiā nomine to
ta Africa a Libe rege Maurithāię appellat) Aethio
piam interiorē / Aegiptū &c. Et dicit Africa quod
frigoris rigiditate careat.

Asia (quę ceteras magnitudine & opibus lōgis
sime vincit) ab Europa Thanai fluuio / atq; ab Afri
ca Ischimo (qui in Australem plagā distentus Ara
bię & Aegipti sinum perscindit) secernit. Hęc prin
cipalissimas regiones habet Bithiniam / Galatiam /

SPHERAE MAT.

Rho-
dos ⁵ DiaRhodon /a Rhodo Asię minoris insula: quę
& sui nominis in ea sitam nostra tempestate clarā
ciuitatem habet/fortiter Thurcarū efferos bellicos
q; impetus sustinentem/atq; profligantem genero
sissime.

⁶ DiaRhomes /ab vrbe Europę notissima/iter Ita
licas maxime clara/& insigni olim gentiū domitri
ce/atq; orbis capite/nūc patris patrū maximi sede.

⁶ DiaBorischenes /a magno Scytharū fluuiio qui
est quartus ab Histro.

⁷ DiaRhipheon/a Ripheis montibus qui in Sar
matica Europa insignes sunt perpetua niue candē
tes.

Ab his insignibus locis per quę ferme climatum
lineę medię transeunt septem climata(quę Ptholo
meus posuit) sua sortiuntur nomina.

Octauū Ptholomeus nō posuit/cum illud terrę
(quodcunq; est) ipsi incognitū a nuperioribus lu
stratū sit. & dicitur Diatyles/quod ipsius principiū
(qui est Paralellus ab æquatore .21.) rectissime per
Tylem sit ptensus. Est aut Tyle Septemtrionalis in

Virgili
us. sula de qua Maro noster/Tibi seruiet vltima Tyle.

Et hæc de climatibus ab æquatore Septemtrionē
yfus. Pari mō dicendū est de eis quę sūt vltra æqui
noctialē ad Austrum/quorū sex contraria nomina
habentia sunt lustrata et dici possunt antidiaMero
es/ antidiaAlexandrias/ AntidiaRhodon Antidia

RVDIMENTA

Rhodes/ antidiaBorischenes: a gręca p̄ticula anti
q̄ oppositūvel cōtra denotat. Atq; in sexto climate
Antarcticū versus/& pars extrema Africę nuper
reperta & /Zamzibar/laua minor/& Scula insulę
& quarta orbis pars (quam quia Americus inueuit
Amerigen /quali Americi terrā / siue Americā nun
cupare licet) sitæ sunt. De quibus Australibus cli
matibus hæc Pomponij Mellę Geographi verba in
telligēda sunt /vbi ait. Zonę habitabiles paria agūt Pōpo:
anni tempora/verū nō pariter. Antichthones alte
ram/nos alteram incolimus. Illius situs ob ardorē in
tercedentis plagę incognitus/huius dicendus est.
Vbi animaduertendum est quod climatū quodq;
alios q̄ aliud plerūq; scetus p̄ducat/cū diuersę sūt
naturę/& alia atq; alia syderū virtute moderentur.
Vnde Virgilius.

Nec vero terrę ferre omnes omnia possunt
Hic segetes/illuc veniunt scelicius vuę
Arborei scetus alibi/atq; iniussa virescunt
Gramia. Nōne vides croceos vt Thmolus odores
India mittit ebur; mittūt sua thura Sabęi
At Calybes nudi ferrū: virosa q; pontus
Costerea. Eliadū palmas Ep iros equarū &c.

Vergil
ius

OCTAVVM CAPVT DE VENTIS.

Quoniā in superioribus ventorū aliquando in
cidenter memores fuimus (cū. l. polū Boreū/ polū
Nothicū/atq; id genus alia diximus) & ipsorū co
a ij

Propositum est hoc libello quandam Cosmographiæ introductionē scribere: quam nos tam in solido quā plano depinximus. In solido quidem spacio exclusi strictissime. Sed latius in plano: ubi sicut agrestes signare assueverunt & partiri limite campum/ita orbis terrarum regiones præcipuas dominorum insignijs notare studuimus. Et (ut ab ea in qua sumus parte incipiamus) ad Europæ meditullium Rhomanas aquilas (quæ regibus Europæ dominantur) posuimus atque claue summi patris patrū in igni ipsam fere Europam (quæ Rhomanam ecclesiam profitetur) cinximus. Africam pene omnem & Asiæ partem signauimus lunulis quod est insigne summi Babiloniæ Soldani quasi totius Egypti & partis Asiæ domini. Asiæ vero partē quæ minor Asia dicitur crocea coloris cruce iuncto chalybe circumdedimus quod est signū Thurcerū Soldani Scythiā intra imaū maximū Asiæ montē & Sarmaticā Asiaticā notauimus anchoris quas magnus Tatarus pro insigni habet. Crux rubea præbyterum Ioannē (qui et orientali & meridionali Indiæ præest atque in Biberith sedem tenet) representat. Denique in quartam terræ partē per inclytos Castiliæ et Lusitaniæ reges repertam eorundem ipsorum insignia posuimus. Et quod non est ignorandum vadosa maris littora (ubi naufragia timentur) imaginibus crucis signauimus sed hæc iam missa facientes.

RVDIMENTA

Europa ab occidēte mari Athlantico/a septē. Britanico/ab oriēte Thanai/Meotide palude/et pōto: a meridie mari mediterraneo claudit /habetque in se Hispaniam/Galliam/Germaniā/Rhētiā/Italiā/Græciam/ & Sarmatiam. Sic dicta a filia regis Agenoris eius nominis: quæ dum virginibus Tirijs commitata in marino littore puellari studio luderet & canistra floribus stiparet/ab Ioue in thaurū niueum verso rapta illius tergo infedisse /& per æquora pōti in Crætā delata terræ contra iacenti nomen dedisse creditur.

Africa ab occidente mari Athlantico/a meridie oceano Aethiopico/a Septentrione mari mediterraneo/& ab ortu Nili flumine terminatur. Ea in se cōplectitur Mauritanias Tingitanam & Cæsariensem/Libiam interiorem/Numidiam (quæ & Mapariam dicunt) minorem Africam (in qua est Chartago Rhomani imperij olim pertinax amula) Cyrenicā/Marmaricam/Lybiā (quo etiā nomine tota Africa a Libe rege Maurithæic appellat) Aethiopiā interiorem/Aegyptū &c. Et dicit Africa quod frigoris rigiditate careat.

Asia (quæ cæteras magnitudine & opibus longissime vincit) ab Europa Thanai fluuiio/atque ab Africa Ischmo (qui in Australem plagā distentus Arabiæ & Aegypti sinum percindit) secernit. Hæc principalissimas regiones habet Bithiniam/Galatiam/

SPHERAE MAT.

gnitio non nihil momenti imo magna utilitate ad Cosmographiam habere dignoscitur: ideo hoc subsequenti capite quedam de ventis (qui & spiritus & flatus dicuntur) trademus. Est igitur ventus (ut a Philosophis definitur) exhalatio calida & sicca lateraliter circa terram mota &c.

Quia vero sol secundum binos tropicos / & ipsum equatorum triplicem ortum atque occasum / estivalē. s. equinoctialē / ac hyemalē servat: et meridei similiterque ipsius septentrionis utrinque sunt latera / quarum quilibet proprium ventum habet: id summatim. xij. sunt veteri / tres orientis / tres occidentis / totidem meridei / & medie noctis totidem: ex quibus quatuor qui in sequenti formula mentionem locum tenebunt principales sunt / alij minus praei.

	Oriens.	Occidens.
Collat.	Trop. Canc.	Chorus
Medij.	Aequator.	Fauoni. q et Zephi.
Collat.	Trop. Cap.	Atricus q et Lybs
	Meridies	Media nox
	Euronothus	Septentrio.
Medij	Auster / qui & Nothus	Aquilo qui & Boreas.
Collat.	Lybonothus	Trachias q & Circius.

Vento
rum for-
ma.

RVDIMENTA

Poetae tamen minus principales (quae et collatales dicuntur) principalioribus ex licentia (ut suus sibi mos est) usurpare consueverunt. Hinc & Ovidius ait
Eurus ad Auroram Nabathaeque regna recessit
Persidaeque & radijs iuga subdita matutinis.
Vesper & Occiduo quae littora sole tepescunt
Proxima sunt Zephiro: Scythiam / septemque Triones
Horriser iuuasit Boreas / contraria tellus
Nubibus assiduis / pluuioque madescit ab Austro
Est autem Subsolanus aura saluberrima / quae a sole purior & subtilior alijs efficitur.

Ouidi:

Zepirus Caloris et humoris temperiem habens montium pruinas resoluit. Vnde est illud Vergilij Liquitur et putris Zephiro se gleba resoluit.

Vergi:

Austri flatus crebro tempestatum / pcellarum / atque himbrium praesagus est. Quare & Nazo insit. Madidis Nothus euolat alis.

Ouidi:

Aquilo suo rigore aquas ligat / atque constringit Vir. Et glacialis hyems Aquilonibus asperat undas

Virgi:

His de ventis Gallinarius nostrum multae doctrinae virum sequentes quatuor edere versiculos memini.

Gallina
rius.

Eu rus et Eoo flat Subsolanus ab ortu.
Flatibus occasum Zephirusque Fauonius implent.
Auster in extremis Lybiae et Nothus estuat oris.
Sudificus Boreas Aquiloque minatur ab axe.

Et licet veteri septentrionales sint natura frigidi / nihilo tamen minus quando torridam zonam per

a iij

COSMOGRPHIAE

Capadociam/Pamphiliam/Lidiam/Ciliciā/Armenias maiorē & minorē. Colchiden/Hircaniam/Hiberiam/Albaniā: et præterea multas quas singulatim enumerare longa mora esset. Ita dicta ab eius nominis regina.

Nūc v̄o & hęc partes sunt latius lustratæ/ & alia quarta pars per Americū Vesputiū (vt in sequentibus audietur) inuenta est/ quā non video cur quis iure vetet ab Americo inuentore sagacis ingenij viro Amerigen quasi Americi terrā/ siue Americam dicendā: cū & Europa & Asia a mulieribus sua sortita sint nomina. Eius sitū & gentis mores ex his binis Americi nauigationibus quæ sequuntur liquide intelligi datur.

Hunc in modū terra iam quadripartita cognoscitur: et sunt tres primę partes cōtinentes/ quarta est insula: cū omni quaq; mari circūdata conspiciat. Et licet mare vnū sit quēadmodū et ipsa tellus/ multis tamen sinibus distinctum / & innumeris repletum insulis varia sibi noīa assumit: quę et in Cosmographiæ tabulis cōspiciunt/ & Priscianus in translatione Dionisij talibus enumerat versibus.

Circuit Oceani gurges tamen vndiq; vastus
Qui quous vnus sic plurima nomina sumit.
Finibus Hesperijs Athlanticus ille vocatur
At Boreę qua gens fuit Armiaspa sub armis
Dicit ille piger necnō Satur. idē Mortuus est alijs;

America

Priscianus.

RVDIMENTA

Vnde tamen primo conscendit lumine Titan
Eoum; vocant atq; Indum nomine pontum
Sed qua deuexus calidū polus excipit Austrum
Aethiopumq; simul pelagus Rubriq; vocatur
Circuit oceanus sic totū maximus orbem
Nominibus varijs celebratus.

Perfecat Hesperia primus qui porgit vndis
Pamphilcūq; latus Lybię præterdit ab oris
Sic minor est reliquis/ maior quem Caspia tellus
Suscipit intrantē vastis Aquilonis ab vndis
Nomine Saturni quod Thetis possidet æquor
Caspus iste sinus simul Hircanusq; vocatur

At duo qui veniunt Australis ab æquore ponti
Hic supra currens mare Persicus efficit altum
Eregione situs/ qua Caspia voluitur vnda

Fluctuat a st alter Panchęa q; littora pulsat
Euxeni contra pelagus protentus in Austros
Ordine principiū capiens Athlantis ab vnda
Herculeo celebrant quam męte munere Gades.
Celsiferaq; tenet stans Athlas monte columnas
Est primus vastis qui pontus Hibericus vndis
Diuidit Europen Lybia cōmunis vtriq;

Hinc atq; hinc statuę sunt: ambę littora cernunt
Hęc Lybies hęc Europes aduersa tuendo.
Gallicus hunc gurges: qui Celtica littora pulsat
Excipit: hunc sequitur Ligurū cognomine dictus
Qua domini rerum ternis creuere Latinis.
Ad petram leucen Aquilonis ab axe reductus

Mare
Eoum;
Indicū;
Aethiopicum;

Pamphilicum.

Caspiū.

Hircanum;
Persicū

Athlanticum
Herculeum.

Gallicū

COSMOGRAPHIAE

transeunt/mitigantur:sicut & de Austro torridam
Zonam anteaq̄ ad nos veniat transeunte/cōpertū
est. Quod sequentibus versibus insinuat.

Quoq; loco prodit gelidus furit Auster/ & arctis
Cogit aquas vinclis/at dum per torrida flatu
Sydera transierit/nostros captandus in oras
Cōmeat:& Boreę seuissima tela retorquet

At contra Boreas nobis grauis/orbe sub imo
Fit ratione pari moderatis leuior alis.

Cætera mox varios qua cursus flamina mittunt
Imūtant proprię naturam sedis eundo.

Hucusq; de ventis dictū sufficiat. Ponamus nūc
harę omniū figurā vniuersalē: in qua sint poli/axes/
circuli cū maiores tum etiam minores/oriens/occi
dens/quinq; zonæ/gradus lōgitudinis/latitudinis
* tam ipsius terrę q̄ cœli/paralleli/climata/venti &c.

CAPVT.IX.DE QVIBVSDAM COS MOGRAPHIAE RVDIMENTIS.

Omne terrę ambitū ad cœli spacium puncti obti
nere rationem Astronomicis demonstrationibus
constat. Ita vt si ad cœlestis globi magnitudinē cō
ferat/nihil spacij prorsus habere iudicet. Et huius
quidem tam exigue in mundo regionis quarta fere
portio est que Ptholomeo cognita a nobis animan
tibus icoli. Atq; in tris partes hæctenus scissa fuit.
Europam/Africam/& Asiam.

COSMOGRAPHIAE

Quæ freta Sicaniæ concludit littore curuo
 Infula sed Cynos proprijs pulsatur ab undis:
 Mare Intra fardonium pelagus Celtumq; refusus
 Thyrræ Inde salis tumidus Tyrrheni voluitur æstus
 Ad partes vergens australes/excipit istum
 Siculū Sicaniæ gurgis solis deflexus ad ortus:
 Qui procul effusus Pachynis tenditur oris
 Ad Cræten summā (quæ prominet æquore) rupem:
 Qua Gortyna potēs medijs qua Phæstos in aruis
 Arietis hanc rupem simulantem vertice frontem
 Pro merito graj Criu dixere metopon.
 Hoc mare Gargani concludit Iapygis ora:
 Adriaticum. Illinc incipiens extenditur Adria vastus:
 Ad Boream penetrans pelago solemq; cadentē
 Ioniu. Ionius pariter sinus hic perhibetur ab orbe/
 Diuidit & geminas diuersis partibus oras:
 Quas tamen extremas cōiungit terminus vnus
 Illiricū. Ad dextram partē protenditur Illyris alma:
 Post hanc Dalmatiæ populorū martia tellus
 Ad Iënam Ausoniæ porrectus continet Isthmos
 Quæ tria circundant maria vndiq; littore curuo
 Tyrrhenum/Siculum/ necnon simul Adria vastus
 Finibus at proprijs exceptant singula ventos
 Tyrrhenum Zephyro: Siculum sed tundi Austro:
 Adria succurrens Eoo frangitur Euro.
 At post Sicaniam tractu diffunditur alto
 Syrtis Ad Syrtim pelagus/Lybicis quæ cingitur oris:

RVDIMENTA

Maiorem postquam minor excipit: æquora longe
 Atq; sinu gemino resonantia littora pulsan
 Finibus a Siculis Crætum tenditur æquor
 Ad solis veniens ortus Salmonida poscens
 Dicitur Eous qui Cræte terminus esse:
 Post hanc est geminū mare vastū fluctibus atris
 Fluctibus Hismarici Boreæ quod tunditur atris.
 Quod ruit aduersus cellæ de partibus Arcti
 Quod prius est Phariū perhibet: hoc littora tãgit Phariū
 Præcipitis casu montis: post vnda secunda
 Sidoniū est pelagus: penetrat qua gurgite pontus. Sidoni
 Illicus Arctoas ad partes æquore vergens. um
 Non longe rectus: Cilicum nam frangitur oris.
 Hinc Zephiros poscens veluti draco flectit vndis
 Quod iuga montiuagus vastat: silualq; fatigat:
 Partibus extremis Pamphilia clauditur isto:
 Atq; Chelidoniæ rupes cinguntur eodem
 At procul hunc zephyrus finit Patareide summa:
 Post hæc Arctoas ad partes aspice rursus
 Aegeum/superat qui fluctibus æquora cuncta:
 Dispersas vasto qui gurgite Cycladas ambit
 Terminat huc imbros pariter Tenedosq; coercēs
 Angusta trahit qua fauce Propontidis vnda
 Asia: quam supra populis distenditur amplis
 Ad Notiam partem: qua latus ducitur Isthmos:
 Threicius sequitur post Bosphorus ostia ponti: bospho
 Hoc nullum perhibent terras angustius orbis rus.

COSMOGRAPHIAE

transeunt/mitigantur: sicut & de Austro torridam
Zonam anteaq̄ ad nos veniat transeunte/cōpertū
est. Quod sequentibus versibus insinuat̄.
Quoq̄ loco prodit gelidus fuit Auster/ & arctis
Cogit aquas vinclis/at dum per torrida flatu
Sydera tranferit/nostros captandus in oras
Cōmeat:& Boreę seuissima tela retorquet

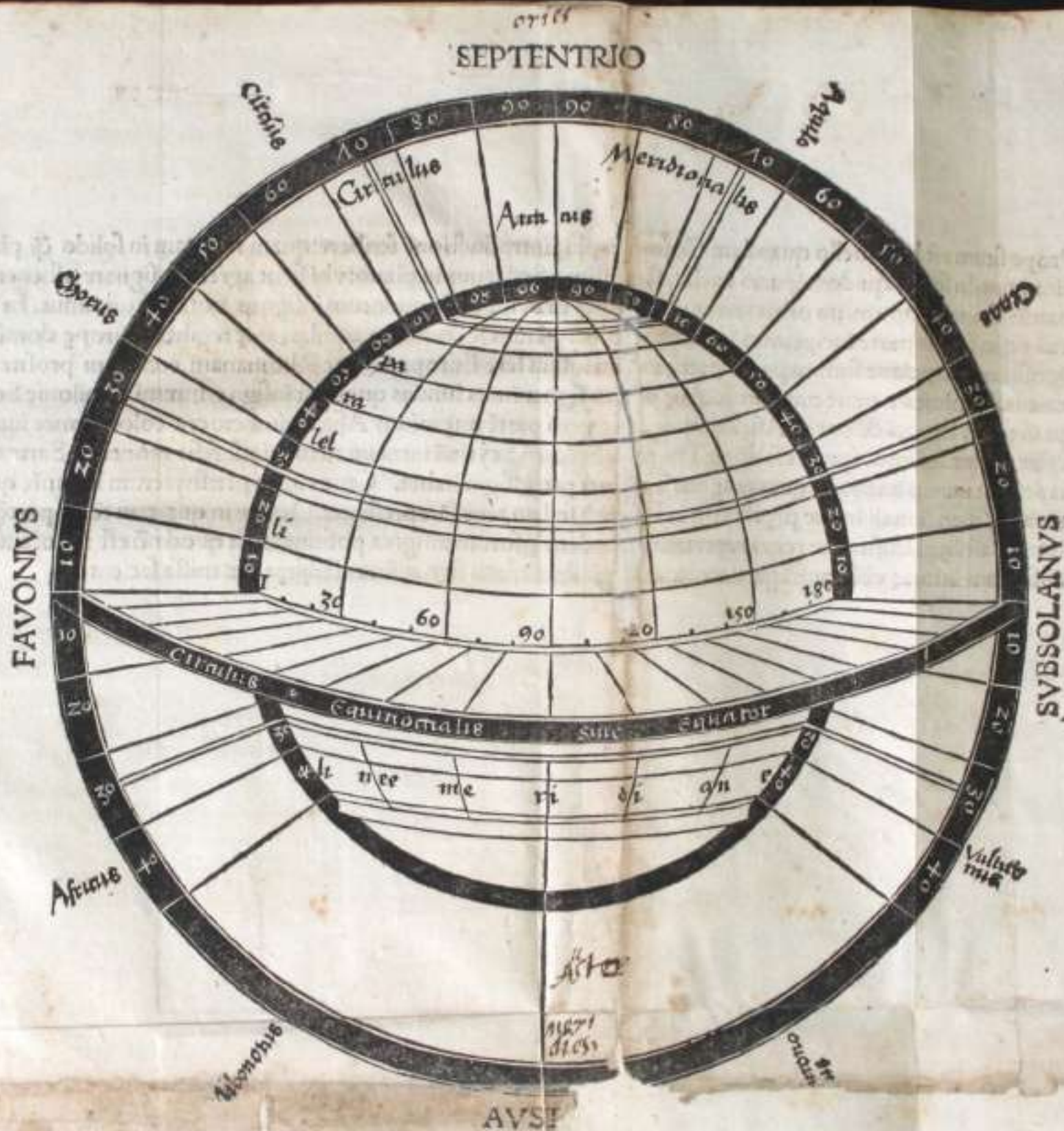
At contra Boreas nobis grauis/orbe sub imo
Fit ratione pari moderatis leuior alis.
Cætera mox varios qua cursus flamina mittunt
Immutant proprię naturam sedis eundo.

Hucusq̄ de ventis dictū sufficiat. Ponamus nūc
hęc omniū figurā vniuersalē: in qua sint poli/axes/
circuli cū maiores tum etiam minores/oriens/occidens/
quinq̄ zonę/gradus lōgitudinis/latitudinis
tam ipsius terrę q̄ cœli/paralleli/climata/venti &c.

*

CAPVT.IX.DE QVIBVSDAM COSMOGRAPHIAE RVDIMENTIS.

Omnē terrę ambitū ad cœli spacium puncti obtinere
rationem Astronomicis demonstrationibus constat. Ita vt si ad
cœlestis globi magnitudinē cōferat̄/nihil spacij prorsus habere iudicet̄.
Et huius quidem tam exiguę in mundo regionis quarta fere
portio est quę Ptholomęo cognita a nobis animantibus icoliis.
Atq̄ in tris partes hactenus scissa fuit. Europam/Africam/& Asiam.

COSMOGRAPHIAE

Simple
gades
Esse fretum dirimens: hic sunt Symplegades arctę
Panditur hic ponti pelagus Titanis ad ortus
Quod petit obliquo Boream solemq; meatu
Hinc atq; hinc medio percurrunt equore colles:
Vnus qui veniens Asię de parte Carambis
Dicitur australi: sed contra sinibus alter
Prominet Europę hunc criu dixere metopon:
Ergo conueniunt aduersi gurgite tanto
Distantes quantū ternis transire diebus
Eualeat nauis: bimarem sic equore pontum
Aspicias similem cornu quod flectitur arcus
Neruo curuati distento dextera neruum
Assimilat: recto trahitur nam linea ductu
Extra quam Boream quo scandit sola Carambis
Sed formam cornu geminatis flexibus edit
Littus: quod pontum cingit sub parte sinistra
Meotis
In quam Meotis penetrans Aquilionis ad axes
Quam Scythię gentes circundant vndiq; ripis
Et matrem ponti perhibent Meotidis vndam.
Scilicet hic ponti vis exit gurgite multo
Thaurus
Cimmeriū torrens per Bolphoron hic vbi Thaurū
Cimmerij gelidis habitant sub sinibus imum
Hęc maris est species splendens hęc forma pfundi.
Est aut vt prædiximus mare plenum insulis e qui
bus maxime & principales iuxta Ptholomęum
hęc sunt
Taprobana in mari Indico sub equatore

RVDIMENTA

Albion quę & Britannia & Anglia
Sardinia in mari mediterraneo
Candia quę & Creta in sinu Aegeo
Selandia
Sicilia in mari mediterraneo
Corfyca
Ciprus

Extra Ptholomęum
Madagascar in mari Prasodo
Zamzibar
Iaua in Oceano Indico orientali
Angama
Peuta In oceano Indico
Seula

Zipangri in Oceano occidentali
Hęc sunt ingentes quas cingit Tethyos vnda
Insulę: adhuc alię diuersis partibus orbis.
Diuerse plures fama latuere minores
Auris difficiles nautis vel portibus aptę
Quarū non facile est mihi promere nomina versu:

Cęterū vt vnus loci ab altero distantiam cogno
scere possis poli eleuatio tibi cū primis cōsideranda
venit. Annotandū igit paucis quod (vt ex superiori
bus liquet) viuentibus sub paralello equinocti ali
vterq; polus in horizonte est. Funt autē ad septē
trionem eo magis subleuat polus quanto plus ali
quis ab equatore discesserit. Quę poli eleuatio res

Priscia
nus

Propositum est hoc libello quandam Cosmographiæ introductionē scribere: quam nos tam in solido q̄ plano depinximus. In solido quidem spacio exclusi strictissime. Sed latius in plano: vbi sicut agrestes signare asueuerunt & partiri limite campum/ita orbis terrarum regiones præcipuas dominorum insignijs notare studuimus. Et (vt ab ea in qua sumus parte incipiamus) ad Europæ meditullium Rhomanas aquilas (quæ regibus Europæ dominantur) posuimus atq; clauē summi patris patrū in igni ipsam sere Europam (quæ Rhomanam ecclesiam profitetur) circumscripsimus. Africam pene omnem & Asiæ partem signauimus lunulis quod est insigne summi Babiloniæ Soldani quasi totius Egypti & partis Asiæ domini. Asiæ vero partē quæ minor Asia dicitur crocea coloris cruce iuncto chalybe circumdedimus quod est signū Thurcorū Soldani Scythiā intra imaū maximū Asiæ montē & Sarmaticā Asiaticā notauimus anchoris quas magnus Tatarus pro insigni habet. Crux rubra præbyterum Ioannē (qui et orientali & meridionali Indiæ præest atq; in Biberith sedem tenet) representat. Deniq; in quartam terræ partē per inclytos Castiliæ et Lusitanie reges repertam eorundem ipsorum insignia posuimus. Et quod nō est ignorandum vadosa maris littora (vbi naufragia timentur) in aginibus crucis signauimus sed hæc iam missa facientes.

RVDIMENTA

Europa ab occidēte mari Athlantico /a septē. Bri-
tānico /ab oriēte Thanai /Meotide palude /et pōto:
a meridie mari mediterraneo claudit /habetq; in se
Hispaniam /Galliam /Germaniā /Rhetiam /Italiam /
Græciam / & Sarmatiam. Sic dicta a filia regis Age-
noris eius nominis: quæ dum virginibus Tirys co-
mitata in marino littore puellari studio luderet &
canistra floribus stiparet /ab loue in thaurū niueum
verso rapta illius tergo infedisse / & per æquora pō-
ti in Crætā delata terræ contra iacenti nomen des-
disse creditur.

Africa ab occidente mari Athlantico /a meridie
oceano Aethiopico /a Septentrione mari mediter-
raneo / & ab ortu Nili flumine terminatur. Ea in se
cōplectitur Mauritanias Tingitanam & Cæsari-
ensem / Libiam interiorem / Numidiam (quā & Mapa-
liam dicunt) minorem Africam (in qua est Charta-
go Rhomani imperij olim pertinax amula) Cyre-
neicā / Marmaricam / Lybiam (quo etiā nomine to-
ta Africa a Libe rege Maurithiæ appellat) Aethio-
piam interiorē / Aegyptū &c. Et dicit Africa quod
frigoris rigiditate careat.

Asia (quæ cæteras magnitudine & opibus lōgis-
sime vincit) ab Europa Thanai fluuio / atq; ab Afri-
ca Ischmo (qui in Australem plagā distentus Ara-
biæ & Aegypti sinum percindit) secernit. Hæc prin-
cipalissimas regiones habet Bithiniam / Galatiam /

COSMOGRAPHIAE

Prolo-
quium.

gio nū & locorū ab equatore distantia demōstrat.
Est em̄ tantus loci tractus ab equatore cuius mē-
surā scire desideras / quāta ē eleuatio poli ad zenith
eiusdē. Ex quibus milliariū numerus facilis cogni-
tu euadit / dū eundē p̄ numerū eleuatiōis poli multi-
plicaueris. Verū tñ nō sunt secūdū Ptholomēi sen-
tentia milliaria a circulo equinoctiali ad Arcton vbi
q̄ gētū equales. Nā a primo equatoris gradu vsq̄
ad duodecimū / q̄libet graduū sexaginta Italica mil-
liaria cōtinet quę faciūt. 15 Germanica. Cōmuniter
em̄ quatuor Italica pro vno Germanico reputant̄.
Et a. 12. gradu vsq̄ ad. 25. quilibet. 59. milliaria facit
quę sunt Germanis. 12. $\frac{1}{2}$. Atq̄ vt res fiat apertior
ponemus formulam sequentem.

Gradus   Gradus   Millia Ital.   Mil. Ger

Aequa- tor.	1	12	60	15
	12	25	59	14 $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$
Tropi- cus.	25	30	54	13 $\frac{1}{2}$
	30	31	50	12 $\frac{1}{2}$
	31	41	41	11 $\frac{1}{4}$
	41 usq̄ ad 51 faciunt	40	10	
	51	51	32	8
	51	63	28	7
	63	66	26	6 $\frac{1}{2}$
Circu- Arcti.	66	10	21	5 $\frac{1}{4}$
	10	80	6	1 $\frac{1}{2}$
Polus Arcti.	80	90		0

RVDIMENTA

Et ita quoq̄ ab equinoctiali vsus polos tam an-
tarcticum q̄ arcticum graduū latitudinis cōtinen-
tia variatur. Quod si scire volueris quot ab vno
loco ad alium milliaria sint / perpende diligenter in
quibus gradibus latitudinis sint talia loca & quot
gradus medient / deinde vide in formula superiori
quot milliaria talis gradus habeat & multiplica nu-
merū milliariū per numerū mediorū graduū / atq̄
milliariū numerus resultabit: quę cū Italica fuerint
diuidas per quatuor / & Germanica habebis.
Hęc p̄ inductione ad Cosmographiā dicta sufficiāt
si te modo amonuerimus prius / nos in depingendis
tabulis typi generalis nō omnimodo sequutos esse
Ptholomēū / p̄sertim circa nouas terras vbi in car-
tis marinis aliter animaduertimus equatorem cōsti-
tuit q̄ Ptholomēus fecerit. Et p̄inde nō debēt nos
statim culpāre qui illud ip̄m notauerint. Consulto
em̄ fecimus quod hic Ptholomeū / alibi cartas ma-
rinas sequuti sumus. Cū & ipse Ptholomēus quin-
to capite primi libri. Non omnes continentis par-
tes ob suę magnitudinis excessum ad ipsius perue-
nisse noticiam dicat / et aliquas quemadmodum se
habeant ob peregrinantium negligentiam sibi mi-
nus diligenter traditas / alias esse quas aliter atq̄ ali-
tes se habere cōtingat ob corruptiones & mutatio-
nes in quibus p̄ parte corruisse cognite sunt. Fuit
igit̄ necesse (quod ipse sibi etiā faciendū ait) ad no-

Notes:

Ptholo-
mēus.

b

introductionē scribere: quam nos tam in solido q̄ plano
sed latius in plano: vbi sicut agrestes signare asueverunt
recipuas dominorum insignijs notare studuimus. Et (vt
lium Rhomanas aquilas (quę regibus Europę dominan
n fere Europam (quę Rhomanam ecclesiam profitetur)
auimus lunulis quod est insigne summi Babilonię Solda
partē quę minor Asia dicitur crocea coloris cruce iuncto
ni Scythiā intra imaū maximū Asię montē & Sarmaticā
insigni habet. Crux rubea præsbyterum Ioannē (qui et
em tenet) representat. Deniq; in quartam terrę partē per
ipforum insignia posuimus. Et quod nō est ignorandum
s crucis signauimus sed hęc iam missa facientes.

RVDIMENTA

Europa ab occidēte mari Athlantico / a septē. Bri
tānico / ab oriēte Thanai / Meotide palude / et pōto:
a meridie mari mediterraneo claudit / habetq; in se
Hispaniam / Galliam / Germaniā / Rhetiā / Italiā /
Gręciam / & Sarmatiam. Sic dicta a filia regis Age
noris eius nominis: quę dum virginibus Tirijs co
mitata in marino littore puellari studio luderet &
canistra floribus stiparet / ab loue in thausē niueum
verso rapta illius tergo insedisse / & per equora pō
ti in Crętam delata terrę contra iacenti nomen de
disse creditur.

Africa ab occidente mari Athlantico / a meridie
oceano Aethiopico / a Septentrione mari mediter
raneo / & ab ortu Nili flumine terminatur. Ea in se
cōplectitur Mauritanias Tingitanam & Casarien
sem / Libiam interiorem / Numidiam (quā & Mapa
liam dicunt) minorem Africam (in qua est Charta
go Rhomani imperij olim pertinax armula) Cyre
neicā / Marmaricam / Lybiam (quo etiā nomine to
ta Africa a Libe rege Maurithiē appellat) Aethio
piam interiorem / Aegiptū &c. Et dicit Africa quod
frigoris rigiditate careat.

Asia (quę cæteras magnitudine & opibus lōgis
sime vincit) ab Europa Thanai fluuio / atq; ab Afri
ca Ischmo (qui in Australem plagā distentus Ara
bię & Aegipti sinum perscindit) secernit. Hęc prin
cipalissimas regiones habet Bithiniam / Galatiam /

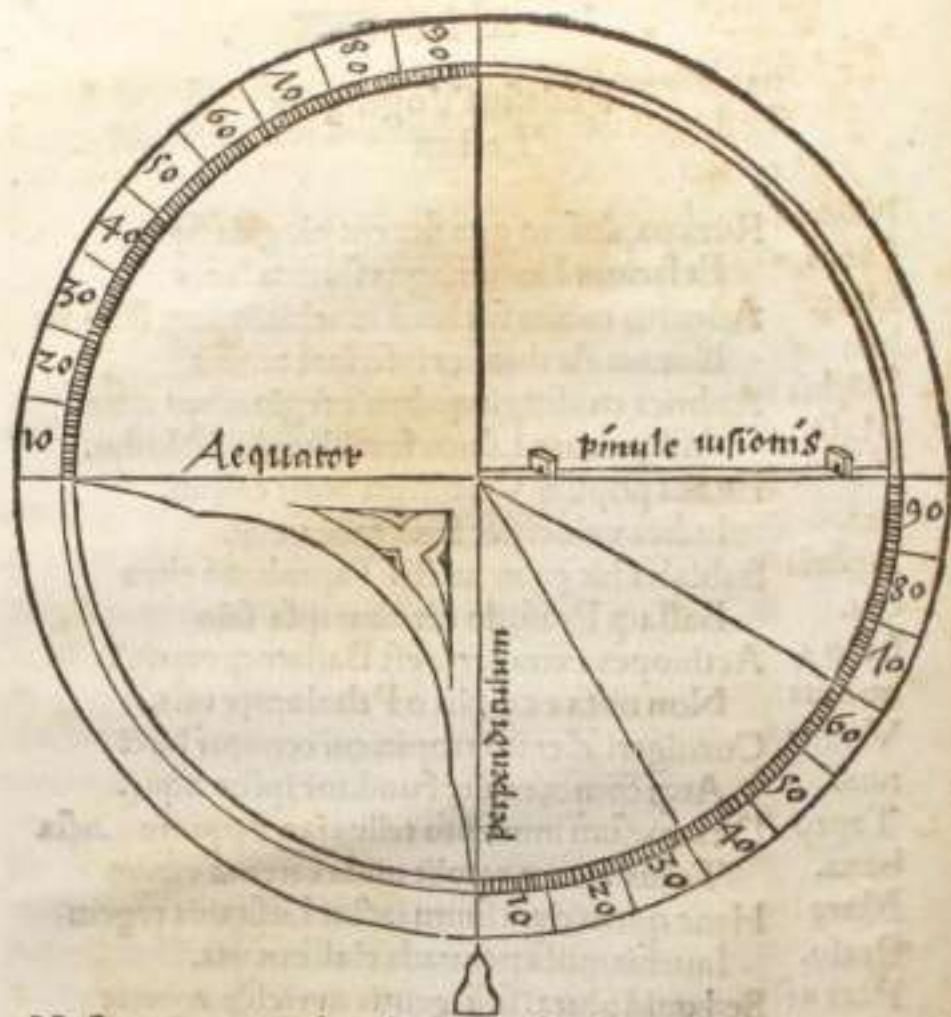

APPENDIX

uas temporis nostri/ traditiones magis intendere:
Et ita quidem temporauimus rem /vt in plano cir-
ca nouas terras & alia quepiam Ptholomeū: in so-
lido vero quod plano additur descriptionē Ameri-
ci subsequenter sectati fuerimus.

APPENDIX

Annectamus adhuc superioribus anteaq̄ rece-
ptui canamus elevationis poli atq; ipsius zenith ac
centri horizontis & climatū quadrantē velut parer-
gon & quoddā corolariū. Quamuis si recte con-
siderauerimus is quadrans de quo dicemus non sit
ad has res impertinēs. Cosmographū em̄ vel maxi-
me poli supra caput elevationē/zenith/& terre cli-
mata cognoscere oportet. Formā itaq; idem qua-
drans hoc pacto. Diuide quēcunq; circulū in par-
tes quatuor/ita quod duę diametri se in centro ad
angulos rectos inter secent: quarū vna(quę altera
sui parte pinnulas habet)axem polorū mūdi/& al-
tera equatorem significabit. Deinde eā partē circuli
quę est inter semiaxem pinnulas habentem & alte-
ram semidiametrum in partes .xc. diuidas /atq; op-
positā in totidem/ ligasq; perpendiculū ad cētrum
& paratus erit quadrans. Cuius hic est vsus. Verte
eū ita vt p̄ pinnularū foramina poliū directē videas
& ad quod clima atq; in quē gradū perpendiculū
cecidit/ eo ip̄o climate et elevationis gradu tua re-
gio/quinetiā zenith atq; horizontis centrū existit.

Haftenus exequuti capita proposita /hic ipsas lon-
ginquas expaciationes sequēter introducāmus Ve-
l sputij /singulorum factorum exitum circa institutū
tradentes.

Finis introductionis

|b ij

COSMOGRPHIAE

Capadociam/Pamphiliam/Lidiam/Ciliciā/Armenias maiorē & minorē.Colchiden/Hircaniam/Hiberiam/Albaniā:et præterea multas quas singulatim enumerare longa mora esset.Ita dicta ab eius nominis regina.

Nūc ꝑo & hæ partes sunt latius lustratæ/& alia quarta pars per Americū Vesputiū(vt in sequentibus audietur)inuenta est/quā non video cur quis iure vetet ab Americo inuentore sagacis ingenij viro Amerigen quasi Americi terrā / siue Americam dicendā:cū & Europa & Asia a mulieribus sua sortita sint nomina.Eius sitū & gentis mores ex bis binis Americi nauigationibus quæ sequuntur liquide intelligi datur.

Hunc in modū terra iam quadripartita cognoscit:et sunt tres primæ partes cōtinentes/quarta est insula:cū omni quaq; mari circūdata conspiciat. Et licet mare vnū sit quæadmodū et ipsa tellus/multis tamen sinibus distinctum / & innumeris repletum insulis varia sibi noīa assumit:quæ et in Cosmographiæ tabulis cōspiciunt/& Priscianus in translatione Dionisij talibus enumerat versibus.

Circuit Oceani gurges tamen vndiq; vastus
Qui quis vnus sit plurima nomina sumit.
Finibus Hesperijs Athlanticus ille vocatur
At Boreæ qua gens furit Armiaspa sub armis
Dicit ille piger necnō Satur.idē Mortuus est alijs:

America

Priscianus.

RVDIMENTA

Vnde tamen primo conscendit lumine Titan
Eoum; vocant atq; Indum nomine pontum
Sed qua deuexus calidū polus excipit Austrum
Aethiopum; simul pelagus Rubrū; vocatur
Circuit oceanus sic totū maximus orbem
Nominibus varijs celebratus.

Perfecat Hesperia primus qui porgit vndis
Pamphilū; latus Lybiæ prætendit ab oris
Sic minor est reliquis/ maior quem Caspia tellus
Suscipit intrantē vastis Aquilonis ab vndis
Nomine Saturni quod Thetis possidet æquor
Caspus iste sinus simul Hircanus; vocatur

At duo qui veniunt Australis ab æquore ponti
Hic supra currens mare Persicus efficit altum
Eregione situs/qua Caspia voluitur vnda

Fluctuat a st alter Panchæa; littora pulsat
Euxeni contra pelagus protentus in Austros
Ordine principiū capiens Athlantis ab vnda
Herculeo celebrant quam mæte munere Gades.
Cælisera; tenet stans Athlas monte columnas
Est primus vastis qui pontus Hibericus vndis
Diuidit Europen Lybia cōmunis vtriq;

Hinc atq; hinc statuæ sunt: ambæ littora cernunt
Hæc Lybies hæc Europes aduersa tuendo.
Gallicus hunc gurges: qui Celtica littora pulsat
Excipit:hunc sequitur Ligurū cognomine dictus
Qua domini rerum terris creuere Latinis.
Ad petram leucen Aquilonis ab axe reductus

Mare
Eoum;
Indicū;
Aethiopicum;

Pamphilicum.

Caspiū

Hircanus;
Persicū

Athlanticum
Herculeum.

Gallicū

Philesius Vogeligena
Lectori

Nilus;
Lacus
Lunę
lus.
Dāchis
Masc.
Aethio
pes.
Aphri
cus.
Libo
nothus
Vultur
nus.
Tapro
bana.
Marę
Praso.
Pars a
phricę i
uenta.
Ameri
ge.

Rura papirifero qua florent pinguia Syro
Et faciunt Lunę magna fluenta lacus
Adextris mōtes sūt lus/Danchis/quoq; Mascha
Illorum Aethiopes inferiora tenent
Aphrica confurgit quibus e regionibus aura
Afflans cum Libico feruida regna Notho.
Ex alia populo Vultur nus parte calenti.
Indica veloci per freta calle venit.
Subiacet hic equo noctis Taprobana circo
Bassaq; Prasodo cernitur ipsa salo
Aethiopes extra terra est Bassamęq; marinā
Non nota e tabulis o Ptholomęe tuis.
Cornigeri Zenith tropici cui cernitur hirci
Atq; comes multę funditor ipsus aque.
Dextrorsum immenso tellus iacet equore cincta
Tellus/quam recolit nuda caterua virum
Hanc quem clara suum iactat Lusitania regem
Inuenit missa per vada classe maris.
Sed quid plura: sitū/gentis moresq; reperte
Americi parua mole libellus habet.
Candide syncero voluas hunc pectore lector
Et lege non nasum Rhinocerotis habens

o Τελος,

QUATVOR AMERICI VE
SPV̄II NAVIGATIONES

Eius qui subsequente ter
rarum descriptio
nē de vulgari
Gallico in
Latinū
trāstu
lit.

Decastichon ad lectorem:

Aspicias tenuem quisquis fortasse logiam
Nauigium memorat pagina nostra placens:
Continet inuentas oras/gentescq; recenter
Lętificare sua que nouitate queant.
Hęc erat altiloquo prouincia danda Maroni
Qui daret excellę verba polita rei.
Ille quot ambiuit freta cantat Troius heros:
Sic tua Vesputi vela canenda forent.
Has igitur lectu terras visurus/in illis
Materiam libra: non facientis opus.
Item distichon ad eundem
Cum noua delectent fama testante loquaci
Que recreare queunt hic noua lector habes

o Τελος,

b iij

COSMOGRAPHIAE

Quæ freta Sicaniæ concludit littore curuo
 Infula sed Cynos proprijs pulsatur ab undis;
 Mare Intra sardonium pelagus Celtumq; refusis
 Thyrræ Inde salis tumidus Tyrrheni voluitur æstus
 Ad partes vergens australes / excipit istum
 Siculū Sicaniæ gurgis solis deflexus ad ortus:
 Qui procul effusus Pachynis tenditur oris
 Ad Cræten summā (quæ prominet æquore) rupem:
 Qua Gortyna potēs medijs qua Phæstos in aruis
 Arietis hanc rupem simulantem vertice frontem
 Pro merito graij Criu dixere metopon.
 Hoc mare Gargani concludit lapygis ora:
 Adria Illinc incipiens extenditur Adria vastus:
 ticum. Ad Boream penetrans pelago solemq; cadentē
 Ioniū. Ionius pariter sinus hic perhibetur ab orbe/
 Diuidit & geminas diuersis partibus oras:
 Quas tamen extremas cōiungit terminus vnus
 Illiricū. Ad dextram partē protenditur Illyris alma:
 Post hanc Dalmatiæ populorū martia tellus
 Ad leuam Ausoniæ porrectus continet Isthmos
 Quæ tria circundant maria vndicq; littore curuo
 Tyrrhenum / Siculum / necnon simul Adria vastus
 Finibus at proprijs exceptant singula ventos
 Tyrrhenum Zephyro: Siculum sed tun diū Austro:
 Adria succurrens Eoo frangitur Euro.
 At post Sicaniam tractu diffunditur alto
 Syrtis Ad Syrtim pelagus / Lybicus quæ cingitur oris:

RVDIMENTA

Maiorem postquam minor excipit: æquora longe
 Atq; sinu gemino resonantia littora pulsant
 Finibus a Siculis Crætem tenditur æquor Mare
 Ad solis veniens ortus Salmonida poscens Cræteū
 Dicitur Eous qui Cræte terminus esse:
 Post hanc est geminū mare vastū fluctibus atris
 Fluctibus Hilmariçi Boreæ quod tunditur atris.
 Quod ruit aduersus celsæ de partibus Arcti
 Quod prius est Phariū perhibēt: hoc littora tãgit Phariū
 Præcipitis casu montis: post vnda secunda
 Sidoniū est pelagus: penetrat qua gurgite pontus. Sidoni
 Illicus Arctoas ad partes æquore vergens. um
 Non longe rectus: Cilicum nam frangitur oris.
 Hinc Zephiros poscens veluti draco flectit vndis
 Quod iuga montiuagus vastat: silualq; fatigat:
 Partibus extremis Pamphilia clauditur isto:
 Atq; Chelidoniæ rupes cinguntur eodem
 At procul hunc zephyrus finit Patareide summa:
 Post hæc Arctoas ad partes aspice rursus
 Aegæum / superat qui fluctibus æquora cuncta: Aegæū
 Disperfas vasto qui gurgite Cycladas ambit
 Terminat hūc imbros pariter Tenedosq; coercēs
 Angusta trahit qua fauce Propontidis vnda
 Asia: quam supra populis distenditur amplis
 Ad Notiam partem: qua latus ducitur Isthmos:
 Threicius sequitur post Bosphorus ostia ponti: bospho
 Hoc nullum perhibent terras angustius orbis rus.

Illustrissimo Renato Iherusalem
& Siciliae regi/duci Lotho
ringie ac Barñ. Ame-
ricus Vesputius hu-
milē reuerentiā &
debitā recōmē
dationem.

Fieri pōt illustrissime Rex vt tua maiestas mea
ista temeritate ducatur in admirationē: propterea
quod haece litteras tam prolixas ad te scribere non
subuerear/cum tamen sciam te continuo in ardu-
is consilijs & crebris reipublice negotijs occupat-
issimum. Atq; existimabor forte non modo p̄sum-
ptuosus/sed etiam ociosus: id mihi muneris vendi-
cans/vt res statui tuo minus cōuenientes non de-
lectabili sed barbaro p̄fus stilo (veluti amusus ab
humanitatis cultu alienus) ad Fernandū Castilię re-
gem nominatim scriptas/ad te quoq; mittam. Sed
ea quā in tuas v̄tutes habeo cōfidentia/& cōperta
sequentū rerū neq; ab antiquis neq; neotericis scri-
ptarum veritas me corā. t. M. fortassis excusabunt.
Mouit me imprimis ad scribendum p̄sentū lator
Beneuenutus. M. t. humilis famulus/ & amicus me-
us nō p̄cēnitendus/qui dum me Lisbonę reperiret
precaus est vt. t. M. rerū per me quatuor p̄fectis
onibus in diuersis plagis mundi visarum/participē
facere vellem. Peregi em̄ bis binas nauigationes ad
nouas terras inueniendas: quarū duas ex mandato
Fernandi inclyti regis Castilię per magnū oceanū

sinum occidentē p̄sus scoci/alteras duas iussu Ma-
nuelis Lusitanię regis ad Austrū. Itaq; me ad id ne-
gocij accinxi sperās q̄. t. M. me de clientulorū nu-
mero nō excludet: vbi recordabit q̄ olī mutuā ha-
buerimus inter nos amicitia tēpore iuuentutis n̄re
cū grāmaticę rudimēta imbibentes sub p̄bata vitā
& doctrina venerabil' & religiosi fratris de. S. Mar-
co Fra. Georgij Anthonij Vesputij auunculi mei
pariter militaremus. Cuius auunculi vestigia vtis
nam sequi potuissem/alius p̄fecto(vt & ipse Pe-
trarcha ait) essem q̄ sum. Vt cūq; tñ sit/nō me pu-
det esse qui sum. Semper em̄ in ipsa v̄tute & rebus
studiosis summā habui delectationē. Quod si tibi
hę narrationes omnino non placuerint: dicam sicut
Plinius ad Męcenatē scribit Olim facetijs meis de-
lectari solebas. Et licet. M. t. sine fine ī reipublice ne-
gocijs occupata sit/nihilominus tantū tēporis q̄n-
q; suffuraberis/vt has res q̄uis ridiculas (quę tamē
sua nouitate iuuabūt) pellegere possis. Habebis em̄
hisce meis l̄ris post curarū fomēta & meditamēta
negociorū nō modicā delectationē/sicut et ipse sce-
niculus prius sumptis esculentis odorē dare & me-
liorē digestionē facere asuevit. Enim vero si plus q̄
p̄lixus suero/veniā peto. Vale.

Inclytissime rex sciat. t. M. quod ad has ipsas re-
giones mercādi causa primū venerim. Dumq; per
q̄drenni reuolutionē ī eis rebus negociosus essem

b iij

COSMOGRAPHIAE

Simple
gades Esse fretum dirimens: hic sunt Symplegades arctę
Panditur hic ponti pelagus Titanis ad ortus
Quod petit obliquo Boream solemq; meatu
Hinc atq; hinc medio percurrunt equore colles:
Vnus qui veniens Asię de parte Carambis
Dicitur australi: sed contra sinibus alter
Prominet Europę hunc criu dixere metopon:
Ergo conueniunt aduersi gurgite tanto
Distantes quantū ternis transire diebus
Eualeat nauis: bimarem sic equore pontum
Aspicias similem cornu quod flectitur arcus
Neruo curuati distento dextera neruum
Assimilat: recto trahitur nam linea ductu
Extra quam Boream quo scandit sola Carambis
Sed formam cornu geminatis flexibus edit
Littus: quod pontum cingit sub parte sinistra
Meotis In quam Meotis penetrans Aquilionis ad axes
Quam Scythię gentes circundant vndiq; ripis
Et matrem ponti perhibent Meotidis vndam.
Scilicet hic ponti vis exit gurgite multo
Thaurus Cimmeriū torrens per Bosphoron hic vbi Thaurū
Cimmerę gelidis habitant sub sinibus inum
Hęc maris est species splendens hęc forma pfundi.
Est aut vt prædiximus mare plenum insulis e qui
bus maxime & principales iuxta Ptholomęum
hęc sunt
Taprobana in mari Indico sub equatore

RVDIMENTA

Albiõn quę & Britannia & Anglia
Sardinia in mari mediterraneo
Candia quę & Creta in sinu Aegeo
Selandia
Sicilia in mari mediterraneo
Corfyca
Ciprus
Extra Ptholomęum
Madagascar in mari Prasodo
Zamzibar
Iaua in Oceano Indico orientali
Angama
Peuta In oceano Indico
Seula
Zipangri in Oceano occidentali
Hęc sunt ingentes quas cingit Tethyos vnda
Insulę: adhuc alię diuersis partibus orbis.
Diuerse plures fama latuere minores
Auris difficiles nautis vel portibus aptę
Quarū non facile est mihi promere nomina versu:
Ceterū vt vnus loci ab altero distantiam cogno
scere possis poli eleuatio tibi cū primis cõsideranda
venit. Annotandū igit paucis quod (vt ex superiori
bus liquet) videntibus sub paralelo equinocti ali
vterq; polus in horizonte est. Funt autē ad septē
trionem eo magis subleuat polus quanto plus ali
quis ab equatore discesserit. Quę poli eleuatio res

Priscia
nus

ANTELOQVIVM

et varias fortunę mutatiōes animaduenterem / atq̃
vide rem quo pacto caduca & transitoria bona ho
minem ad tempus in rotę sumō tenerēt / & deinde
ipsum præcipitarent ad imū qui se possidere multa
dicere poterat: constitui mecum varijs taliū rerum ca
sibus exanclatis istiusmodi negocia dimitte / et me
orū laborum finem in res laudabiliores ac plus stas
biles ponere. Ita disposui me ad varias mundi par
tes cōtemplandas / & diuersas res mirabiles viden
das. Ad quā rem se & tēpus & locus oportune ob
tulit. Ipse em̃ Castilię rex Fernandus tunc quatuor
parabat naues ad terras nouas occidentem versus
discooperiendas / cuius celsitudo me ad talia inuesti
ganda in ipsam societate elegit. Et soluius vigesi
ma die Maij. Mcccc. xcvij. de portu Calicię iter no
strū per magnū oceani sinū capientes: in qua pro
fectione. xvij. consumauimus menses / multas inue
nientes terras firmas / & insulas pene innumerabi
les vt plurimū habitatas / quarū maiores nostri men
tionem nullam fecerunt. Vnde & ipsos antiquos
taliū non habuisse noticiā credimus. Et nisi memo
ria me fallat meminī me in aliquo legere / quod ma
re vacuum et sine hominibus esse tenuerint. Cuius
opinionis ipse Dantes Poeta noster fuit / vbi duo
deuigelimo capite de inferis loquens Vlissis mor
tē cōfingit. Quę autē mirabilia viderim / in sequen
tium processu. T. M. intelliget.

PRINCIPIVM

TERRARVM INSVLARVMQVE VA
riarum Descriptio : quarum vestuti nō meminerūt
autores Nuper ab anno incarnati domini. M. cccc
xcvij. bis geminis nauigationibus in mari discursis /
inuentarū: duabus videlicet in mari occidentali per
dominū Fernandum Castilię / reliquis vero duabus
in Australi ponto per dominū Manuelē Portugal
lię serenissimos reges / Americo Vespucio vno ex
Naucleris nauiumq̃ præfectis præcipuo / subsequē
tem ad præfatum dominū Fernandum Castilię re
gem / de huiusmodi terris & insulis edente narratio
nem.

ANNO DOMINI. M. CCCC.
xcvij. xx. mensis Maij die / nos cum
iij. conseruantie nauibus Calicium
excuntes portum / ad insulas (olim
fortunatas / nūc vero magnam Ca
nariam dictas) in fine occidentis ha
bitati positas in tertio climate: sup̃ quo / extra ho
rizontem earum / se. xxvij. gradibus cū duobus ter
tijs / septentrionalis eleuat polus / distātesq̃ ab hac
ciuitate Lisbona in qua cōscriptum extitit hoc præ
sens opusculum. cc. lxxx. leucis: vento inter meri
diem & Lebecium ventum spirante / cursu primo
pertigimus. Vbi (nobis de lignis / aqua / ceterisq̃ ne
cessarijs prouidendo) cōsumptis octo fere diebus
nos (facta in primis ad deum oratione) eleuatis de

COSMOGRAPHIAE

**Prolo-
quium.**

gionū & locorū ab equatore distantī demōstrat.
Est em̄ tantus loci tractus ab equatore cuius mē-
surā scire desideras / quāta ē eleuatio poli ad zenith
eiisdē. Ex quibus milliariū numerus facilis cogni-
tu euadit / dū eundē p̄ numerū eleuatiōis poli multi-
plicaueris. Verū tñ nō sunt secūdū Ptholomei sen-
tentiā milliaria a circulo eq̄noctiali ad Arctōn vbi
q̄ gētū equales. Nā a primo equatoris gradu vsq̄
ad duodecimū / quilibet graduū sexaginta Italica mil-
liaria cōtinet quę faciūt. 15 Germanica. Cōmuniter
em̄ quatuor Italica pro vno Germanico reputant̄.
Et a. 12. gradu vsq̄ ad. 25. quilibet. 59. milliaria facit
quę sunt Germanis. 12. 1/2. 1/4. Atq̄ vt res fiat apertior
ponemus formulam sequentem.

Gradus   Gradus   Millia Ital.   Mil. Ger

Aequa- tor.	1	12	60	15
	12	25	59	14 1/2 1/4
Tropi- cus.	25	30	54	13 1/2
	30	31	50	12 1/2
	31	41	41	11 1/4
	41 usq̄ ad	51 faciunt	40	10
	51	51	32	8
	51	63	28	7
	63	66	26	6 1/2
Circu- Arcti.	66	10	21	5 1/4
	10	80	6	1 1/2
Polus Arcti.	80	90		0

RVDIMENTA

Et ita quoq̄ ab equinoctiali vsus polos tam an-
tarticum q̄ arcticum graduū latitudinis cōtinen-
tia variatur. Quod si scire volueris quot ab vno
loco ad alium milliaria sint / perpende diligenter in
quibus gradibus latitudinis sint talia loca & quot
gradus medient / deinde vide in formula superiori
quot milliaria talis gradus habeat & multiplica nu-
merū milliariū per numerū mediorū graduū / atq̄
milliariū numerus resultabit: quę cū Italica fuerint
diuidas per quatuor / & Germanica habebis.
Hęc p̄ inductione ad Cosmographiā dictā sufficiāt
si te modo amonuerimus prius / nos in depingendis
tabulis typi generalis nō omnimodo sequutos esse
Ptholomeū / p̄sertim circa nouas terras vbi in car-
tis marinis aliter animaduertimus equatorem cōsti-
tū q̄ Ptholomeus fecerit. Et p̄inde nō debēt nos
statim culpāre qui illud ip̄m notauerint. Consulto
em̄ fecimus quod hic Ptholomeū / alibi cartas ma-
rinas sequuti sumus. Cū & ipse Ptholomeus quin-
to capite primi libri. Non omnes continentis par-
tes ob suę magnitudinis excessum ad ipsius perue-
nisse noticiam dicat / et aliquas quemadmodum se
habeant ob peregrinantium negligentiam sibi mis-
nus diligenter traditas / alias esse quas aliter atq̄ ali-
tes se habere cōtingat ob corruptiones & mutatio-
nes in quibus p̄ parte corruisse cognitę sunt. Fuit
igit̄ necesse (quod ipse sibi etiā faciendū ait) ad no-

Notes:

Ptholo-
meus,

b

NAVIGATIO

hinc ventotraditis velis/nauigationem nostrā per
 Ponentē incipiētes :sumpta vna Lebecij quarta:
 tali nauigio transcurrimus vt.xxvij.vix elapsis die
 bus terrē cuidā applicaremus:quā firmā fore existi
 mauimus.Distatq; Canarię magnę ab insulis. M.
 (vel circiter) leucis:extra id quod in zona torrida
 habitatū est. Quod ex eo nobis constitit:q; Septē
 trionalē polū extra huiuscemodi telluris horizontē
 xvi.gradibus se eleuare/magisq; occidentalē.lxxv.
 q; magnę Canarię insulas gradibus existere cōspexi
 mus:put instrumēta oīa mōstrabāt. Quo i loco (ia
 ctis de prora āchoris)classē nostrā/leuca a littore cū
 media distantē/restare coegimus:nonnullis solutis
 phaselis armis & gēte stipatis/cū quibus ipm vsq;
 ad littus attigimus. Quo q;primū puenimus:gentē
 nudam secundū littus euntem innumeram percepi
 mus.Vnde nō paruo affecti fuimus gaudio. Omnes
 em̄ qui nudi incedere conspiciebant:videbant quo
 q; propter nos stupefacti vehementer esse. Ex eo
 (vt arbitror)q; vestitos/alteriusq; effigiei q; forēt/
 nos esse intuiti sunt.Hñ postq; nos aduenisse co
 gnouerunt/omnes in propinquū montē quendam
 aufugerūt:a quo tunc nec nutibus nec signis pacis
 et amicitieyllis/vt ad nos accederēt allici potuerūt.Ir
 ruente vero interea nocte/nos classē nostrā male
 tuto in loco (vbi nulla marinas aduersus procellas
 tuta residentia foret)cōsidere timentes:cōuenimus

PRIMA

vna/vt hinc (mane factō)discederemus:exquirere
 musq; portū quempiam/vbi nostras statione in tu
 ta collocaremus naues. Qua deliberatiōe arrepta/
 nos vento secundū collē spiranti traditis velis/post
 q;(visu terram ipsam sequendo/atq; ipso plage in
 littore/gentes cōtinue percipiēdo)duos integros
 nauigauimus dies:locum nauibus satis aptum com
 perimus.In quo media tantū leuca distantes ab ari
 da/constituimus:vidimusq; tunc inibi innumerabilem
 gentiū turbam/quam nos cominus inspicere/
 & alloqui desiderantes:ipsamet die littori cū cym
 bis & nauiculis nostris appropiauimus:necnon &
 tunc in terram exiimus/ordine pulchro.xl.circiter
 viri huiuscemodi gente se tamen a nobis & cōsoro
 tio nostro penitus alienam prēbēte.Ita vt nullis eā
 modis ad colloquiū cōmunicationemue nostrā alli
 cere valuerimus:prēter ex illis paucos/q; multos
 post labores ob hoc susceptos/tandem attraximus
 ad nos dando eis nolas/specula/certos cristallinos
 aliaq; similia leuia/ qui tum securi de nobis effecti/
 conciliatum nobiscum/necnon de pace & amicitia
 tractatum venerunt. Subeunte autem interim
 nocte/nos ab illis nosmet expedientes (relictis eis)
 nostras regressi sumus ad naues.Postea vero sub
 sequentis summo diluculo dici/infinitam in littore
 virorum & mulierum paruulos suos secum ve
 ctantium gentem rursū conspeximus cognouim

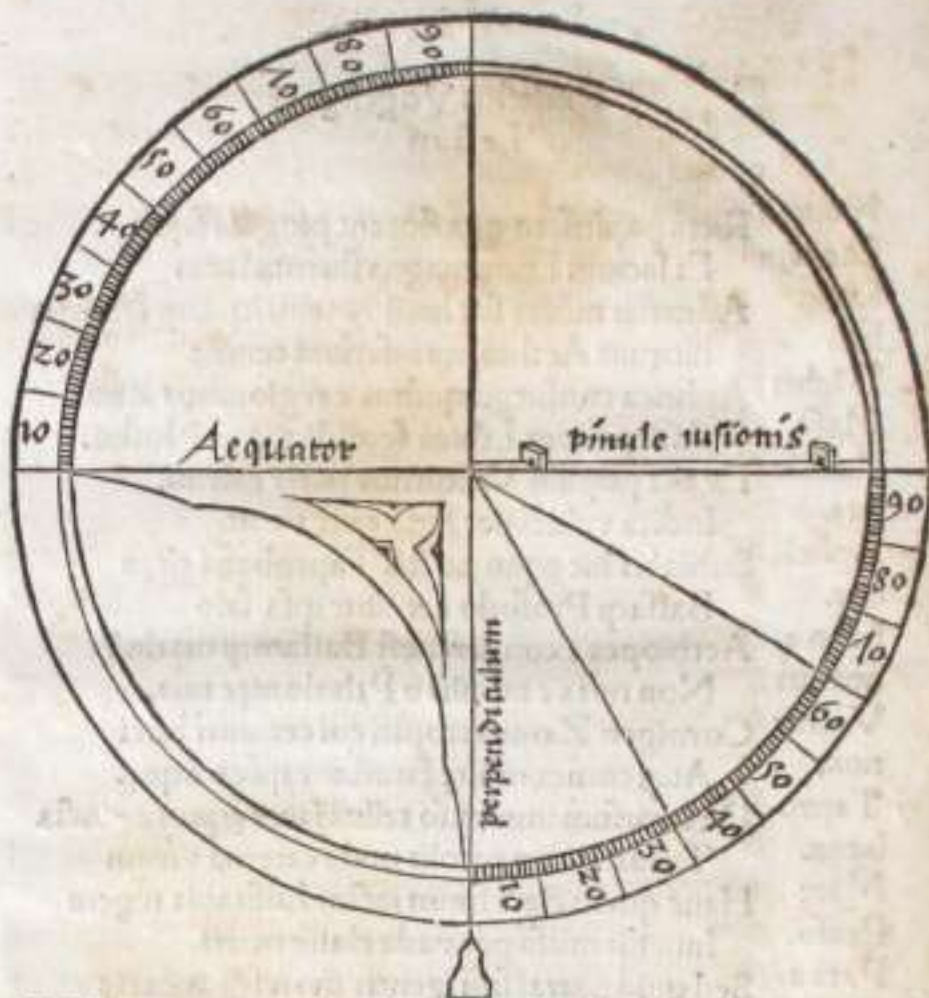

APPENDIX

uas temporis nostri / traditiones magis intendere:
Et ita quidem temporauimus rem / vt in plano circa
ea nouas terras & alia quępiam Ptholomęi; in fo-
lido vero quod plano additur descriptionē Ameri-
ci subsequenter sectati fuerimus.

APPENDIX

Annectamus adhuc superioribus anteaq; rece-
ptui canamus elevationis poli atq; ipsius zenith ac
centri horizontis & climatū quadrantē velut parer-
gon & quoddā corolariū. Quamuis si recte con-
siderauerimus is quadrans de quo dicemus non sit
ad has res impertinēs. Cosmographū em̄ vel maxi-
me poli supra caput elevationē / zenith / & terrę cli-
mata cognoscere oportet. Formā itaq; idem qua-
drans hoc pacto. Diuide quęcunq; circulū in par-
tes quatuor / ita quod duę diametri se in centro ad
angulos rectos inter secent: quarū vna (quę altera
sui parte pinnulas habet) axem polorū mūdi / & al-
tera equatorem significabit. Deinde eā partē circuli
quę est inter semiaxem pinnulas habentem & alte-
ram semidiametrum in partes .xc. diuidas / atq; op-
positā in totidem / figasq; perpendicularū ad cētrum
& paratus erit quadrans. Cuius hic est vsus. Verte
eū ita vt p̄ pinnularę foramina polū directē videas
& ad quod clima atq; in quē gradū perpendicularū
cecidit / eo ip̄o climate et elevationis gradu tua re-
gio / quinetiā zenith atq; horizontis centrū existit.

Haftenus exequuti capita proposita / hic ipsas lon-
ginquas expaciationes sequēter introducemus Ve-
sputiij / singulorum factorum exitum circa institutū
tradentes.

Finis introductionis

| b ij

Philesius Vogesigena
Lectori

Nilus: Rura papirifero qua florent pinguia Syro
Lacus Et faciunt Lunę magna fluenta lacus
Lunę Adextris mōtes sūt lus/Danchis/quoq; Mascha
lus, Illorum Aethiopes inferiora tenent
Dāchis Aphrica confurgit quibus e regionibus aura
Masc. Afflans cum Libico feruida regna Notho.
Aethio Ex alia populo Vultur nus parte calenti.
pes. Indica veloci per freta calle venit.
Aphri: Subiacet hic equo noctis Taprobana circo
cus. Bassaq; Prasodo cernitur ipsa salo
Libo: Aethiopes extra terra est Bassamq; marinā
nothus Non nota e tabulis o Ptholomę tuis.
Vultur Cornigeri Zenith tropici cui cernitur hirci
nus. Atq; comes multę funditor ipsus aque.
Tapro Dextrorsum immenso tellus iacet equore cincta
bana. Tellus/quam recolit nuda caterua virum
Marę Hanc quem clara suum iactat Lusitania regem
Praso. Inuenit missa per vada classe maris.
Pars a: Sed quid plura: sitū/gentis moresq; repertę
phricę i Americi parua mole libellus habet.
uenta. Candide sincero voluas hunc pectore lector
Ameri Et lege non nasum Rhinoceronis habens
ge.

o Τελος,

QUATVOR AMERICI VE
SPVTI NAVIGATIONES

Eius qui subsequente ter
rarum descriptio
nē de vulgari
Gallico in
Latinū
trāstu
lit.

Decastichon ad lectorem:

Aspicias tenuem quisquis fortasse logiam
Nauigium memorat pagina nostra placens:
Continet inuentas oras/gentescq; recenter
Lētificare sua que nouitate queant.
Hęc erat alioquo prouincia danda Maroni
Qui daret excellę verba polita rei.
Ille quot ambiuit freta cantat Troius heros:
Sic tua Vesputi vela canenda forent.
Has igitur lectu terras visurus/in illis
Materiam libra: non facientis opus.
Item distichon ad eundem
Cum noua delectent fama testante loquaci
Que recreare queunt hic noua lector habes

o Τελος,

b iij

NAVIGATIO

musq; multitudinē illam supellectilem suam secum deferre totam / qualem infra suo locum dicit. Quorum q̄plures q̄plurimum terrę appropiaimus se met in equor projicientes (cum maximi natatores existent) quantus est balistę iactus nobis venerunt natantes obuiam / suscepūtq; nos humaniter: atq; ea securitate & confidentia seipso inter nos commiscuerunt ac si nobiscū diutius antea cōuenissent & pariter frequentius practicauissent: pro qua re tunc per parum oblectati fuimus. De quorum moribus (quales eos habere vidimus) hic / quando quidem se cōmoditas offert / interdum etiam interserimus.

De moribus ac eorum
viuendi modis.

VANTVM AD VITAM/EORVM

q̄ q; mores omnes: tam mares q̄ sceminę nudi penitus incedunt tectis non aliter uerendis q̄ cum ex utero pdierunt. Hī mediocri existentis staturę multum bene proporcionati sunt quorū caro ad rufedinē (veluti leonū pili) igit: qui si vestimētis operti mearēt albi (credo) tāq; nos extarēt. Nullos habēt in corpe pilos p̄terq; crines q̄s

PRIMA

p̄eros nigrescētēsq; gerunt / & p̄sertim sceminę que propterea sūt tali longo nigroq; crine decorę. Vultu non multū speciosi sunt qm̄ latas facies tartarijs adsimilatas habēt / nullos sibi sinunt in supercilijs oculorumue palpebris ac corpore toto (crinibus demptis) excrecere villos / ob id quod habitos in corpore pilos quid bestiale brutaleq; reputant. Omnes tam viri q̄ mulieres siue meando siue currendo leues admodum atq; veloces existūt: qm̄ (vt frequenter experti fuimus) ipsę etiam mulieres vnā aut duas p̄currere leucas nihiliputāt / & in hoc nos christicolos multū p̄cellunt. Mirabiliter ac vltra q̄ sit credibile natant: multo quoq; melius sceminę q̄ masculi quod frequenti experimento didicimus cum ipsas etiā sceminas omni prorsus sustentamine deficientes duas in equore leucas pernatate per speximus. Arma eorum arcus sunt & sagittę / quas multū subtiliter fabricare norunt. Ferro metallisq; alijs carent: sed pro ferro bestiarum pisciumue dentibus suas sagittas armant / quas etiam (vt fortiores existant) vnā quoq; sepe p̄gurunt. Sagittarij sunt certissimi. Ita vt quicquid voluerint iaculis suis feriant: nonnullisq; in locis mulieres quoq; optimę sagittatrices extant. Alia etiam arma habēt veluti lanceas p̄acutae sue sudes / necnō & clauas capita mirifice laborata habentes. Pugnare potissimū assueti sunt aduersus suos alienigenę linguę confines cō

Illustrissimo Renato Iherusalem
& Sicilię regi/duci Lotho
ringię ac Barñ. Ames
ricus Vesputius hu
milē reuerentiā &
debitā recōmē
dationem.

Fieri pōt illustrissime Rex vt tua maiestas mea
ista temeritate ducatur in admirationē: propterea
quod hęc litteras tam prolixas ad te scribere non
subuerear/ cum tamen sciam te continuo in arduis
consilijs & crebris reipublicę negocijs occupatissimum.
Atq; existimabor forte non modo presump
tuosus/ sed etiam ociosus: id mihi muneris vendi
cans/ vt res statui tuo minus cōuenientes non de
lectabili sed barbaro prorsus stilo (veluti amusus ab
humanitatis cultu alienus) ad Fernandū Castilię re
gē nominatim scriptas/ ad te quoq; mittam. Sed
ea quā in tuas yntutes habeo cōfidentia/ & cōperta
sequentū rerū neq; ab antiquis neq; neotericis scri
ptarum veritas me corā. t. M. fortassis excusabunt.
Mouit me imprimis ad scribendum presentū lator
Beneuentus. M. t. humilis famulus/ & amicus me
us nō pœnitendus/ qui dum me Lisbonę reperiret
precatu est vt. t. M. rerū per me quatuor profectio
nibus in diuersis plagis mundi visarum/ participē
facere vellem. Peregi em̄ bis binas nauigationes ad
nouas terras inueniendas: quarū duas ex mandato
Fernandi inclyti regis Castilię per magnū oceanū

sinum occidentē ysus feci/ alteras duas iussu Ma
nuelis Lusitanię regis ad Austrū. Itaq; me ad id ne
gocij accinxi sperās q̄. t. M. me de clientulorū nu
mero nō excludet: vbi recordabit q̄ oli mutuā ha
buerimus inter nos amicitia tēpore iuuentutis nřę
cū grāmaticę rudimēta imbibentes sub pbata vita
& doctrina venerabilis & religiosi fratris de. S. Mar
co Fra. Georgij Anthonij Vesputij auunculi mei
pariter militarem. Cuius auunculi vestigia vti
nam sequi potuissē/ alius profecto (vt & ipse Pe
trarcha ait) essem q̄ sum. Vt cūq; tñ sit/ nō me pu
det esse qui sum. Semper em̄ in ipsa yntute & rebus
studiosis summā habui delectationē. Quod si tibi
hęc narrationes omnino non placuerint: dicam sicut
Plinius ad Męcenatē scribit Olim facetijs meis de
lectari solebas. Et licet. M. t. sine fine i reipublicę ne
gocijs occupata sit/ nihilominus tantū tēporis qñ
q; suffuraberis/ vt has res q̄uis ridiculas (quę tamē
sua nouitate iuuabūt) pellegere possis. Habebis em̄
hisce meis lris post curarū fomēta & meditamēta
negociorū nō modicā delectationē/ sicut et ipse fœ
niculus prius sumptis esculentis odorē dare & me
liorē digestionē facere asuevit. Enim vero si plus eq̄
plixus fuero/ veniā peto. Vale.

Inclytissime rex sciat. t. M. quod ad has ipsas re
giones mercādi causa primū venerim. Dumq; per
qdrennj reuolutionē i eis rebus negociosus essem

NAVIGATIO

tra quos nullis parcendo (nisi vt eos ad actiora tormenta referuent) multum crudeliter dimicāt. Et cū in prēlium properant suas secum vxores (non beligeraturas / sed eorum post eos necessaria perlaturas) ducūt / ob id q̄ sola ex eis mulier tergo sibi plus imponere possit / & deinde. xxx. xl. ve leucis subuehere (prout ipsi sepe vidimus) q̄ vir (etiam validus) a terra leuare queat. Nulla belli capita nullo sue pręfectos habent / quinymmo (cū eorum quilibet ex se dominus extet) nullo seruato ordine meant. Nulla regnandi dominiūue suum extendendi aut alterius inordinatę cupiditatis gratia pugnant sed veterem solum ob inimiciciam in illis ab antiquo insitam: cuius quidem inimicicię causam interrogati nullā aliā indicant nisi vt suorum mortes vendicent antecessorum. Hęc gens sua in libertate viuens nulli q̄ obediens nec regem nec dominū habet. Ad prēliū autē se potissimum animant & accingunt cum eorū hostes ex eis quempiam aut captiuum detinent aut interemerunt. Tūc em̄ eiusdem captiui interemptiue consanguineus senior qui q̄ exurgens exit cito in plateas & vicos passim clamitans inuitansq̄ omēs & suadens vt cum eo in prēlium consanguinei sui necem vindicaturi properent: qui omnes cōpassione moti mox ad pugnam se accingunt atq̄ repente in suos inimicos irruunt. Nulla iura / nullam iusticiam seruant: malefactores suos nequaquam pu-

PRIMA

niunt / quinymmo nec parentes ipsi paruulos suos edocent aut corripiunt. Mirabiliter eos inter sese conquestionari nonnunq̄ vidimus. Simples in loquela se ostentant verum callidi multum atq̄ astuti sunt. Perraro / & summissa voce loquūtur / eisdē quibus vtimur accentibus vtentes. Suas vt plurimum voces inter dentes & labra formantes: alijs vtuntur vocabulis q̄ nos. Horū plurimę sunt ydiomatū varietates quoniā a centenario leucarum in centenariū diuersitatem linguarum se mutuo nulla tenus intelligentiū reperimus. Cōmessandi modū valde barbarum retinent: nec quidem notatis manducant horis / sed siue nocte siue die quotiens edendi libido suadet. Solo manducantes accumbunt / & nulla mantilia nullaue gausapa (cū lineamentis pannisq̄ alijs careant) habent. Epulas suas atq̄ cibaria in vascula terrea que ipsimet cōsingunt / aut in medias cucurbitarum testas ponunt. In retiaculis quibusdam magnis ex bombice factis & in aere suspēsis dormitant: qui modus q̄uis insolitus & asperior fortassis videri queat / ego nihilominus talē dormitandi modum suauem plurimum iudico. Etenim cum in eisdem eorū retiaculis mihi plerumq̄ dormitasse contigerit / in illis mihi metipsi melius q̄ in tapetibus quas habebamus esse persensī. Corpore valde mūdi sūt et expoliti / ex eo q̄ seipos frequētissī-

ANTELOQVIVM

et varias fortunę mutatiões animaduenterem / atq̃
vide rem quo pacto caduca & transitoria bona ho
minem ad tempus in rotę sumō tenerēt / & deinde
ipsum præcipitent ad imū qui se possidere multa
dicere poterat: constitui mecū varijs taliū rerum ca
sibus exanclatis istiusmodi negocia dimitte / et me
orū laborum finem in res laudabiliores ac plus sta
biles ponere. Ita disposui me ad varias mundi par
tes cōtemplandas / & diuersas res mirabiles viden
das. Ad quā rem se & tēpus & locus oportune ob
tulit. Ipse eīm Castilię rex Fernandus tunc quatuor
parabat naues ad terras nouas occidentem versus
discooperiendas / cuius celsitudo me ad talia inuesti
ganda in ipsam societate elegit. Et soluinus vigesi
ma die Maij. Mcccc. xcvij. de portu Calicię iter no
strū per magnū oceani sinū capientes: in qua pro
fectione. xvij. consumauimus menses / multas inue
nientes terras firmas / & insulas pene innumerabi
les vt plurimū habitatas / quarū maiores nostri men
tionem nullam fecerunt. Vnde & ipsos antiquos
taliū non habuisse noticiā credimus. Et nisi memo
ria me fallat memini me in aliquo legere / quod ma
re vacuum et sine hominibus esse tenuerint. Cuius
opinionis ipse Dantes Poeta noster fuit / vbi duo
deuigesimo capite de inferis loquens Vhissis mor
tē cōtingit. Quę autē mirabilia viderim / in sequen
tium processu. T. M. intelliget.

PRINCIPIVM

TERRARVM INSVLARVMQVE VA
riarum Descriptio : quarum vestuti nō meminerūt
autores Nuper ab anno incarnati domini. M. cccc
xcvij. bis geminis nauigationibus in mari discursis /
inuentarū: duabus videlicet in mari occidentali per
dominū Fernandum Castilię / reliquis vero duabus
in Australi ponto per dominū Manuelē Portugal
lię serenissimos reges / Americo Vesputio vno ex
Naucleris nauiumq; præfectis præcipuo / subsequē
tem ad præfatum dominū Fernandum Castilię re
gem / de huiusmodi terris & insulis edente narratio
nem.

ANNO DOMINI . M. CCCC.
xcvij. xx. mensis Maij die / nos cum
iij. conseruantę nauibus Calicium
exeuntes portum / ad insulas (olim
fortunatas / nūc vero magnam Ca
nariam dictas) in fine occidentis ha
bitati positas in tertio climate: sup quo / extra ho
rizontem earum / se. xxvij. gradibus cū duobus ter
tjis / septentrionalis eleuat polus / distātesq; ab hac
ciuitate Lisboa in qua cōscriptum extitit hoc præ
fens opusculum. cc. lxxx. leucis: vento inter meri
diem & Lebecium ventum spirante / cursu primo
pertigimus. Vbi (nobis de lignis / aqua / cęterisq; ne
cessarijs prouidendo) cōsumptis octo fere diebus
nos (facta in primis ad deum oratione) eleuatis des

NAVIGATIO

me lauant. Et cum egestum ire (quod salua dixerim reuerentia) coacti sunt/ omni conamine nituntur vt a nemine perspicui possint: qui quidem in hoc quanto honesti sunt tanto in dimittenda vrina se in mundos inuerecundosq; tam mares q; fœmine præbent/ cum siquidem illos nobiscum loquentes & coram positos suam impudicissime vrinam sepius eminxisse perspexerimus. Nullã legẽ/ nullũ legitimũ thori fœdus i suis cõnubijs obseruat/ quinymmo quot quot mulieres quisq; cõcupiscit/ tot habere & deinde illas quancũq; volet (absq; hoc q; id pro iniuria aut opprobrio habeant) repudiare potest. Et in hac re utiq; tam viri q; mulieres eadẽ libertate fruuntur. Zœlosi parũ/ libidinosi vero plurimũ extant; magisq; fœmine q; masculi: quarum artificia vt infatigabili luç fatifaciant libidini hic honestatis gratia subtrahenda censuimus. Eę ipsę in generandis paruulis fœcundę admodũ sunt: necq; dũ grauidę effectę sunt penas aut labores euitant. Leuissimo minioq; dolore patiunt. Ita vt in crastinum alacres sanateq; ubiq; ambulent: præsertimq; post partũ in flumen quodpiã sese ablutũ vadunt/ tumq; sang munda tēq; inde (veluti piscis) apparent. Crudelitati aut ac odio maligno adeo deditę sũt/ vt si illas sui forsitan exacerbauerint viri/ subito certũ quoddã efficiunt maleficiũ: cũ q; p̄ ingēti ira pprios fetus i pprijs vteris necat abortiũtq; deinde: cuius rei occaliõẽ ifinitĩ

PRIMA

eorum paruuli pereunt. Venusto & eleganti ppor tione cõpacto corpore sunt Ita vt in illis quitquã deforme nullo inspicui modo possit Et quãuis disse nude ambulent inter fœmina tamen earum/ pudibunda sic honeste reposita sunt vt nullatenus videri queant præterquam regiuncula illa anterior quã verecundiore vocabulo pectusculum ymũ vocamus quod & in illis utiq; non aliter q; honeste natura ipsa videndum reliquit Sed & hoc nec quidẽ curant qm̄ vt paucis expediam nõ magis in suorum visione pudendorũ mouent q; nos in oris nostri/ aut vultus ostententatiõẽ. Admirandã per valde rem ducerent mulierẽ in eis mammillas pulpas velaxas aut ventrem rugatũ ob nimiũ partũ habentẽ cum omnes equæ integre ac solide post partũ semper appareant ac si nũq; peperissent. Hęc quidem se nostri cupientissimas esse monstrabant. Neminem in hac gente legem aliquam obseruare vidimus nec quidem iudęi aut mauri nuncupari solide queunt cum ipsis gentilibus aut paganis multo deteriores sint Etenim nõ persensimus q; sacrificia vlla faciant aut q; loca orationisue domos aliquas habeant. horum vitã (quę omnino voluptuosa est) Epy cuream existimo illorum habitationes singulis ipsis sunt communes/ Ipsęq; illorum domus campanarum instar cõstructe sunt firmiter ex magnis arboribus solidate palmarũ folijs desuper

NAVIGATIO

hinc ventotraditis velis/ nauigationem nostrā per
 Ponentē incipiētes: sumpta vna Lebecij quarta:
 tali nauigio transcurrimus vt. xxvij. vix elapsis die
 bus terrę cuidā applicarem: quā firmā fore existi
 mauimus. Distatq; Canarię magnę ab insulis. M.
 (vel circiter) leucis: extra id quod in zona torrida
 habitatū est. Quod ex eo nobis constitit: q; Septē
 trionalē polū extra huiuscemodi telluris horizontē
 xvi. gradibus se eleuare/ magisq; occidentalē. lxxv.
 q; magnę Canarię insulas gradibus existere cōspexi
 mus: put instrumenta oīa mōstrabāt. Quo ī loco (ia
 ctis de prora āchoris) classē nostrā/ leuca a littore cū
 media distantē/ restare coegimus: nonnullis solutis
 phaselis armis & gēte stipatis/ cū quibus ipm vsq;
 ad littus attigimus. Quo q; primū puenimus: gentē
 nudam secundū littus euntem innumeram percepi
 mus. Vnde nō paruo affecti fuimus gaudio. Omnes
 em̄ qui nudi incedere conspiciebant: videbant quo
 q; propter nos stupefacti vehementer esse. Ex eo
 (vt arbitror) q; vestitos/ alteriusq; effigiei q; foret/
 nos esse intuiti sunt. Hī postq; nos aduenisse co
 gnouerunt/ omnes in propinquū montē quendam
 aufugerūt: a quo tunc nec nutibus nec signis pacis
 et amicitieyllis/ vt ad nos accederēt alluci potuerūt. Ir
 ruente vero interea nocte/ nos classē nostrā male
 tuto in loco (vbi nulla marinas aduersus procellas
 tuta resīdentia foret) cōsidere timentes: cōuenimus

PRIMA

vna/ vt hinc (mane factō) discederemus: exquireres
 musq; portū quempiam/ vbi nostras statione in tu
 ta collocarem naues. Qua deliberatiōe arrepta/
 nos vento secundū collē spiranti traditis velis/ post
 q; (visu terram ipsam sequendo/ atq; ipso plage in
 littore/ gentes cōtinue percipiēdo) duos integros
 nauigauimus dies: locum nauibus satis aptum com
 perimus. In quo media tantū leuca distantes ab ari
 da/ constitimus: vidimusq; tunc inibi innumerabi
 lem gentiū turbam/ quam nos cominus inspicere/
 & alloqui desiderantes: ipsamet die littori cū cym
 bis & nauiculis nostris appropiauimus: necnon &
 tunc in terram exiimus/ ordine pulchro. xl. circiter
 viri huiuscemodi gente se tamen a nobis & cōsoro
 tio nostro penitus alienam prēbēte. Ita vt nullis eā
 modis ad colloquiū cōmunicationemue nostrā alli
 cere valuerimus: prēter ex illis paucos/ q; multos
 post labores ob hoc susceptos/ tandem attraximus
 ad nos dando eis nolas/ specula/ certos cristallinos
 aliaq; similia leuia/ qui tum securi de nobis effecti/
 conciliatum nobiscum/ necnon de pace & amicitie
 tractatum venerunt. Subeunte autem interim
 nocte/ nos ab illis nosmet expedientes (relictis eis)
 nostras regressi sumus ad naues. Postea vero sub
 sequentis summo diluculo dici/ infinitam in littore
 virorum & mulierum paruulos suos secum ve
 stantium gentem rursū conspeximus. cognouit

NAVIGATIO

musq; multitudinē illam supellectilem suam secum deferre totam / qualem infra suo locum diceſ. Quorum q̄plures q̄plurimum terrę appropiauiſus ſemet in equor projicientes (cum maximi natatores exiſtent) quantus eſt baliſte iactus nobis venerunt natantes obuiam / ſuſceperūtq; nos humaniter: atq; ea ſecuritate & confidentia ſeipſos inter nos commiſcuerunt ac ſi nobiſcū diutius antea cōueniſſent & pariter frequentius practicauiſſent: pro qua re tunc per parum oblectati fuiſus. De quorum moribus (quales eos habere vidimus) hic / quando quidem ſe cōmoditas offert / interdum etiam interſerimus.

De moribus ac eorum
viuendi modis.

VANTVM AD VITAM/EORVM

q̄ q; mores omnes: tam mares q̄ ſceminę nudi penitus incedunt tectis non aliter vendis q̄ cum ex vtero pdierunt. Hi; mediocriſ exiſtentes ſtaturę multum bene proportionati ſunt quorū caro ad ruſedinē (veluti leonū pilī) v̄git: qui ſi veſtimētis operti mearēt albi (credo) tāq; nos extarēt. Nullos habēt in corpe pilos p̄terq; crines q̄s

PRIMA

pegros nigreſcētēſq; gerunt / & preſertim ſceminę que propterea ſūt tali longo nigroq; crine decorę. Vultu non multū ſpecioli ſunt qm̄ latas facies tartari; adſimilatas habēt / nullos ſibi ſinunt in ſuperſeilis oculorumue palpebris ac corpore toto (crinibus demptis) excreſcere villos / ob id quod habitos in corpore pilos quid beſtiale brutaleq; reputant. Omnes tam viri q̄ mulieres ſiue meando ſiue currendo leues admodum atq; veloces exiſtūt: qm̄ (vt frequenter experti fuiſus) ipſę etiam mulieres vnā aut duas p̄currere leucas nihiliputāt / & in hoc nos chriſticolas multū p̄cellunt. Mirabiliter ac vltra q̄ ſit credibile natant: multo quoq; melius ſceminę q̄ maſculi quod frequenti experimento didicimus cum ipſas etiā ſceminas omni proſus ſuſtentamine deficientes duas in equore leucas pernatate perſpeximus. Arma eorum arcus ſunt & ſagittę / quas multū ſubtiliter fabricare norunt. Ferro metalliſq; alijs carent: ſed pro ferro beſtiarum piſciumue dentibus ſuas ſagittas armant / quas etiam (vt fortiores exiſtant) vnā quoq; ſepe p̄curunt. Sagittarij ſunt certiffimi. Itavt quicquid voluerint iaculis ſuis feri ant: nonnulliſq; in locis mulieres quoq; optimę ſagittatrices extant. Alia etiam arma habēt veluti lanceas præacutę ſudes / necnō & clauas capita mirifice laborata habentes. Pugnare potiſſimū aſſueti ſunt aduerſus ſuos alienigenę linguę confines cō

NAVIGATIO

contecte & aduersus ventos & tempestates tutissi-
me nonnullisq; in locis tam magnę vt in illarū vnica
sexcentas esse personas inuenerimus. Inter quas
octo populosissimas esse cōperimus sic vt in eis es-
sent habitarentq; pariter animarū decē milia. Octē
nio quolibet aut septennio suas sedes habitationes
ue transferūt/qui eius rei causam interrogati natu-
rale responsum dederūt dicentes q; p̄hebi vehemē-
tis estus occasioq; hoc facerēt ob id q; ex illorū lon-
giore in eodem loco relidentia aer infectus corru-
ptusq; redderetur quę res in eorū corporibus vari-
as causaret egritudines quequidē eorū ratio nō ma-
le sumpta nobis visa est. Eorum diuitię sūt variore
colorū auium plumę aut in modū lapillorum illorū
quos vulgariter pater noster vocitamus lamine si-
ue calculi quos ex piscium ossibus lapillis ve viridē
bus aut candidis faciunt & hos ornatus gratia sibi
ad genas labia vel aures suspendunt. Alia quoq; si-
milia futilia & leuia pro diuitijs habēt quę nos omi-
no parui pendebamus. Cōmutatiōibus aut merci-
monijs in vendendo aut emendo nullis vtunt̄ qui-
bus satis est quod natura sponte sua propinat. Au-
rum vniones iocalia cęteraq; similia quę in hac Eu-
ropa pro diuitijs habemus nihil extimant imo pe-
nitus spernant nec habere curant. In dando sic na-
turaliter liberalissimi sunt vt nihil quod ab eis ex-
petatur abnegent. Et quemadmodum in dando li-

PRIMA

berales sunt sic in petendo & accipiendo cupidissi-
mi postq; se cuiquam amicos exhibuerint. Maxi-
mum potissimumq; amicitię sue signum in hoc per-
hibent q; tam vxores q; filias proprias amicis suis
pro libito habendas offerunt in qua re parens vter-
q; se longe honoratū iri existimat cum nat̄ eius &
si virginem ad concubitū suum quispiam dignatur
& abducit & in hoc suam inter se amiciam potissi-
mum cōciliant. Varijs in eorū decessu multiq; mo-
dis exequijs vtuntur. Porro suos nonnulli defunctos
in humo cum aqua sepeliūt & inhumant illis ad ca-
put victualia pōnentes quibus eos posse vesci &
alimentari putant nullum deinde ppter eos alium
placētum aut alias cerimonias efficientes. Alij qui-
busdam in locis barbarissimo atq; inhumanissimo
sepeliendi vtuntur modo. Quippe cū eorum quę-
piam mortis momento proximum autumant illū
eius propinquiore in siluam ingentem quamdam
deferunt vbi eū in bombiceis retiaculis illis in quis-
bus dormitant impositum & recubantē ad duas
arbores in aera suspendunt ac postmodum ductis
circa eū sic suspensum vna tota die chorcis iruente
iterim nocte ei aquā victūq; aliū ex q; quatuor aut
circū dies viuere q̄at ad caput apponūt & deinde
sic imbi solo pendēte relicto ad suas habitatiōes re-
deūt quibus ita pactis si illdē egrotus postea madu-
cet & bibat ac inde ad cōualelcentiam sanitatemq;

NAVIGATIO

tra quos nullis parcendo (nisi vt eos ad aciora tormenta referuent) multum crudeliter dimicāt. Et cū in prēlium properant suas secum vxores (non beligeraturas / sed eorum post eos necessaria perlaturas) ducūt / ob id q̄ sola ex eis mulier tergo sibi plus imponere possit / & deinde. xxx. xl. ve leucis subuehere (prout ipsi sepe vidimus) q̄ vir (etiam validus) a terra leuare queat. Nulla belli capita nullo sue p̄fectos habent / quinymmo (cū eorum quilibet ex se dominus extet) nullo seruato ordine meant. Nulla regnandi dominiūue suum extendendi aut alterius inordinate cupiditatis gratia pugnant sed veterem solum ob inimiciciam in illis ab antiquo insitam: cuiusquidem inimicicię causam interrogati nullā aliā indicant nisi vt suorum mortes vendicent antecessorum. Hęc gens sua in libertate viuens nulli q̄ obediens nec regem nec dominū habet. Ad prēliū autē se potissimum animant & accingunt cum eorū hostes ex eis quempiam aut captiuum detinent aut interemerunt. Tūc em̄ eiusdem captiui interemptiue consanguineus senior quisq̄ exurgens exit cito in plateas & vicos passim clamitans inuitansq̄ omnes & suadens vt cum eo in prēlium consanguinei sui necem vindicaturi properent: qui omnes cōpassione moti mox ad pugnam se accingunt atq̄ repente in suos inimicos irruunt. Nulla iura / nullamue iusticiam seruant: malefactores suos nequaquam pu-

PRIMA

niunt / quinymmo nec parentes ipsi paruulos suos edocent aut corripunt. Mirabiliter eos inter sese conquestionari nonnunq̄ vidimus. Simples in loquela se ostentant verum callidi multum atq̄ astuti sunt. Perraro / & summissa voce loquūtur / eisdē quibus vtimur accentibus vtentes. Suas vt plurimum voces inter dentes & labra formantes: alijs vtuntur vocabulis q̄ nos. Horū plurimę sunt ydiomatū varietates quoniā a centenario leucarum in centeniū diuersitatem linguarum se mutuo nulla tenus intelligentiū reperimus. Cōmessandi modū valde barbarum retinent: nec quidem notatis manducant horis / sed siue nocte siue die quotiens edendi libido suadet. Solo manducantes accumbunt / & nulla mantilia nullaue gaufapa (cū lineamentis panisq̄ alijs careant) habent. Epulas suas atq̄ cibaria in vascula terrea quę ipsimet cōsingunt / aut in medias cucurbitarum testas ponunt. In retiaculis quibusdam magnis ex bombice factis & in aere suspēsis dormitant: qui modus q̄uis insolitus & asperior fortassis videri queat / ego nihilominus talē dormitandi modum suauem plurimum iudico. Etenim cum in eisdem eorū retiaculis mihi plerumq̄ dormitasse contigerit / in illis mihi metipsi melius q̄ in tapetibus quas habebamus esse persensī. Corpore valde mūdi sūt et expoliti / ex eo q̄ seipos frequētissi-

NAVIGATIO

redeat & ad habitationē ppriam remeet illū etus
affines ac propinqui/cū maximis suscipiūt cerimo
nijs At perpanci suut qui tā grande prētereant pe
riculū cū eos ibidem nemo postea visitet qui si tūc
inibi forsan decedūt nullā aliam habent postea ses
pulturā. Alios quoq; complures barbaros habent
ritus quos euitande plixitatis hic omittimus gra
tia. Diuersis varijsq; medicamibus in suis morbis
& egritudinibus vtunt quę sic a nostris discrepant
& discōueniunt vt miraremur haud parū qualiter
inde quis euadere posset Nempe vt frequenti didi
cimus experientia cū eorū quempia febricitare cō
tigerit hora qua febris eum asperius inquietat ipm
in frigentissimā aquā immergūt & balneant post
modumq; per duas horas circa ignem validū (do
nec plurimum caleseat)currere & recurrere cogūt
& postremo ad dormiendum deferunt quoqui
dem medicamento cōplures eorū sanitati restituti
vidimus. Dietis etiā (quibus tribus quatuor ve die
bus absq; cibo & potu persistunt) frequentissimis
vtunt. Sanguinē quoq; sibi persepe cominuūt nō
in brachijs (salua ala) sed in lumbis & tibiārū pul
pis. Seipos etiam ad vomitū cū certis herbis quas
in ore deferunt medicaminis gratia plerūq; prouo
cant & multis alijs remedijs antidotisq; vtunt quę
longum dinumerare foret Multo sanguine multo
q; flegmatico humore habundant cibariorū suorū

PRIMA

ocasiōe q̄ ex radicibus/fructibus/herbis/varijsq;
piscibus faciunt. Omni farris granorūq; aliorum se
mine carent Cōmunis vero eorum paltus siue vie
ctus arborea radix quedam est quā in farrinā satis
bonā cōminuunt & hanc radicem quidam eorum
iucha alij chambi alij vero ygnami vocitant. Alijs
carnibus/prēterq; hominū per raro vescunt in qui
busquidem hominū carnibus vorandis sic in huma
ni sunt & inmansueti vt in hoc omnē feralem ome
nem ve bestialē modū superent. omnes eim hostes
suos quos aut perimunt aut captos detinēt tam vi
ros q; fæminas indistincte cum ea feritate degluti
unt vt nihil ferum/nihil ve brutū magis dici vel in
spici queat quosquidē sic cferos imanesq; fore / va
rijs in locis mihi frequentius contigit aspexisse mis
rantibus illis q; inimicos nostros sic quoq; nequas
quam manducaremus. Et hoc pro certo maiestas
vestra regia teneat Eorū cōsuetudines (quas pluri
mas habent) sic barbare sunt vt hic nunc sufficiens
ter satis enarrari nō valeāt. Et qm̄ in meis hisce bis
geminis nauigatōibus/tam varia diuersaq; ac tam
a nostris rebus & modis differētia perspexi Idcirco
eo libellū quēpiam (quē quatuor dietas siue qua
tuor nauigationes appello) cōscribere parauī con
scripsiq; in quo maiorem rerū a me visarū partē di
stincte satis /iuxta ingenioli mei tenuitatē /collegi.
Verūtamen non adhuc publicauī. In illo vero quō
c in

NAVIGATIO

me lauauit. Et cum egestum ire (quod salua dixerim reuerentia) coacti sunt / omni conamine nituntur ut a nemine perspicui possint: qui quidem in hoc quanto honesti sunt tanto in dimittenda vrina se in mundos inuerecundosque tam mares quam femine prebent / cum siquidem illos nobiscum loquentes & coram positos suam impudicissime vrinam sepius emixisse perspexerimus. Nullam legem / nullum legitimum thori scedus in suis conubijs obseruant / quinymmo quot quot mulieres quisque concupiscit / tot habere & deinde illas quandoque uolet (absque hoc quod id pro iniuria aut opprobrio habeant) re pudare potest. Et in hac re utique tam uiri quam mulieres eadem libertate fruuntur. Zelosus paruus / libidinosus uero plurimum extant: magisque femine quam masculi: quarum artificia ut insatiabili luce fatisciant libidini hic honestatis gratia subtrahenda censuimus. Eque ipsae in generandis paruulis secundae admodum sunt: neque dum grauidae effectae sunt penas aut labores euitant. Leuissimo minime dolore patiunt. Ita ut in crastinum alacres sanataeque ubique ambulent: praesertimque post partum in flumen quodpiam sese ablutum vadunt / tumque sanam munda teque inde (ueluti piscis) apparent. Crudelitati autem ac odio maligno adeo deditae sunt / ut si illas sui forsitan exacerbauerint uiri / subito certum quoddam efficiunt maleficiu: cum quod praeter ingenti ira proprios fetus in proprijs ueteris necat abortiuntque deinde: cuius rei occasioe infiniti

PRIMA

eorum paruuli pereunt. Venusto & eleganti proportionem compacto corpore sunt Ita ut in illis quicquam deformis nullo inspicui modo possit Et quauis dilate nude ambulent inter femina tamen earum / pudibunda sic honeste reposita sunt ut nullatenus uideri queant praeterquam regiuncula illa anterior quam uerecundiore uocabulo pectusculum ymu uocamus quod & in illis utique non aliter quam honeste natura ipsa uidendum reliquit Sed & hoc nec quidem curant quam ut paucis expediam non magis in suorum uisione pudendorum mouentur quam nos in oris nostri / aut uultus ostentatione. Admiranda per ualde rem ducerent mulierem in eis mammillas pulpas uelut laxas aut ventrem rugatum ob nimium partum habentem cum omnes equae integre ac solide post partum semper appareant ac si nunquam peperissent. Haec quidem se nostri cupientissimas esse monstrabant. Neminem in hac gente legem aliquam obseruare uidimus nec quidem iudei aut mauri nuncupari solide quocumque cum ipsis gentilibus aut paganis multo deteriores sunt Etenim non persensimus quod sacrificia uel faciant aut quod loca orationis uel domos aliquas habeant. horum uita (quae omnino uoluptuosa est) Epicuream existimo illorum habitationes singulis ipsis sunt communes / Ipsaeque illorum domus campanarum instar constructae sunt firmiter ex magnis arboribus solidate palmarum folijs desuper

NAVIGATIO

omnia particulariter magis ac singillatim tanguntur
idcirco vniuersalia hic solummodo psequens ad na-
uigationem nostram priorem perficiendam a qua pau-
lisper digressus fueram iam redeo.

IN HOC NAVIGII NOSTRI PRIMORDIO
notabilis comoditatis res/nō vidimus idcirco (vt opi-
nor) q̄ eorū linguā nō capiebamus pr̄terq̄ nōnul-
lā auri denotantiā/quod nōnulla indicia in tellure il-
la esse monstrabant. Heccine v̄o tellus quo ad sui
sitū positionēq̄ tam bona est vt vix melior queat.
Cōcordauimus aut vt illā derelinquētes lōgius na-
uigationē pduceremus. Qua vnanimitate suscep-
ta/nos dehinc aridā ipam collateraliter semp̄ sectā-
tes necnō gyros mltos scalasq̄ plures circueuntes
& interim cū mltis varijsq̄ locorū illorū incolis cō-
ferentiā habentes /tandē certos post aliquot dies
portui cuidā applicuimus/in quo nos grandi a peri-
culo altitono spiritui cōplacuit eripere. Huius em̄
modi portū c̄primū introgressi fuimus populatio-
nē vnā eorū hoc est pagū aut villā super aquas (vt
Venetię)positā cōperimus/in qua ingētes. xx. edes
aut circiter erāt in modū campanarū vt pr̄tactum
est effectē atq̄ sup̄ ligneis vallis solidis & fortibus
firmiter fundatę/ pr̄ quarū porticibus leuaticij pō-
tes potrecti erant per quos ab altera ad alterā tam-
q̄ per cōpactissimam stratā transitus erat. Iḡit hu-
iusmodi populatōis incolę c̄primū nos intuitu ita

PRIMA

sunt magno propter nos timore affecti sunt/ q̄ nobis
rem suos confestim pontes omnes cōtra nos eleua-
uerunt & sese deinde in suis domibus abdiderunt
Quā rem p̄spectantibus nobis & haud parę admi-
rantibus ecce duodecim eorū lintres v̄l circiter/ sin-
gulas ex solo arboris caudice cauatas (quo nauium
genere vtunt) ad nos interim per equor aduentare
conspeximus/ quorū naucleri effigiem nostrā habi-
tūq̄ mirantes ac sese circū nos vndiq̄ recumferen-
tes nos eminus aspiciēbāt. Quos nos quoq̄ ex ad-
uerso prospicientes/plurima eis amicicię signa de-
dimus/quibus eos/vt ad nos intrepidi accederent/
exhortabamur/quod tñ efficere cōtēpserunt. Quā
rem nobis p̄cipientibus mox ad eos remigare ince-
pimus/ qui nequāq̄ nos pr̄stolati sūt quinymmo
om̄s cōfestim in terram fugeēt datis nobis interim
signis vt illos paulisper expectaremus. Ipi em̄ extē-
plo reuersuri forent. Tumq̄ in montē quendā ppe-
rauerūt/a q̄ eductis bis octo iuuenul & i lintribus
suis p̄fatis vna secū assūptis mox v̄sus nos regrese-
si sūt. Et post hęc ex iuuenul ipis q̄tuor i singul na-
uiū nr̄arū posuerūt/quē faciē di modū nos haud parę
admirati tūc fuimus/ put v̄ra satis p̄pēdere p̄t ma-
iestas. Ceterūq̄ cū lintribus suis p̄missis int̄ nos na-
uelq̄ nr̄al cōmixti sūt & nobiscū sic pacifice locuti
sūt vt illos amicos nr̄os fidelissimos esse reputare-
mus. Int̄ea v̄o ecce q̄q̄ ex domibus eorū p̄mēorati

NAVIGATIO

contecte & aduersus ventos & tempestates tutissi-
me nonnullisq; in locis tam magnę vt in illarū vnica
sexcentas esse personas inuenerimus. Inter quas
octo populosissimas esse cōperimus sic vt in eis es-
sent habitarentq; pariter animarū decē milia. Octē
nio quolibet aut septennio suas sedes habitationes
ue transferūt/qui eius rei causam interrogati natu-
rale responsum dederūt dicentes q; p;hebi vehemē-
tis estus occasione hoc facerēt ob id q; ex illorū lon-
giore in eodem loco residentia aer infectus corru-
ptusq; redderetur quę res in eorū corporibus vari-
as causaret egritudines quęquidē eorū ratio nō ma-
le sumpta nobis visa est. Eorum diuitię sūt variorū
colorū auium plumę aut in modū lapillorum illorū
quos vulgariter pater noster vocitamus lamine si-
ue calculi quos ex piscium ossibus lapillis ve viridi-
bus aut candidis faciunt & hos ornatus gratia sibi
ad genas labia vel aures suspendunt. Alia quoq; si-
milia futilia & leuia pro diuitiis habēt quę nos omī-
no parui pendebamus. Cōmutatiōibus aut merci-
monis in vendendo aut emendo nullis vtuntur quib-
us satis est quod natura sponte sua propinat. Au-
rum vniones iocalia cęteraq; similia quę in hac Eu-
ropa pro diuitiis habemus nihil extimant imo pe-
nitus spernunt nec habere curant. In dando sic na-
turaliter liberalissimi sunt vt nihil quod ab eis ex-
petatur abnegent. Et quemadmodum in dando li-

PRIMA

berales sunt sic in petendo & accipiendo cupidissi-
mi postq; se cuiquam amicos exhibuerint. Maxi-
mum potissimumq; amicitię sue signum in hoc ex-
hibent q; tam vxores q; filias proprias amicis suis
pro libito habendas offerunt in qua re parens vter-
q; se longe honoratūiri existimat cum natā eius &
si virginem ad concubitū suum quispiam dignatur
& abducit & in hoc suam inter se amicitiam potissi-
mum cōciliant. Varijs in eorū decessu multiq; mo-
dis exequijs vtuntur. Porro suos nonnulli defunctos
in humo cum aqua sepeliūt & inhumant illis ad ca-
put victualia ponentes quibus eos posse vesci &
alimentari putant nullum deinde ppter eos alium
plāctum aut alias ceremonias efficientes. Alij qui-
busdam in locis barbarissimo atq; inhumanissimo
sepeliendi vtuntur modo. Quippe cū eorum quę-
piam mortis momento proximum autumant illū
eius propinquiores in siluam ingentem quamdam
deserunt vbi eū in bombiceis retiaculis illis in qui-
bus dormitant impositum & recubantē ad duas
arbores in aera suspendunt ac postmodum ductis
circa eū sic suspensum vna tota die chorcis irruente
iterim nocte ei aquā victūq; aliū ex q; quatuor aut
circū dies viuere qat ad caput apponūt & deinde
sic inibi solo pendēte relicto ad suas habitatiōes re-
deūt quibus ita pactis si illdē egrotus postea mādu-
cet & bibat ac inde ad cōualescentiam sanitatemq;

NAVIGATIO

gens non modica per mare natitans aduentare cepit quibus ita aduenientibus & nauibus nr̄is iam appropinquare incipientibus nec tñ proinde maliquitq̄ adhuc suspicaremur rursū ad earūdē domorū eorū fores/vetulas nōnullas cōspeximus quę immaniter vociferantes & ccelū magnis clamoribus implentes sibimet/in magnę anxietatis indicium proprios euellēbāt capillos quę res magnā mali suspicionem nobis tunc attulit Tumq̄ subito factū est vt iuencule ille quas in nr̄is imposuerant nauibus mox ī mare psilerent ac illi qui in lintribus erant se se a nobis elongantes mox contra nos arcus suos intenderent nosq̄ durissime sagittarent. Qui v̄o a domibus per mare natantes adueniebant singuli latentes in vndis lanceas ferebant ex quibus eorū proditionē cognouimus Et tum nō solum nosmet magnanimiter defendere verū etiam illos grauiter offendere incepimus Ita vt plures eorum fasellos cum strage eorū nō parua perfregerimus & penitus in ponto submerferimus p̄pter quod reliquis faselis suis cū damno eorū maximo relictis per mare natantes omnes in terram fugerunt inter emptis ex eis. xx. vel circiter vulneratis v̄o pluribus & ex nostris quicq̄ dumtaxat lesis qui omnes ex dei gratia incolumitati restituti sūt Comprehēdimus autē & tunc ex pretactis iuenculis duas & viros tres ac dehinc domos eorū visitauimus & in illas introi

PRIMA

uimus verē ī eis quitquā (nisi vetulas duas et egrotantem virū vnicū) non inuenimus. qualquidē eorum domos igni succendere nō voluimus ob id q̄ cōscientię scrupulū hoc ipsum esse formidabamus Post hęc autem ad naues nostras cū pretactis captiuis quinq̄ remeauimus & eosdē captiuos/preterq̄ iuenculas ipsas/in compedibus ferreis alligauimus Eedē v̄o iuencule captiuorūq̄ virorū vnus peruenienti nocte a nobis subtilissime euaserūt his itaq̄ peractis. Sequenti die concordauimus vt relicto portu illo longius secundū collem procedere mus percurisq̄. lxxx. fere leucis gentem aliā quamdam cōperimus lingua & conuersationē penitus a priore diuersam Cōuenimusq̄ vt classē inibi nostram anchoraremus & deinde in terram ip̄am/cū nauiculis nostris accederemus. Vidimus autē tunc ad littus in plaga gentū turbam. iiii. M. personarū vel circiter existere qui cū nos appropriare persenserunt nequaq̄ nos prestolati sunt quinymmo cunctis quę habebant relictis omnes in siluas & nemo ra diffugerūt Tum vero in terrā profiliētes/& viā vnā in siluas tendentē /q̄tus est baliste iactus /p̄ ambulantes mox tentoria plura inuenimus quę ibidem ad piscandū gens illa tetenderat & in illis copiosos ad decoquendas epulas suas ignes accenderrat/ac p̄fecto bestias ac pl̄es variare specierū pisces iam assabat Vidimus autē inibi certū assari animal

NAVIGATIO

redeat & ad habitationē ppriam remeet illū etus
affines ac propinqui/cū maximis suscipiūt cerimo
nijs At perpanci suut qui tā grande p̄tereant pe
riculū cū eos ibidem nemo postea visitet qui si tūc
inibi forsan decedūt nullā aliam habent postea se
pulturā. Alios quoq; complures barbaros habent
ritus quos euitande p̄lixitatis hic omittimus gra
tia. Diuersis varijsq; medicamibus in suis morbis
& egritudinibus vtunt quę sic a nostris discrepant
& discōueniunt vt miraremur haud parū qualiter
inde quis euadere posset Nempe vt frequenti didi
cimus experientia cū eorū quempia febricitare cō
tigerit hōra qua febris eum asperius inquietat ipm
in frigentissimā aquā immergūt & balneant post
modumq; per duas horas circa ignem validū (do
nec plurimum caleseat)currere & recurrere cogūt
& postremo ad dormiendum deferunt quoqui
dem medicamento cōplures eorū sanitati restituti
vidimus. Dietis etiā (quibus tribus quatuor ve die
bus absq; cibo & potu persistunt) frequentissimis
vtunt. Sanguinē quoq; sibi persepe cominuūt nō
in brachijs (salua ala) sed in lumbis & tibiariū pul
pis. Seiplos etiam ad vomitū cū certis herbis quas
in ore deferunt medicaminis gratia plerūq; prouo
cant & multis alijs remedijs antidotisq; vtunt quę
longum dinumerare foret Multo sanguine multo
q; flegmatico humore habundant cibariorū suorū

PRIMA

ocasiōe q̄ ex radicibus/fructibus/herbis/varijsq;
piscibus faciunt. Omni farris granorūq; aliorum se
mine carent Cōmunis vero eorum p̄tus siue vie
ctus arborea radix quedam est quā in farrinā satis
bonā cōminuunt & hanc radicem quidam eorum
iucha alij chambi alij vero ygnami vocitant. Alijs
carnibus/p̄terq; hominū per raro vescunt in qui
busquidem hominū carnibus vorandis sic in huma
ni sunt & inmansueti vt in hoc omnē feralem omē
nem ve bestialē modū superent. omnes em̄ hostes
suos quos aut perimunt aut captos detinēt tam vi
ros q̄ f̄minas indistincte cum ea feritate degluti
unt vt nihil ferum/nihil ve brutū magis dici vel in
spici queat quosquidē sic eferos imanesq; fore / va
rijs in locis mihi frequentius contigit aspexisse mis
rantibus illis q̄ inimicos nostros sic quoq; nequa
quam manducaremus. Et hoc pro certo maiestas
vestra regia teneat Eorū cōsuetudines (quas pluri
mas habent) sic barbare sunt vt hic nunc sufficien
ter satis enarrari nō valeāt. Et qm̄ in meis hisce bis
geminis nauigatōibus/tam varia diuersaq; ac tam
a nostris rebus & modis differētia perspexi Idcir
co libellū quēpiam (quē quatuor dietas siue qua
tuor nauigationes appello) cōscribere paravi con
scripsiq; in quo maiorem rerū a me visarū partē di
stincte satis /iuxta ingenioli mei tenuitatē /collegi.
Verūtamen non adhuc publicauī. In illo vero qm̄

NAVIGATIO

quod erat (demptis alis quibus carebat) serpenti si
millimū tamq̃ brutū ac siluestre apparebat vt eius
nō modicū miraremur feritatē. Nobis vero per ea
dem tentoria longius p̃gredientibus plurimos hu
iuscemodi serpētes viuos inuenimus qui ligatis pe
dibus ora quoq̃ sinibus ligata ne eadē aperire pos
sent habebāt/put de canibus aut feris alijs ne mor
dere queant effici solet. Aspectū tam ferū eadē prē
fererūt animalia vt nos illa venenosa putantes nul
latenus auderemus cōtingere. Capreolis in magni
tudine brachio vero cū medio in longitudine equa
lia sunt. Pedes longos materialesq̃ multū ac fortis
bus vngulis armatos necnon & discolorē pellē di
uersissimā habēt/rostrūq̃ ac faciē veri serpētis ge
stant/a quorū naribus vsq̃ ad extremā caudam se
ta quedā per tergū sic protendit vt animalia illa ve
ros serpentes esse iudicaremus/& nihilominus eis
gens p̃fata vescit. Panē suū gēs eadem ex piscibus
quos in mari piscantē efficiūt. Primū em̃ pisciculos
ipsos inferuenti aqua aliquantisper excoquūt. Des
inde vero contundunt & cōpstant & in panes cō
glutinant q̃s super prunas insuper torrēt & tandē
inde postea manducāt/hosquidē panes p̃bātes q̃
bonos esse repimus. Alia quoq̃ q̃m̃lta esculēta ci
bariaq̃ tam in fructibus q̃ in varijs radicibus reti
nent q̃ longū enumerare foret. Cum autē a siluis ad
q̃s auferat nō redirēt nihil de rebus eorū (vt amē

PRIMA

plus de nobis securi fierēt) auferre voluimus quā
nymmo in eisdē eorū tentorijs q̃m̃lta de reculis no
stris in locis q̃ perpēdere possent derelinquētes ad
naues n̄ras sub noctē repedauimus. Sequenti v̄o
die cū ex orni titan inciperet infinitā in littore gen
tē existere p̃cepimus ad q̃s in terrā tūc accessimus.
Et q̃uis se n̄ri timidos ostēderēt seip̃os tñ iter nos
permiscuerūt & nobiscū praticare ac cōuersari cū
securitate ceperūt amicos n̄ros se plurimū fore per
simulantes/insinuantesq̃ illic habitatiōes eorū non
esse/verū q̃ piscandi gr̄a aduenerāt. Et idcirco rogi
tātes vt ad eorū pagos cū eis accederemus ip̃i etem̃
nos tamq̃ amicos recipere vellent et h̄c quidē de
nobis cōceperāt amiciciā captiuorū duorū illorū (q̃s
tenebamus) occasiōe/qui eorū inimici erāt. Visa at
eorū magna rogādi importunitate cōcordauimus.
xxiij. ex nobis cū illi bono appetu cū stabili mente
(si cogeret necessitas) oēs strenue mori. Cū itaq̃ no
biscū per tres extitissent dies & tres cū eis p̃ plagā
terrāq̃ illā excessissemus leucas/ad pagūvnū nouē
dumtaxat domorū venimus vbi cū tot tamq̃ bar
baris cerimonijs ab eis suscepti fuimus vt scribere
penna nō valeat/vtputa cū choreis & cāticis ac plā
cibus hilaritate & lēticia mixtis/necnō cū fercul
barijsq̃ m̃ltis. Et ibidē nocte illa requieuiimus vbi
p̃prias vxores suas nobis cū oī p̃digalitate obtule
rūt/q̃ quidē nos sic ip̃ortūe sollicitabāt vt vix eisdē

NAVIGATIO

omnia particulariter magis ac singillatim tanguntur
idcirco vniuersalia hic solūmodo psequens ad nau-
igationem nostrā priorem perficiendā a qua pau-
lisper digressus fueram iam redeo.

IN HOC NAVIGII NOSTRI PRIMORDIO notabilis comoditatis res/nō vidimus idcirco (vt opi-
nor) q̄ eorū linguā nō capiebamus p̄terq̄ nōnul-
lā auri denotantiā/quod nōnulla indicia in tellure il-
la esse monstrabant. Heccine v̄o tellus quo ad sui
sitū positionēq̄ tam bona est vt vix melior queat.
Cōcordauimus aut vt illā derelinquētes lōgius nau-
igationē p̄duceremus. Qua vnanimitate suscep-
ta/nos dehinc aridā ip̄am collateraliter semp̄ sectā-
tes necnō gyros mltos scalasq̄ plures circūeuntes
& interim cū mltis varijsq̄ locorū illorū incolis cō-
ferentiā habentes /tandē certos post aliquot dies
portui cuidā applicuimus/in quo nos grandi a peri-
culo altitono spiritui cōplacuit eripere. Huius em̄
modi portū q̄ primū introgressi fuimus populatio-
nē vnā eorū hoc est pagū aut villā super aquas (vt
Venetię) positā cōperimus/in qua ingētes. xx. edes
aut circiter erāt in modū campanarū vt p̄tactum
est effectē atq̄ sup̄ ligneis vallis solidis & fortibus
firmiter fundatē/ p̄r quarū porticibus leuaticij pō-
tes p̄fecti erant per quos ab altera ad alterā tam-
q̄ per cōpactissimam stratā transitus erat. Igit̄ hu-
iusmodi populatōis incolę q̄ primū nos intuitu ita

PRIMA

sunt magno propter nos timore affecti sunt/ q̄ bo-
rem suos confestim pontes omnes cōtra nos eleua-
uerunt & sese deinde in suis domibus abdiderunt
Quā rem p̄spectantibus nobis & haud parē admi-
rantibus ecce duodecim eorū lintres v̄l circiter/ sin-
gulas ex solo arboris caudice cauatas (quo nauium
genere vtunt̄) ad nos interim per equor aduentare
conspeximus/quorū naucleri effigiem nostrā habi-
tūq̄ mirantes ac sese circū nos vndiq̄ recumferen-
tes nos eminus aspiciēbāt. Quos nos quoq̄ ex ad-
uerso prospicientes/plurima eis amicicię signa des-
dimus/quibus eos/vt ad nos intrepidi accederent/
exhortabamur/quod tñ efficere cōtēpserunt. Quā
rem nobis p̄cipientibus mox ad eos remigare incē-
pimus/ qui nequāq̄ nos p̄stolati sūt quinymmo
om̄s cōfestim in terram fugeēt datis nobis interim
signis vt illos paulisper expectaremus. Ipi em̄ extē-
plo reuersuri forent. Tumq̄ in montē quendā p̄pe-
rauerūt/a q̄ eductis bis octo iuuenul & i lintribus
suis p̄fatis vna secū assūptis mox v̄sus nos regres-
si sūt. Et post hęc ex iuuenul ip̄is q̄tuor i singul̄ na-
uiū nr̄arū posuerūt/quē faciēdi modū nos haud parē
admirati tūc fuimus/put v̄ra satis p̄p̄dere p̄t ma-
iestas. Ceterūq̄ cū lintribus suis p̄missis in nos na-
uesq̄ nr̄al cōmixti sūt & nobiscū sic pacifice locuti
sūt vt illos amicos nr̄os fidelissimos esse reputare-
mus. Intēa v̄o ecce q̄q̄ ex domibus eorū p̄m̄orati

NAVIGATIO

resistere sufficeremus postq̄ aut̄ illic nocte vna cū
 media die perstitimus/ingēs ad mirabilē ppl̄s abſ
 q̄ cūctatiōe stuporeq̄ ad nos inspiciēdos aduenit
 q̄r̄ seniores nos q̄q̄ rogabāt vt secū ad alios eorū
 pagos (qui lōgius in terra erāt) cōmearem̄ quod
 et quidē eis ānuimus. Hic dictu facile nō ē q̄tos ip̄i
 nobis ip̄dēnt honores. Fuimus aut̄ apud q̄m̄ltas
 eorū populatiōes/per itegros nouē dies cū ip̄is eun
 tes ob quod nobis nr̄i q̄ in nauibus remāserāt retu
 lerūt focū se idcirco plerūq̄ ī anxietate timoreq̄ nō
 minio extitisse. Nobis aut̄ bis nouē leucis aut circi
 ter ī eorū terra existētibus ad naues nr̄as repedare
 proposuimus. Et quidē nostro in regressu tam co
 pioſa ex eis virorū ac mulierū multitudo occurrit
 qui nos vsq̄ ad mare proſecuti sunt/vt hoc ipsum
 mirabile foret. Cumq̄ nostri quempiā ex itinere fa
 tigatū iri cōtingeret ip̄i nos subleuabāt & in suis
 retiaculis ī quibus dormitāt studiosissime subuehe
 bant. In transitu quoq̄ fluminū quę apud eos pluri
 ma sunt & maxima/sic nos cum suis artificijs secu
 rē transmittēbāt vt nulla vsq̄ pericula pertimesce
 rimus. Plurimi etiā eorū nos comitabant rerū sua
 rū onusti/quas nobis/dederāt illas ī retiaculis illis
 quibus dormiūt vectantes plumaria videlicet prę
 ditia necnō arcus multos/sagittasq̄ multas/ ac infi
 nitos diuerſorū colorum plitacos. Alij quoq̄ com
 plures supellectilem suā totā ferentes animalia etiā

PRIMA

fortunatū se scelicemq̄ putabat qui in transmean
 dis aquis nos in collo dorſo ve suo trāsuectare pog
 terat. Quāprimū autē ad mare pertigimus & fales
 los nostros conscendere voluimus in ip̄so faſelorū
 nostrorū ascensu tanta ipsorum nos cōmitantiū et
 nobiscū ascendere cōcertantiū ac naues nostras vi
 dere cōcupiscentiū pressura fuit vt nostri Idem faſe
 li p̄ne pre pondere submergerent/in ipsis autē no
 stris eisdem faſelis recepimus ex eis nobiscū quot
 quot potuimus ac eos ad naues nostras vsq̄ per
 duximus. Tanti etiam illorū per mare natantes &
 vna nos cōcomitantes aduenerūt vt tot aduenta
 re molestiuscule ferremus cū liquidē pluresq̄ mil
 le in nostras naues licet nudi & inermes introiuis
 sent/apparatum artificiūq̄ nostrū necnō & nauū
 ip̄sarū magnitudinem mirantes. Ast tunc quiddam
 risu dignū accidit. Nam cū machinarē/tormentorū
 q̄ bellicorū nostrorū quedā exonerare cōcupere
 mus et p̄pter hoc (imposito igne) machinę ip̄sę hor
 ridissime tenuissent pars illorū maxima (audito hu
 iuscemodi tonitruo) sese in mare natitans percipie
 tant veluti solite sunt rane in ripa sidētes quę si for
 tassis tumultuosum quitquā audiunt sese in pfun
 dum luti latitaturę immergūt /quemadmodum &
 gens illa tunc fecerunt illicq̄ eorū qui ad naues au
 fugerant/sic tunc perterriti fuerūt vt nos facti no
 stri nosmet rep̄henderemus. Verū illos mox secu

NAVIGATIO

gens non modica per mare naticans aduentare cepit quibus ita aduenientibus & nauibus nr̄is iam appropinquare incipientibus nec tñ proinde mali quitq̄ adhuc suspicaremur rursū ad earūdē domorū eorū fores/vetulas nōnullas cōspeximus quę immaniter vociferantes & cœlū magnis clamoribus implentes sibimet/in magnę anxietatis indicium proprios euellēbāt capillos quę res magnā mali suspicionem nobis tunc attulit Tumq̄ subito factū est vt iuencule ille quas in nr̄is imposuerant nauibus mox ī mare psilerent ac illi qui in lintnibus erant se se a nobis elongantes mox contra nos arcus suos intenderent nosq̄ durissime sagittarent. Qui v̄o a domibus per mare natantes adueniebant singuli latentes in vndis lanceas ferebant ex quibus eorū proditiōē cognouimus Et tum nō solum nosmet magnanimiter defendere verū etiam illos grauius offendere incepimus Ita vt plures eorum fasellos cum strage eorū nō parua perfregerimus & penitus in ponto submerserimus p̄pter quod reliquis faselis suis cū damno eorū maximo relictis per mare natantes omnes in terram fugerunt inter emptis ex eis. xx. vel circiter vulneratis v̄o plunibus & ex nostris quicq̄ dumtaxat lesis qui omnes ex dei gratia incolumitati restituti sūt Comprehēdimus autē & tunc ex preactis iuenculis duas & viros tres ac dehinc domos eorū visitauimus & in illas introi-

PRIMA

uimus verū ī eis quitquā (nisi vetulas duas et egrotantem virū vnicū) non inuenimus. qualquidē eorum domos igni succendere nō volumus ob id q̄ cōscientię scrupulū hoc ipsum esse formidabamus Post hęc autem ad naues nostras cū preactis captiuis quinq̄ remeauimus & eosdē captiuos/preterq̄ iuenculas ipsas/in compedibus ferreis alligauimus Eedē v̄o iuencule captiuorūq̄ viorū vnus peruenienti nocte a nobis subtilissime euaserūt hitaq̄ peractis. Sequenti die concordauimus vt relicto portu illo longius secundū collem procedere mus percursisq̄. lxxx. fere leucis gentem aliā quamdam cōperimus lingua & conuersationē penitus a priore diuersam Cōuenimusq̄ vt classem inibi nostram anchoraremus & deinde in terram ip̄am/cū nauiculis nostris accederemus. Vidimus autē tunc ad littus in plaga gentū turbam. iij. M. personarū vel circiter existere qui cū nos appropriare persenserunt nequaq̄ nos prestolati sunt quinymmo cunctis quę habebant relictis omnes in siluas & nemo ra diffugerūt Tum vero in terrā prosiliētes/& viā vnā in siluas tendentē /q̄tus est baliste iactus /p̄ ambulantes mox tentoria plura inuenimus quę ibidem ad piscandū gens illa tetenderat & in illis copiosos ad decoquendas epulas suas ignes accenderrat/ac p̄fecto bestias ac p̄les variarū specierū pisces iam assabat Vidimus autē inibi certū assari animal

NAVIGATIO

ros esse fecimus nec amplius stupidos esse permisi-
mus insinuantes eis q̄ cū talibus armis hostes nos-
tros perimeremus. Postq̄ aut̄ illos illa tota die in
nauibus n̄is festiuę tractauimus ipsos a nobis abi-
turos esse monuimus qm̄ seq̄nti nocte nos ab hinc
abscedere cupiebamus. Quo audito ipsi cū summa
amicicia benevolentiaq̄; mox a nobis egressi sunt.
In hac gente eorūq̄; terra q̄; multos eorū ritus vidi
cognouiq̄; in quibus hic diutius imorari nō cupio
Cum postea nosse v̄stra queat maiestas qualiter
in quavis navigationū harū m̄arū magis admiran-
da annotatuq̄; digniora cōscripserim ac in libellum
vnū stilo geographico collegerem quē libellū qua-
tuor dietas intulauī & in quo singula particulariē
& minutim notauī sed hactenus a me non emisi ob
id q̄ illū adhuc reuifere collationareq̄; mihi necesse
est Terra illa gente multa populosa est ac multis di-
uersisq̄; animalibus & nostris paucissime similibus
vndiq̄; densissima. Dēptis leonibus v̄ris ceruis sui-
bus capreolisq̄; & dāmis quę & quidē deformitas
tem quādā a nostris retinent equis ac mulis alinil-
q̄; & canibus ac omni minuto pecore (vt sunt oues
& similia) necnō & vaccinis armētis p̄nitus carēt/
verūtamen alijs q̄; plurimis variorū generū anima-
libus (quę nō facile dixerim) habundantes sunt sed
tamen omnia siluestria sunt quibus in suis agendis
minie vtunt. Quid plura. H̄j tot tantisq̄; diuersos

PRIMA

rum modorū ac colorū pennarūq̄; alitibus secūdi
sunt vt id sit visu enarratuq̄; mirabile regio liquis-
dem illa multum amena fructiferaq̄; est siluis ac ne-
moribus maximis plena quę omni tempore virēt
nec eorum v̄m̄q̄; folia fluunt. Fructus etiam innu-
merabiles & nostris omnino dissimiles habent hec
cine tellus in torrida zona sita est directe sub para-
llo qui cancri tropicū describit v̄n̄ polus orizon-
tis eiusdē se. xxij. gradibus eleuat in sine climatis se-
cundi Nobis aut̄ inibi existentibus nos cōtēplariū
populus multus aduenit effigiem albedinemq̄; no-
stram mirantes quibus vnde veniremus sciscitanti-
bus e cœlo inuisende terre gratia nos descendisse
respondimus quod & vtiq̄; ipsi credebāt in hac tel-
lure baptisteria fontefuę sacros plures instituimus
in quibus eorum infiniti seiplos baptifari fecerunt
se eorū lingua charaibi hoc est magnę sapientię vi-
ros vocantes Et prouincia ipsa Parias ab ipsis nun-
cupata est. Postea aut̄ portū illum terramq̄; dere-
linquētes ac secundū collē transnauigantes & ter-
ram ipsam visu semper sequentes. Dece. lxx. leucas
a portu illo percurrimus facientes gyros circuitus-
q̄; interim multos & cum gentibus multis conuer-
santes practicantelq̄;. Vbi in plerisq̄; locis aurę (sed
nō in grandi copia) emimus cū nobis terras illas re-
perire & si i eis aurę foret tūc sufficeret cognoscere
Et quia tunc. xij. iam mensibus in nauigationē n̄ra

NAVIGATIO

quod erat (demptis alis quibus carebat) serpenti si
millimū tamq; brutū ac siluestre apparebat vt eius
nō modicū miraremur feritatē. Nobis vero per ea
dem tentoria longius p̄gredientibus plurimos hu
iuscemodi serpētes viuos inuenimus qui ligatis pe
dibus ora quoq; finibus ligata ne eadē aperire pos
sent habebāt/put de canibus aut feris alijs ne mor
dere queant effici solet. Aspectū tam ferū eadē prę
seferūt animalia vt nos illa venenosa putantes nul
latenus auderemus cōtingere. Capreolis in magni
tudine brachio vero cū medio in longitudine equa
lia sunt. Pedes longos materialesq; multū ac forti
bus vngulis armatos necnon & discolorē pellē di
uersissimā habēt/rostrūq; ac faciē veri serpētis ge
stant/a quorū naribus vsq; ad extremā caudam se
ta quedā per tergū sic protendit vt animalia illa ve
ros serpentes esse iudicaremus/& nihilominus eis
gens p̄fata vescit. Panē suū gēs eadem ex piscibus
quos in mari piscant efficiūt. Primū em̄ pisciculos
iplos inferunt aqua aliquantis per excoquūt. De
inde vero contundunt & cōpistant & in panes cō
glutinant q̄s super prunas insuper torrēt & tandē
inde postea manducāt/hosquidē panes p̄bātes q̄s
bonos esse repimus. Alia quoq; q̄m̄lta elculēta ci
bariaq; tam in fructibus q̄ in varijs radicibus reti
nent q̄ longū enumerare foret. Cum autē a siluis ad
q̄s aufugerāt nō redirēt nihil de rebus eorū vt am

PRIMA

plius de nobis securi fierēt) auferre voluimus quis
nymmo in eisdē eorū tentorijs p̄mlta de reculis no
stris in locis q̄ perpēdere possent derelinquētes ad
naues n̄ras sub noctē repedauimus. Sequenti v̄o
die cū ex oriri titan inciperet infinitā in littore gen
tē existere p̄cepimus ad q̄s in terrā tūc accessimus.
Et q̄uis se n̄ri timidos ostēderēt seipos tñ iter nos
permiscuerūt & nobiscū praticare ac cōuersari cū
securitate ceperūt amicos n̄ros se plurimū fore per
simulantes/insinuantesq; illic habitatiōes eorū non
esse/verē q̄ piscandi gr̄a aduenerāt. Et idcirco rogi
tātes vt ad eorū pagos cū eis accederemus ipi etem̄
nos tamq; amicos recipere vellent et hāc quidē de
nobis cōceperāt amicitia captiuorū duorū illorū (q̄s
tenebamus) occasiōe/qui eorū inimici erāt. Visa at
eorū magna rogādi importunitate cōcordauimus.
xxij. ex nobis cū illi bono appatu cū stabili mente
(si cogeret necessitas) oēs strenue mori. Cū itaq; no
biscū per tres extitissent dies & tres cū eis p̄ plagā
terrāq; illā excessissemus leucas/ad pagūvnu nouē
dumtaxat domorū venimus vbi cū tot tamq; bar
baris cerimonijs ab eis suscepti fuimus vt scribere
penna nō valeat/vtputa cū choreis & cāticis ac plā
ctibus hilaritate & leticia mixtis/necnō cū fercul̄ ci
barijsq; m̄ltis. Et ibidē nocte illa requieuius vbi
pprias vxores suas nobis cū oī p̄digalitate obtule
rūt/q̄ quidē nos sic iportūe sollicitabāt vt vix eisdē

NAVIGATIO

perstiteramus et naualia nra apparatusq; nostri toti pene consumpti erant hominesq; labore perfracti Cōmunem inter nos de restaurandis nauiculis nostris quę aquā vndiq; recipiebant & repetunda hyspania inuimus cōcordiam in qua dum peristeremus vnanimitatę prope portū vnū eramus totius orbis optimū in quem cū nauibus nostris introeuntes: gētem ibidē infinitā inuenimus quę nos cū magna suscepit amicitia in terra autē illa nauiculā vnā cum reliquis nauiculis nostris ac dolis nouam fabricauimus ipsasq; machinas nostras ac tormenta bellica quę in aquis vndiq; pene peribant in terram suscepimus nostrasq; naues ab eis exonerauimus & post hęc in terrā traximus et refecimus correximusq; & penitus reparauimus. In qua re eiusdem telluris incolę nō paruū nobis adiuuamen exhibuere quinymmo nobis de suis victualibus ex affectu largiti spontę sua fuere propter quod inibi per pauca de nostris cōsumpsimus quāquidē remingenti pro beneplacito duximus cum satis tenuitate tenere cum quibus hyspaniam nostram nō (nisi indigentes) repetere potuissemus. In portu autē illo. xxxvij. diebus perstitimus frequentius ad populationes eorū cum eis euntes vbi singuli nobis non paruū exhibebant honorem. Nobis autē portum eundem exire & nauigationē nostrā reflectere concupiscentibus conquesti sunt illi gentem

PRIMA

quamdā valde ferocē & eis infestam existere/ qui certo anni tempore per viam maris in ipsam eorū terrā per insidias ingressi nunc pditorie/nūc p vim q̄ multos eorū interimerent manducarentq; deinde. Alios v̄o in suā terrā suasq; domos captiuatos ducerent/ contra quos ipi se vix defendere possent nobis insinuantes gentē illam quamdā inhabitare insulā quę ī mari leucis centū aut circiter erat. Quā rem ipi nobis cū tanto affectu ac querimonia commemorauerūt vt eis ex condolentia magna crederemus/ pmitteremusq; vt de tantis eos vindicaremus iniurijs/ ppter quod illi lætantes nō parū effecti/ sese nobiscum venturos sponte sua propria obtulerūt/ quod plures ob causas acceptare recusauimus demptis septem quos data conditione recepimus vt soli in suis lintribus ī propria remearēt/ quā reducendorū eorū curā suscipere nequaquā intendebamus cui conditioni ipi q̄ gratanter acquieuerūt. Et ita illos amicos nostros plurimū effectos de relinquētes ab eis abcessimus. Restauratis autē reparatisq; naualibus nostris/ septē per gyrū maris (vento inē gręcū & leuantē nos ducente) nauigauimus dies Post quos plurimis obuiauimus insulis quarū quidē alię habitate alię v̄o desertę erāt. Harū igitur vni tandē appropinquātes & naues nostras inibi sistere facientes/ vidimus ibidem q̄ maximū gentis aceruū qui insulam illā lty nuncuparent quibus

NAVIGATIO

resistere sufficeremus postq̄ aut̄ illic nocte vna cū
media die perstitimus / ingēs ad mirabilēq; ppl̄s abī
q; cūctatiōe stuporeq; ad nos inspiciēdos aduenit
q̄r̄ seniores nos q; rogabāt vt secū ad alios eorū
pagos (qui lōgius in terra erāt) cōmearemus quod
et quidē eis ānuimus. Hic dictū facile nō ē q̄tos ip̄i
nobis ip̄edēnt honores. Fuimus aut̄ apud q̄m̄ltas
eore populatiōes / per itegros nouē dies cū ip̄is eun
tes ob quod nobis n̄r̄i q̄ in nauibus remāserāt retu
lēnt focū se idcirco plerūq; ī anxietate timoreq; nō
minio extitisse. Nobis aut̄ bis nouē leucis aut circū
ter ī eorū terra existētibus ad naues n̄ras repedare
proposuimus. Et quidē nostro in regressu tam co
piosa ex eis virorū ac mulierū multitudo accurrit
qui nos vsq; ad mare profecuti sunt / vt hoc ipsum
mirabile foret. Cumq; nostri quempiā ex itinere fa
tigatū iri cōtingeret ip̄i nos subleuabāt & in suis
retiaculis ī quibus dormitāt studiosissime subuehe
bant. In transitu quoq; fluminū quę apud eos pluri
ma sunt & maxima / sic nos cum suis artificijs secu
rę transmittebāt vt nulla vsq; pericula pertimesce
rimus. Plurimi etiā eorū nos comitabant rerū suas
rū onusti / quas nobis / dederāt illas īn retiaculis illis
quibus dormiūt vectantes plumaria videlicet p̄c
ditia necnō arcus multos / sagittasq; multas / ac infi
nitos diuerforū colorum plitacos. Alij quoq; com
plures supellectilem suā totā ferentes animalia etiā

PRIMA

fortunatū se foelicemq; putabat qui in transmeans
dis aquis nos in collo dorso ve suo trāsuectare po
terat. Quāprimū autē ad mare pertigimus & fāse
los nostros conscendere voluimus in ip̄so fāselorū
nostrorū ascensu tanta ipsorum nos cōmitantiū et
nobiscū ascendere cōcertantiū ac naues nostras vi
dere cōcupiscentiū pressura fuit vt nostri Idem fāse
li p̄ne p̄re pondere submergerent / in ip̄is autē no
stris eisdem fāselis recepimus ex eis nobiscū quot
quot potuimus ac eos ad naues nostras vsq; per
duximus. Tanti etiam illorū per mare natantes &
vna nos cōcomitantes aduenerūt vt tot aduenta
re molestiuscule ferremus cū siquidē pluresq; mil
le in nostras naues licet nudi & inermes introiuis
sent / apparatus artificiūq; nostrū necnō & nauū
ip̄sarū magnitudinem mirantes. Ast tunc quiddam
risu dignū accidit. Nam cū machinarę / tormentorū
q; bellicorū nostrorū quedā exonerare cōcupere
mus et p̄pter hoc (imposito igne) machinę ip̄sę hor
ridissime tenuissent pars illorū maxima (audito hu
iuscemodi tonitruo) sese in mare natitans percipie
tant veluti solite sunt rane in ripa sidētes quę si for
tassis tumultuosum quitquā audiunt sese ī p̄funs
dum luti latitaturę immergūt / quemadmodum &
gens illa tunc fecerunt illicq; eorū qui ad naues au
fugerant / sic tunc perterriti fuerūt vt nos facti no
stri nosmet rep̄henderemus. Verū illos mox secu

NAVIGATIO

prospectis & nauiculis phaselisq; nostris viris validis & machinis tribus stipatis terrę eidem vicinius appropinquantes. iij. C. viros cū mulieribus q̄m̄stris iuxta littus esse conspeximus qui vt / de prioribus: habitū est om̄s nudi meantes / corpe strenuo erāt / necnō bellicosi plurimū validiq; apparebant / cum siquidē om̄s armis suis arcubus videlicet & sagittis lanceisq; armati essēt / quorum quoq; cōplures parmas etiā q̄drataue scuta gerebāt qbus sic oportune sese p̄muniebāt vt eos ī iaculādis sagittis suis in aliquo nō impedirēt. Cumq; cū phaselis nostris terrę ipsi c̄ptus est sagittę volatus appropiassemus om̄s citius in mare pluerunt & infinitis emissis sagittis sese contra nos strenue (ne in terrā descendere possemus) defendere ceceperūt. Om̄s vero p̄ corpus diuersis coloribus depicti & varijs volucrū pennis ornati erant / quos hñ qui nobiscū venerāt aspicientes illos ad preliandū paratos esse quotiescunq; sic picti aut auium plumis ornati sunt nobis inuenerūt. Intantū aut̄ introitū terrę nobis impediēt vt saxiuomas machinas nostras in eos coacti fuermus emittere / quare audito tumultu imperuq; viso necnō ex eis plerisq; in terrā mortuis decidisse prospectis / om̄s in terrā sese receperunt. Tumq; facto inter nos consilio. xliij. de nobis in terrā post eos cōcordauimus exilire & aduersus eos magno animo

PRIMA

pugnare quod & quidē fecimus. Nā tū aduersum illos in terram cū armis nostris profiluimus / cōtra q̄ illi sic sese nobis opposuerūt vt duabus ferme horis cōtinuū inuicē gesserimus bellū / p̄ter id q̄ de eis magnā faceremus victoriam demptis eorū perpauis quos balistarū colubinarūq; nostri suis interesterunt telis quod idcirco ita effectū ē quia seiplos a nobis ac lāceis ensibusq; nostris subtiliter subtraherāt. Verūtamen tanta demū in eos incurrimus violentia vt illos cū gladijs mucronibusq; nostris cominus attingeremus. Quosquidē cū plensissent om̄es in fugā per siluas & nemora conuersi sunt / ac nos campi victores (interfectis ex eis vulneratisq; plurimis) deseruerunt. Hos aut̄ pro die illa longiore fuga nequaquā insequi volumus / ob id q̄ fatigati nimiū tūc essemus quinpotius ad naues n̄ras cum tanta septem illorum que nobiscum venerant remeauimus læticia vt tantum in se gaudium vix ipsi suscipere possent. Sequenti aut̄ aduētate die vidimus per insulam ipsam copiosam gentium appropinquare cateruam cornibus instrumentisq; alijs quibus in bellis vtuntur buccinantem / qui & quoque depicti omnes ac varijs volucrū plumis ornati erant. Ita vt intueri mirabile foret quibus perceptis ex inito rursum in nos deliberauimus cōsilio vt si gens hęc nobis inimicicias pararet / nosmet om̄s

NAVIGATIO

ros esse fecimus nec amplius stupidos esse permisi-
mus infinuantes eis quod cum talibus armis hostes nos-
tros perimeremus. Postquam autem illos illa tota die in
nauibus nostris festiuę tractauimus ipsos a nobis abi-
turos esse monuimus quam sequenti nocte nos ab hinc
abscedere cupiebamus. Quo audito ipsi cum summa
amicicia beneuolentiaque mox a nobis egressi sunt.
In hac gente eorumque terra quam multos eorum ritus vidi
cognouique in quibus hic diutius imorari non cupio
Cum postea nosse vestra queat maiestas qualiter
in quauis navigationum hanc mentium magis admiran-
da annotatumque digniora conscripserim ac in libellum
vnum stilo geographico collegerem quem libellum qua-
tuor dietas intitulaui & in quo singula particulariter
& minutim notavi sed hactenus a me non emili ob-
id quod illud adhuc reuifere collationareque mihi necesse
est Terra illa gente multa populosa est ac multis di-
uersisque animalibus & nostris paucissime similibus
vndique densissima. Deptis leonibus vris ceruis sui-
bus capreolisque & damis que & quidem deformitas
tem quadam a nostris retinent equis ac mulis asinif-
que & canibus ac omni minuto pecore (vt sunt oues
& similia) necnon & vaccinis armētis penitus carēt/
verūtamen alijs quam plurimis variorum generum anima-
libus (que non facile dixerim) habundantes sunt sed
tamen omnia siluestria sunt quibus in suis agendis
minie vtunt. Quid plura. Hic tot tantisque diuersos

PRIMA

rum modorum ac colorum pennarumque alitibus secundum
sunt vt id sit visu enarratumque mirabile regio siquis
dem illa multum amena fructiferaque est siluis ac ne-
monibus maximis plena que omni tempore viret
nec eorum vnicuique folia fluunt. Fructus etiam innum-
merabiles & nostris omnino dissimiles habent hec
cine tellus in torrida zona sita est directe sub para-
llo qui cancri tropicum describit vnde polus orizons
tis eiusdem se. xxij. gradibus eleuat in sine climatis se-
cundi Nobis autem inibi existentibus nos contemplatum
populus multus aduenit effigiem albedinemque no-
stram mirantes quibus vnde veniremus sciscitanti-
bus e caelo inuisende terre gratia nos descendisse
respondimus quod & vti que ipsi credebant in hac tel-
lure baptisteria fontelue sacros plures instituumus
in quibus eorum infiniti seipso baptisari fecerunt
se eorum lingua charaibi hoc est magne sapientie vis-
ros vocantes Et provincia ipsa Parias ab ipsis nun-
cupata est. Postea autem portum illum terramque derel-
inquentes ac secundum colle transnauigantes & ter-
ram ipsam visu semper sequentes. Dccc. lxx. leucas
a portu illo percurrimus facientes gyros circuitus
que interim multos & cum gentibus multis conuer-
santes practicantesque. Vbi in plerisque locis aurę (sed
non in grandi copia) emimus cum nobis terras illas re-
perire & si in eis aurę foret tunc sufficeret cognoscere
Et quia tunc. xij. iam mensibus in navigatione nostra

NAVIGATIO

in vnū cōgregaremus videremusq; mutuo semper ac interim satageremus vt amicos nobis illos efficeremus / quibus amicitia nostrā nō recipientibus illos quasi hostes tractaremus / ac quotquot ex eis cōprehendere valeremus seruos nostros ac mancipia perpetua faceremus / & tunc armatiores vt potuimus circa plagā ipsam i gyrū nos collegimus. Illi vero (vt puto prę machinarū nostrarū stupore) nos in terram tunc minime phibuerunt exilire. Exiimus igitur in eos in terram quadrifariam diuisi. lviij. viri singuli decurionē suū sequentes / & cū eis longū manuale gessimus bellum. Verūtamen post diuturnam pugnā plurimūq; certamen necnō interemptos ex eis multos / omnes in fugā coegimus & ad vsq; populationē eorum vnam profecuti fuimus vbi comprehensis ex eis. xxv. captiuis eandē eorum populationē igni cōbussimus & insuper ad naues nostras cū ipsis. xxv. captiuis repedauimus interfectis ex eadem gente vulneratisq; plurimis / ex nris aut interēpto dūtaxat vno sed vulneratis. xxij. qui oēs ex dei adiutorio sanitatē recuperauerunt. Ceterū aut recurſu i patriā p nos deliberato ordinatoq; viri septem illi qui nobiscū illuc venerant quorū quinque in pręmissō bello vulnerati extiterāt phaselo vno in insula illa arrepto sū captiuis septē (quos illis tribuimus) tres videlicet viros & quatuor mulieres in terram suā cū gaudio magno et ma-

SECUNDA

gna virū nostrarū admiratione regressi sūt. Nosq; hyspaniē viam sequentes Caliciū tandem repetiimus portū cum. CC. xxij. captiuatis perionis. xv. Octobris die Anno dñi. M. cccc. lxxxix. Vbi lenissime suscepti fuimus / ac vbi eosdē captiuos nostros vendidimus. Et hęc sunt quę in hac nauigationē nostra priore annotatu digniora cōspeximus.

De secundarię nauigationis cursu

VANTVM AD SECUNDARIE nauigationis cursum & ea quę in illa memoratu digna conspexi / dicei in sequentibus. Eandem igit inchoantes nauigationem Calicium exiimus portū Anno dñi. M. cccc. lxxxix. Maij die. Quo exitu facto nos cursum nostrum Campiuidis ad insulas arripientes necnō ad insularum magnę Canarię visum transabeuntes in tantū nauigauimus vt insule cuidam quę ignis insula dicei applicaremus / vbi facta nobis de lignis & aqua puisione & nauigatione nostra rursus p Lebecciū vētū incepta est. Post enauigatos xix. dies terrā quādā nouā tandē tenuimus / quam quidē firmā existere censuimus cōtra illā de qua facta in superioribus mētio est / & quę quidē terra in zona torrida extra lineam equinoctialem ad partē Austrisita ē supra quā meridionalis polus se. v. ex
d ij

NAVIGATIO

perstiteramus et naualia nra apparatusq; nostri toti penę consumpti erant hominesq; labore perfracti Cōmunem inter nos de restaurandis nauiculis nostris quę aquā vndiq; recipiebant & repetunda hispania iniuimus cōcordiam in qua dum peristeremus vnanimitate prope portū vnū eramus totius orbis optimū in quem cū nauibus nostris introeuntes. gēt em ibidē infinitā inuenimus quę nos cū magna suscepit amicitia in terra autē illa nauiculā vnā cum reliquis nauiculis nostris ac dolijs nouam fabricauimus ipsasq; machinas nostras ac tormenta bellica quę in aquis vndiq; pene peribant in terram suscepimus nostrasq; naues ab eis exonerauimus & post hęc in terrā traximus et refecimus correximusq; & penitus reparauimus. In qua re eiusdem telluris incole nō parū nobis adiuuamen exhibuere quinymmo nobis de suis victualibus ex affectu largiti spontę sua fuere propter quod inibi per pauca de nostris cōsumpsimus quāquidē rem ingenti pro beneplacito duximus cum satis tenuitate teneremus cum quibus hispaniam nostram nō (nisi indigentes) repetere potuissemus. In portu autē illo. xxxvij. diebus perstitimus frequentius ad populationes eorū cum eis euntes vbi singuli nobis non paruum exhibebant honorem. Nobis autē portum eundem exire & nauigationē nostrā refectere concupiscentibus conquesti sunt illi gentem

PRIMA

quamdā valde ferocē & eis infestam existere/ qui certo anni tempore per viam maris in ipsam eorū terrā per insidias ingressi nunc pditorie/nūc p vim q̄ multos eorū interimere manducarentq; deinde. Alios v̄o in suā terrā suasq; domos captiuatos ducerent/ contra quos ipi se vix defendere possent nobis insinuantes gentē illam quamdā inhabitare insulā quę ī mari leucis centū aut circiter erat. Quā rem ipsi nobis cū tanto affectu ac querimonia commemorauerūt vt eis ex condolentia magna crederemus/ pmitteremusq; vt de tantis eos vindicaremus iniurijs/ ppter quod illi loetantes nō parū effecti/ sese nobiscum venturos sponte sua propria obtulerūt/ quod plures ob causas acceptare recusauimus demptis septem quos data conditione recepimus vt soli in suis lintribus ī propria remearēt/ qm̄ reducendorū eorū curā suscipere nequaquā intendebamus cui conditioni ipsi q̄ gratanter acquieuerūt. Et ita illos amicos nostros plurimū effectos de relinquētes ab eis abcessimus. Restauratis autē reparatisq; naualibus nostris/ septē per gyrū maris (vento inē gręcū & leuantē nos ducente) nauigauimus dies Post quos plurimis obuiauimus insulis quarū quidē alię habitate alię v̄o desertę erāt. Harū igitur vni tandē appropinquātes & naues nostras inibi sistere facientes/ vidimus ibidem q̄ maximū gentis aceruū qui insulam illā lry nuncuparent quibus

NAVIGATIO

alcat gradibus extra quodcunq; clima distatq; ea/
dem terra a pronomiatis insulis vt per Lebecium
ventū cōstabat leucis. cccc. In qua terra dies cū no
ctibus equales. xxvij. Iunij cum sol in cancri tropi
co est existere reperimus. Eandē terrā in aquis oī
no submersam necnon magnis fluminibus p̄fulam
esse iuuenimus / quę et quidem semet plurimū vni
dem et proceras altissimasq; arbores habentē mon
strabat vnde neminē in illa esse tunc percēpimus.
Tum vero cōstitimus & classē nostrā anchoraui
mus solutis nonnullis phaselis cū quibus in terram
ipsam accedere tentauimus. Porro nos aditum in il
lam querētes & circū eam sepius gyrantes ipsam vt
pręactū est sic fluminū vndis vbicq; p̄fulam in
uenimus vt nusq; locus esset qui maximis aquis
nō immadesceret. Vidimus tñ interim per flumina
ipsa signa q̄ multa quemadmodū ipsa eadem tellus
inhabitata esset & incolis mltis fecunda. At qm̄ ea
dē signa cōsideraturi in ipsam descendere nequie
bamus / ad naues n̄ras reuerti cōcordauimus quod
& quidē fecimus. Quibus ab hinc exanchoratis /
postea inē Leuantē & Seroccū ventū / collateralit̄
secundū terram (sic spirante vento) nauigauimus /
pertentantes sepius interim pluribus q̄. xl. duranti
bus leucis si in ipsam penetrare insulam valeremus
Qui labor oīs inanis extitit. Cū siquidē illo in late
re maris fluxū qui a Serocco ad Magistralē abibat
sic violentū cōpererimus vt idem mare se nauigabi

SECUNDA

le nō pręberet. Quibus cognitis incōuenientibus
consilio facto cōuenimus / vt nauigiū nostrū p̄ ma
re ad Magistralē reflecteremus. Tumq; secūdū ter
ram ipsam intātū nauigauimus vt tandē portui vni
applicaremus / qui bellissimā insulam bellissimūq;
sinū quendam in eius ingressu tenebat / supra quē
nobis nauigantibus vt in illū introire possemus in
mensam in insula ipsa gentū turbam a mari quatu
or leucis aut circiter distātē vidimus. Cuius rei gr̄a
lētati nō parū extitimus. Igit̄ paratis nauiculis n̄ris
vt in eandē insulā vaderemus linc̄ quādā in qua p̄
sonę complures erant ex alto mari venire vidimus
p̄pter quod tūc cōuenimus vt eis inualis ipos cō
prehenderemus. Et tūc in illos nauigare in gyrum
(ne euadere possent) circūdare occēpimus / quibus
sua quoq; vice nitentibus vidimus illos (aura tem
perata manēte) remis suis oibus sursum erectis qua
si firmos ac resistentes se significare velle / quā rē sic
idcirco illos efficere putauimus vt inde nos in admī
rationem cōuerterēt. Cū v̄o sibi nos cominus app
pinq̄re cognouissent remis suis i aquā cōuersis ter
rā v̄lus remigare iceper̄. Attñ nobiscū carbasū vnā
xlv. doliorū volarū celerrimū educebamus / quę tūc
tali nauigio delata est vt subito ventū sup̄ eos obti
neret. Cumq; irruendi in illos aduenisset cōmodi
tas ipsi sese apparatusq; suū in phaselo suo ordinate
spargētes / se quoq; ad nauigandū accinxeer̄. Itaq;
cū eos pręterissemus / ipsi fugere conati sūt. At nos

NAVIGATIO

prospectis & nauiculis phaselisq; nostris viris val-
dis & machinis tribus stipatis terrę eidem vicinius
appropinquantes. iij. C. viros cū mulieribus q̄m̄ltis
iuxta littus esse conspeximus qui vt /de prioribus/
habitū est om̄s nudi meantes /corpe strenuo erāt/
necnō bellicosi plurimū validiq; apparebant /cum
siquidē om̄s armis suis arcubus videlicet & sagittis
lanceisq; armati essēt / quorum quoq; cōplures
parmas etiā q̄drataue scuta gerebāt q̄bus sic oportune
se se p̄muniebāt vt eos i iaculādis sagittis suis
in aliquo nō impedirēt. Cumq; cū phaselis nostris
terrę ipsi q̄tus est sagittę volatus appropiassemus
om̄s citius in mare p̄siliuerunt & infinitis emissis sa-
gittis sese contra nos strenue (ne in terrā descende-
re possemus) defendere ceperūt. Om̄s vero p̄ cor-
pus diuersis colonibus depicti & varijs volucrū p̄-
nis ornati erant / quos hī qui nobiscū venerāt aspice-
ntes illos ad p̄liandū paratos esse quotiescunq;
q; sic picti aut auium plumis ornati sunt nobis in-
nuerūt. Intantū aut̄ introitū terrę nobis impediēt
vt saxiuomas machinas nostras in eos coacti fueri-
mus emittere /quare audito tumultu impetuq; viso
necnō ex eis pleriq; in terrā mortuis decidisse pro-
spectis / om̄s in terrā sese receperunt. Tumq; facto
inter nos consilio. xliij. de nobis in terrā post eos cō-
cordauimus exilire & aduersus eos magno animo

PRIMA

pugnare quod & quidē fecimus. Nā tū aduersum
illos in terram cū armis nostris prosiluimus / cōtra
q; illi sic sese nobis opposuerūt vt duabus ferme ho-
ris cōtinuū inuicē gesserimus bellū / p̄ter id q; de eis
magnā faceremus victoriam demptis eorū perpau-
cis quos balistarij colubrinarij q; nostri suis interes-
merunt telis quod idcirco ita effectū ē quia seiplos
a nobis ac lāceis ensibusq; nostris subtiliter subtra-
hebāt. Verūtamen tanta demū in eos incurrimus
violentia vt illos cū gladjs mucronibusq; nostris
cominus attingeremus. Quosquidē cū p̄sensissent
om̄es in fugā per siluas & nemora conuersi sunt / ac
nos campi victores (interfectis ex eis vulneratisq;
plurimis) deseruerunt. Hos aut̄ pro die illa longio-
re fuga nequaquā insequi voluimus / ob id q; satis
gati nimiū tūc essemus quinpotius ad naues n̄ras
cum tanta septem illorum que nobiscum venerant
remeauimus leticia vt tantum in se gaudium vix
ipsi suscipere possent. Sequēti aut̄ aduētate die vidi-
mus per insulam ipsam copiosam gentium appro-
pinquare cateruam coriabus instrumentisq; alijs
quibus in bellis vtuntur buccinantem / qui & quos-
que depicti omnes ac varijs volucrū plumis oma-
ti erant. Ita vt intueri mirabile foret quibus perce-
ptis ex inito rurū int̄ nos deliberauimus cōsilio vt
si gens hęc nobis inimicias pararet / nosmet om̄s

NAVIGATIO

nōnullis tunc expeditis phaselis / validis viris stipa-
tis illos tunc cōprehendere putantes mox in eos in-
currimus contra q̄s bis geminis fere horis / nobis
nitentibus / nisi carbasus nostra quę cursu eos prę-
terierat rursus super eos reuerfa fuisset / illos penis
tus amittebamus. Cum vero ipsi se eisdem nostris
phaselis carbasoq; vndiq; constrictos esse perspice-
rent om̄s q̄ circit̄. xx. erāt & a terra duabus fere leu-
cis distabāt / in mare saltu p̄silierunt. Quos nos cū
phaselis nostris tota p̄sequentes die / nullos ex eis
nisi tantummodo duos pręhēdere potuimus alijs oī-
bus in terram saluis abeuntibus. In lintre autē eorū
quam deseruerant bis gemini iuuenes extabant nō
de eorum gente geniti sed quos in tellure aliena ra-
puerāt / quorū singulis ex recenti vulnere virilia ab-
sciderant / quę res admirationē nō paruam nobis at-
tulit. Hos autem cū in nostras suscepissemus nauis-
culas nuntius nobis insinuarunt quemadmodū illi
eos ab ipsis manducandos abducerent / indicantes
interim quod gēs hęc tā effera & crudelis / hūanarū
carniū comestrix Cambali nūcuparet̄. Postea autē
nos ipsam eorū lintrem nobiscum trahentes / & cū
nauiculis nostris cursum eorū terrā versus arripien-
tes parūper interim cōstitimus & naues n̄ras me-
dia tantū leuca a plaga illa distātes ancho rauimus /
quam cū populū plurimū oberrare vidissemus in
illam cum ipsis nauiculis nostris subito properauis-

SECUNDA

mus ductis nobiscum duobus illis quos in lintre a
nobis inuasa cōprehenderamus. Quā primū autē
terram ipsam pede contigimus om̄s trepidi & se-
ipso abdituri in vicinas nemorū latebras diffuge-
runt. Tum vero vno ex illis quos pręhendera-
mus abire permissio & plurimis illi amicicię signis
necnō nolis cymbalis / ac speculis plenisq; datis / di-
ximus ei ne p̄pter nos ceteri qui aufugerant expa-
uescerent / qm̄ eorū amicos esse plurimum cupieba-
mus / qui abiens iussa nostra solerter impleuit gen-
te illa tota .cccc. videlicet fere viris / cum feminis
multis a siluis secū ad nos eductis. Qui inermes ad
nos vbi cum nauiculis nostris eramus omnes vene-
runt / & cū quibus tūc amiciciam bonā firmauimus
restituto quoq; eis alio quem captiuū tenebamus
& pariter eorum lintrem quam inuaseramus p̄ na-
uiū nostrarū socios apud quos erat eis restitui man-
dauimus. Porro hęc eorū lintre quę ex solo arboris
trunco cauata & multū subtiliter effecta fuerat / lō-
ga .xxvi. passibus et lata duobus brachijs erat. Hęc
cū a nobis recuperassent & tuto ī loco fluminis re-
posuissent om̄s a nobis repente fugerunt nec nobi-
scum amplius conuersari voluerunt. Quo tam bar-
baro facto comperto illos malę fidei malęq; con-
ditionis existere cognouimus. Apud eos autē dura
xat pauculū quod ex auribus gestabant vidimus.
Itaq; plaga illa relicta & secundum eam nauigatis /

NAVIGATIO

in vnū cōgregaremus videremusq; mutuo semper ac interim satageremus vt amicos nobis illos efficeremus / quibus amicitia nostrā nō recipientibus illos quasi hostes tractaremus / ac quotquot ex eis cōprehendere valeremus seruos nostros ac mancipia perpetua faceremus / & tunc armatiores vt potuimus circa plagā ipsam ī gyrū nos collegimus. Illi vero (vt puto prę machinarū nostrarū stupore) nos in terram tunc minime phibuerunt exilire. Exiimus igitur in eos in terram quadrifariam diuisi. Iviij. viri singuli decurionē suū sequentes / & cū eis longū manuale gessimus bellum. Verūtamen post diuturnam pugnā plurimūq; certamen necnō interemptos ex eis multos / omnes in fugā coegimus & ad vsq; populationē eorum vnā profecuti fuimus vbi comprehensis ex eis. xxv. captiuis eandē eorum populationē igni cōbussimus & insuper ad nauies nostras cū ipsis. xxv. captiuis repedauius interfectis ex eadem gente vulneratisq; plurimis / ex nr̄is aut̄ interēpto dūtaxat vno sed vulneratis. xxij. qui oēs ex dei adiutorio sanitatē recuperauerunt. Ceterū aut̄ recursum ī patriā p̄ nos deliberato ordinatoq; viri septem illi qui nobiscū illuc venerant quorū quinq; in prēmisso bello vulnerati extiterāt phaselo vno in insula illa arrepto cū captiuis septē (quos illis tribuimus) tres videlicet viros & quatuor mulieres in terram suā cū gaudio magno et ma-

SECUNDA

gna viriū nostrarū admiratione regressi sūt. Nosq; hyspaniē viam sequentes Caliciū tandem repetiimus portū cum. CC. xxij. captiuatis perionis. xv. Octobris die Anno dñi. M. cccclxxxix. Vbi legissime suscepti fuimus / ac vbi eosdē captiuos nostros vendidimus. Et hęc sunt quę in hac nauigatione nostra priore annotatu digniora cōspeximus.

De secundarię nauigationis cursu

VANTVM AD SECUNDARIE nauigationis cursum & ea quę in illa memoratu digna conspexi / dicei in sequentibus. Eandem igit̄ inchoantes nauigationem Calicium exiimus portū Anno dñi M. cccc. lxxxix. Maij die. Quo exitu facto nos cursum nostrum Campiuridis ad insulas arripientes necnō ad insularum magnę Canarię visum transabeuntes in tantū nauigauimus vt insule cuidam quę igit̄ insula dicei applicarem / vbi facta nobis de lignis & aqua p̄uisione & nauigatione nostra rursus p̄ Lebecciū vetū incepta est. Post, enauigatos xix. dies terrā quādā nouā tandē tenuimus / quam quidē firmā existere censuimus cōtra illā de qua facta in superioribus mētio est / & quę quidē terra in zona torrida extra lineam equinoctialem ad partē Australita ē supra quā meridionalis polus se. v. ex
d ij

NAVIGATIO

lxxx. circiter leucis stationē quandā nauiculis tutā
reperimus/in quam introeūtes tantas inibi cōperi-
mus gētes vt id mirabile foret. Cū qbus facta ami-
cicia iuimus deinde cū eis ad plures eorū pagos vbi
mstū secure mstūq; honeste ab eis suscepiti fuimus
& ab eis iterim. ccccc. vniones vnica nola emimus
cum auro modico quod eis ex gratia cōtulimus. In
hac terra vinū ex fructibus semētibusq; expressum
vt ciceram ceruisiamue albam et rubentē bibūt. me-
lius aut ex myrre pomis valde bonis cōfectū erat
ex quibus cū multis q; bonis alijs fructibus gustui
sapidis & corpori salubribus habūdanter comedis-
mus/ ppter ea q; tēpestiue illuc adueneramus. Hęc
eadē insula eorū rebus suppellectiliue q; multū ha-
bundans est/ gensq; ipsa bonę cōuersationis & ma-
ioris pacificētię est q; vsq; alibi repererimus aliā. In
hoc portu. xvij. diebus cū ingenti placito perstitis-
mus veniētibus quotidie ad nos populis mstis nos
effigiemq; nostrā & albedinem necnō vestimenta
armaq; nostra & nauū nostrarū magnitudinē ad-
mirantibus. Hī etiā nobis gentem quandā eis infe-
stam occidentē vsus existere retulerunt/ quę gens
infinita habebant vnionum quantitatē/ q̄t q; quos
ipsi habebant vniones eisdē inimicis suis in bellige-
ratiōibus aduersus eos habitis abstulerāt nos q; q;
& quēadmodū illos piscarent & quēadmodū na-
scerent edocentes/ quorū dicta vera. pfecto esse co-

SECUNDA

gnouimus put et maiestas v̄ra posthęc amplius in-
telligere poterit. Relicto aut portu illo & secundū
plagā eandē in quā cōtinue gentes affluere pspicie-
bamus cursu nostro pducto portū quandā aliū re-
ficiēde vnus nauiculę nostrę grā/ in quo gētē mule-
tā esse cōperimus/ cū quibus nec vi nec amicicia cō-
uersationē obtinere valuimus/ illis si qñq; in terrā
cū nauiculis nostris descenderemus se cōtra aspere
defendentibus/ & si qñq; nos sustinere nō valerēt
in siluas aufugientibus/ & nos nequaq; expectanti-
bus/ quorū tantā barbariē nos cognoscentes ab eis
exhinc discessimus. Tuncq; inter nauigandū insulā
quandā in mari leucis a terra. xv. distantē vidimus
quam si in ea populus quispiā esset inuisere cōcor-
dauius. In illam igit accelerantes quandā inibi in-
uenimus gentem/ quę oīm bestialissima simplicissi-
maq; / omniū quoq; gratiosissima benignissimaq;
erat/ cuiusquidē gentis ritus et mores cuiusmodi sūt.

De eiusdem gentis ritu & moribus.

II VULTU AC GESTU CORPO

h
ris brutales admodum extant/ singuliq;
maxillas herba quadā viridi itrorsum re-
pletas habebāt/ quā pecudum instar vsq; ruminas-
bant/ ita vt vix quicq; eloqui possent/ quorū quo-
q; singuli ex collo pulsillas siccatasq; cucurbitas du-
as/ alteram earum herba ipsa quam in ore tenebāt/
alteram vero ex ipsis farina quadam albida gipso

NAVIGATIO

altat gradibus extra quodcunq; clima distatq; ea/
 dem terra a pronomiatis insulis vt per Lebeccium
 ventū cōstabat leucis. ccccc. In qua terra dies cū no
 ctibus æquales. xxvij. lunij cum sol in cancri tropi
 co est existere reperimus. Eandē terrā in aquis oī
 no submersam necnon magnis fluminibus p̄fusam
 esse iuuenimus / quæ et quidem semet plurimū viri
 dem et proceras altissimasq; arbores habentē mon
 strabat vnde neminē in illa esse tunc percēpimus.
 Tum vero cōstitimus & classem nostrā anchoraui
 mus solutis nonnullis phaselis cū quibus in terram
 ipsam accedere tentauimus. Porro nos aditum in il
 lam querētes & circū eam sepius gyrantes ipsam vt
 præactū est sic fluminū vndis vbiq; p̄fusam in
 uenimus vt nusq; locus esset qui maximis aquis
 nō immadesceret. Vidimus tñ interim per flumina
 ipsa signa q̄ multa quemadmodū ipsa eadem tellus
 inhabitata esset & incolis mltis fecunda. At qm̄ ea
 dē signa cōsideraturi in ipsam descendere nequie
 bamus / ad naues n̄ras reuerti cōcordauimus quod
 & quidē fecimus. Quibus ab hinc exanchoratis /
 postea int̄ Leuantē & Serocū ventū / collateralit̄
 secundū terram (sic spirante vento) nauigauimus /
 pertentantes sepius interim pluribus q̄. xl. duranti
 bus leucis si in ipsam penetrare insulam valeremus.
 Qui labor oīs inanis extitit. Cū siquidē illo in late
 re maris fluxū qui a Serocco ad Magistralē abibat
 sic violentū cōpererimus vt idem mare se nauigabi

SECUNDA

le nō præberet. Quibus cognitis incōuenientibus
 consilio facto cōuenimus / vt nauigiū nostrū p̄ ma
 re ad Magistralē reflecteremus. Tumq; secundū ter
 ram ipsam intātū nauigauimus vt tandē portui vni
 applicaremus / qui bellissimā insulam bellissimūq;
 sinū quendam in eius ingressu tenebat / supra quē
 nobis nauigantibus vt in illū introire possemus in
 mensam in insula ipsa gentiū turbam a mari quatu
 or leucis aut circiter distātē vidimus. Cuius rei gr̄a
 letati nō parū extitimus. Igit̄ paratis nauiculis n̄ris
 vt in eandē insulā vaderemus lintrē quādā in qua p̄
 sonę complures erant ex alto mari venire vidimus
 p̄pter quod tūc cōuenimus vt eis inuasus ip̄os cō
 prehenderemus. Et tūc in illos nauigare in gyrum
 (ne euadere possent) circūdare occēpimus / quibus
 sua quoq; vice nitentibus vidimus illos (aura tem
 perata manēte) remis suis oībus sursum erectis qua
 si firmos ac resistentes se significare velle / quā rē sic
 idcirco illos efficere putauimus vt inde nos in admi
 rationem cōuerterēt. Cū v̄o sibi nos cominus app
 pinq̄re cognouissent remis suis i aquā cōuersis ter
 rā v̄sus remigare iceper̄. Attñ nobiscū carbasū vnā
 xlv. doliorū volatu celerrimū educebamus / quæ tūc
 tali nauigio delata est vt subito ventū sup̄ eos obti
 neret. Cumq; irruendi in illos aduenisset cōmodi
 tas ipsi sese apparatusq; suū in phaselo suo ordinate
 spargētes / se quoq; ad nauigandū accinxer̄. Itaq;
 cū eos præterissemus / ip̄i fugere conati sūt. At nos

d iij

NAVIGATIO

nōnullis tunc expeditis phaelis / validis viris stipa-
tis illos tunc cōprehendere putantes mox in eos in-
currimus contra q̄s bis geminis fere horis / nobis
nitentibus / nisi carbalus nostra quę cursu eos prę-
terierat rursus super eos reuerfa fuisset / illos penis
tus amittebamus. Cum vero ipsi se eisdem nostris
phaelis carbalisq; vndiq; constrictos esse perspice-
rent om̄s q̄ circū .xx. erāt & a terra duabus fere leu-
cis distabāt / in mare saltu p̄silierunt. Quos nos cū
phaelis nostris tota p̄sequentes die / nullos ex eis
nisi tantummodo duos p̄hēdere potuimus alijs oī-
bus in terram saluis abeuntibus. In lintre autē eorū
quam deseruerant bis gemini iuvenes extabant nō
de eorum gente geniti sed quos in tellure aliena ra-
puerāt / quorū singulis ex recenti vulnere virilia ab-
sciderant / quę res admirationē nō paruam nobis at-
tulit. Hos autem cū in nostras suscepissemus nauis-
culas nutibus nobis insinuarunt quemadmodū illi
eos ab ipsis manducandos abducerent / indicantes
interim quod gēs hęc tā effera & crudelis / hūanarū
carniū comestrix Cambali nūcuparet. Postea autē
nos ipsam eorū lintrem nobiscum trahentes / & cū
nauiculis nostris cursum eorū terrā versus arripien-
tes parūper interim cōstitimus & naues n̄as me-
dia tantū leuca a plaga illa distātes anchorauimus /
quam cū populū plurimū oberrare vidissemus in
illam cum ipsis nauiculis nostris subito properauis-

SECUNDA

mus ductis nobiscum duobus illis quos in lintre a
nobis inuasa cōprehenderamus. Quā primū autē
terram ipsam pede contigimus om̄s trepidi & se-
ipsum abdituri in vicinas nemorū latebras diffuge-
runt. Tum vero vno ex illis quos p̄hendera-
mus abire permisso & plurimis illi amicicię signis
necnō nolis cymbalis / ac speculis plerisq; datis / di-
ximus ei ne p̄pter nos ceteri qui aufugerant expa-
uescerent / qm̄ eorū amicos esse plurimum cupieba-
mus / qui abiens iussa nostra solerter impleuit gen-
te illa tota .cccc. videlicet fere viris / cum saminis
multis a siluis secū ad nos eductis. Qui inermes ad
nos vbi cum nauiculis nostris eramus omnes vene-
runt / & cū quibus tūc amiciciam bonā firmauimus
restituto quoq; eis alio quem captiuū tenebamus
& pariter eorum lintrem quam inuaseramus p̄ na-
uiū nostrarū socios apud quos erat eis restitui man-
dauimus. Porro hęc eorū linter quę ex solo arboris
trunco cauata & multū subtiliter effecta fuerat / sō-
ga .xxvi. passibus et lata duobus brachijs erat. Hęc
cū a nobis recuperassent & tuto ī loco fluminis / re-
posuissent om̄s a nobis repente sugerunt nec nobi-
scum amplius conuersari voluerunt. Quo tam bar-
baro facto comperto illos malę fidei maleq; con-
ditionis existere cogouimus. Apud eos autē dūta-
xat pauculū quod ex auribus gestabant vidimus.
Itaq; plaga illa relicta & secundum eam navigatis /

NAVIGATIO

mirtis simili plenam gerebant/habito bacillo quo
 dam quē in ore suo madefactū masticatum q̄ sepi-
 us in cucurbitam farrina repletā mittebant/ & dein-
 de cum eo de eadem farrina extrahebāt/ quam sibi
 post hęc in ore vtrumq̄ ponebant/herbam ipsam
 quā in ore gestabant eadē farrina respergitādo/ &
 hoc frequentissime paulatimq̄ efficiēbāt/quā rem
 nos admirati/illius causam secretūq̄/aut cur ita fa-
 cerēt satis nequiuinus cōprehēdere. Heccine gens
 (vt experimento didicimus) ad nos adeo familiaris-
 ter aduenit/ac si nobiscū sepius antea negociati fu-
 issent & longuā amicitia habuissent. Nobis autē
 per plagam ipsam cū eis ambulātibz colloquen-
 tibz & interim recentem aquam bibere delide-
 rantibus/ipsi per signa se talibus aquis penitus ca-
 rere insinuantes vltro de herba farinaq̄ quam in
 ore gestabant offerēbant/propter quod regionem
 eandem aquis deficientem q̄ q̄ vt sitim suble-
 uarent suam herbam farinam talem in ore gesta-
 rēt intelleximus. Vnde factum est vt nobis ita me-
 antibus & circū plagam eandem vna die cum me-
 dia illos cōcomitantibus viuīdam aquam nūq̄ in-
 uenerimus/cognouerimusq̄ q̄ ea quam bibebant
 aqua ex rore noctu super certis folijs auriculis asini
 similibz decidēte collecta erat. Quęquidem folia
 eiusmodi rore nocturno tpe se implebāt ex q̄ rore
 (qui optius eī idē ppl̄s bibebat/sed tñ talibus folijs

SECUNDA

plera q̄ eorū loca deficiebant. Heccine gens victu-
 alibus quę in terra solida sunt penitus carent quinq̄
 ymmo ex piscibus quos in mari piscantur viuunt.
 Etenim apud eos qui magni piscatores existunt pi-
 scium ingens habundat copia/ex quibus ipsi pluri-
 mos turtures ac q̄ bonos pisces alios plures/vltro
 nobis obtulerunt. Eorum vxores herba quā in ore
 viri ipsi gerebant nūq̄ vtebantur. Verum singule
 cucurbitam vnam aqua impletam ex qua biberent
 habebant. Nullos domorum pagos nulla ve tugu-
 ria gens hęc habent pręterq̄ folia grandia quedam
 sub quibus a solis feruore sed nō ab ymbribz se p-
 tegunt/propter quod autumabile est q̄ parum in
 terra illa pluitet. Cum autē ad piscandū mare adie-
 rint folium vnū adeo grande secum quisq̄ piscatu-
 rus effert vt illo in terram defixo & ad solis me-
 tum versato sub illius vmbra aduersus estū totum
 se abscondat. Hęcine in insula q̄ multa variorū ge-
 nerum animalia sunt quę omnia aquam lutulentā
 bibūt. Videntes autē q̄ in ea cōmodi nihil nanciscere
 remur/nos relicta illa aliā quamdā insulā tenuimus
 in quam nos ingredientēs & recentem vnde bibe-
 remus aquā inuestigantes/putantes interim ipsam
 eandem terrā a nullis esse habitatam/propterea q̄
 in ea neminē inter adueniendum perspexeramus/dū
 per arenā deambularemz vestigia pedum q̄ ma-
 gna nōnulla vidimus/ex quibus cōsuimus q̄ si eis

NAVIGATIO

lxxx. circiter leucis stationē quandā nauiculis tutā reperimus/in quam introeūtes tantas inibi cōperimus gētes vt id mirabile foret. Cū qbus facta amicitia iuimus deinde cū eis ad plures eorū pagos vbi multū secure multūq; honeste ab eis suscepti fuimus & ab eis iterim. cccc. vniones vnica nola emimus cum auro modico quod eis ex gratia cōtulimus. In hac terra vinū ex fructibus semētibusq; expressum vt ciceram ceruisiamue albam et rubentē bibūt/me lius autē ex myrre pomis valde bonis cōfectū erat ex quibus cū multis q̄ bonis alijs fructibus gustui sapidis & corpori salubribus habūdanter comedimus/ p̄pterea q̄ tēpestiue illuc adueneramus. Hęc eadē insula eorū rebus suppellectiliue q̄ multū habundans est/ gensq; ipsa bonę cōuersationis & maioris pacificētis est q̄ vsq; alibi repererimus aliā. In hoc portu. xvij. diebus cū ingenti placito perstitimus veniētibus quotidie ad nos populis multis nos effigiemq; nostrā & albedinem necnō vestimenta armaq; nostrā & nauū nostrarū magnitudinē admirantibus. Hī etiā nobis gentem quandā eis infestam occidentē vsus existere retulerunt/quę gens infinitā habebant vnionum quantitatē/ q̄t q̄ quos ipsi habebant vniones eisdē inimicis suis in belligeratiōibus aduersus eos habitis abstulerāt nos q̄q; & quēadmodū illos p̄scarent & quēadmodū nascerent edocentes. quorū dicta vera p̄fecto esse co

SECUNDA

gnouimus. put et maiestas v̄a posthęc amplius intelligere poterit. Relicto autē portu illo & secundū plagā eandē in quā cōtinue gentes affluere p̄spicibamus cursu nostro p̄ducto portū quandā aliū resficiēde vnus nauiculę nostrę grā/ in quo gētē multā esse cōperimus/ cū quibus nec vi nec amicitia cōuersationē obtinere valuimus/ illis si q̄nq; in terrā cū nauiculis nostris descenderemus se cōtra asperē defendentibus/ & si q̄nq; nos sustinere nō valerēt in siluas aufugientibus/ & nos nequaq; expectantibus/ quorū tantā barbariē nos cognoscentes ab eis ex hinc discessimus. Tuncq; inter nauigandū insulā quandā in mari leucis a terra. xv. distantē vidimus quam si in ea populus quispiā esset inuisere cōcordauimus. In illam igit accelerantes quandā inibi inuenimus gentem/ quę oīm bestialissima simplicissimaq; omniū quoq; gratiosissima benignissimaq; erat/ cuiusquidē gentis ritus et mores eiusmodi sūt.

De eiusdem gentis ritu & moribus.

II VVLTV AC GESTV CORPO

h
ris brutales admodum extant/ singuliq; maxillas herba quadā viridi itrorsum repletas habebāt/ quā pecudum instar vsq; ruminabant/ ita vt vix quicq; eloqui possent/ quorū quosq; singuli ex collo pusi las siccatasq; cucurbitas duas/ alteram earum herba ipsa quam in ore tenebāt/ alteram vero ex ipsis farina quadam albida gipso

NAVIGATIO

dem pedibus reliqua membra respondebant/ homines in eadem terra grandissimi habitabant. Nobis autem ita per arenam deambulantibus/viam vnam in terram ducentem cōpenimus secundum quam. ix. de nobis eūtes insulam ipsam inuisere parauimus ob id quod non cōspaciosam illam nec cōmultas in ea habitare gentes existimauimus. Pererrata igitur secundum eandem viam vna fere leuca quinque in conualle quadam (quę populatę apparebant) vidimus casas/ in quas introeuntes quinque in illis reperimus mulieres/ vetulas videlicet duas & iuuenulas tres quę quidem omnes sic statura pceres erāt vt inde valde miraremur. Hęc autem protinus vt nos intuite sunt adeo stupefactę permanserūt vt aufugiendi animo penitus deficerent. Tumque vetulę ipsę lingua eorū nobiscum blandiuscule loquentes/ et sese omnes in casam vnam recipiētes p multa nobis de suis victualibus obtulerunt Eedem vero omnes longissimo viro statura grandiores erant & quidē que grandes vt Franciscus de Albicio/ sed meliore quę nos iūmus p portione compactę. Quibus ita compertis posthęc vna cōuenimus/ vt iuuenulis ipsis per vim arreptis eas in Castiliam quasi rē admirādā abduceremus/ in qua deliberatiōe nobis existentibus ecce. xxxvi. vel circiter viri multo quę femine ipsę altiores/ & adeo egregię cōpositi/ vt illos inspicere delectabile foret casam ipsam introire occeperāt/ ppter quos tanta

SECUNDA

tūc affecti fuimus turbatiōe vt satius apud nauiculas nras quę cū tali gente esse duxissemus. Hij & emingentes arcus & sagittas necnon & fudes picaloue magnas instar clauarū ferebant/ qui ingressi loquebantur quoque inter se mutuo ac si nos comprehendere vellēt. Quo tali periculo percepto diuersa etiā iter nos tūc fecimus cōsilia. Vnis vt illos in ipsa eadē casa inuaderemus/ alijs vero nequaquę sed foris potius & in platea/ & alijs vt nusquam aduersus eos pugnam quęreremus donec quid agere vellēt intelligeremus asseuerantibus. Inter quę cōsilia casam illā simulatę exiimus & ad naues nras remcare occepimus ipsique (cōptus est lapidis iactus) mutuo se loquentes nos insecuti sunt/ haud minore quę nos vt autumo trepidantes formidine/ cū nobis mirantibus ipsi quoque eminus manerent/ & nisi nobis ambulantis bus nō ambularent. Cū vero ad naues nostras pertigissemus & in illas ex ordine introiremus/ mox oēs in mare profilierunt/ & cōmultas post nos sagittas suas iaculati sunt/ sed tūc eos ppaucū metuebamus Nam tum machinarū nrarū duas in eos (potius vt terrerēt quę vt iterirēt) emisimus/ quarū quidē tumultu percepto/ oēs cōfestim in mōtē vnū ppiquū fugā abierūt/ et ita ab eis crepti fuimus discessimusque pice Hij oēs nudi vt de pombus hitū ē eunt. Appellauimusque insulā illā/ gigātū (ob pceritatē eorū) insulā. Nobis atvltius et a ira paulo distantius trāfremigātibus

NAVIGATIO

mritudo simili plenam gerebant/habito bacillo quo
 dam quē in ore suo madefactū masticatum q̄ sepi
 us in cucurbitam farrina repletā mittebant/ & dein
 de cum eo de eadem farrinā extrahebāt/ quam sibi
 post hęc in ore vtrumq̄ ponebant/herbam ipsam
 quā in ore gestabant eadē farrina respergitādo/ &
 hoc frequentissime paulatimq̄ efficiebāt/quā rem
 nos admirati/illius causam secretūq̄/aut cur ita fa
 cerēt satis nequiuinus cōprehēdere. Heccine gens
 (vt experimento didicimus) ad nos adeo familiari
 ter aduenit/ac si nobiscū sepius antea negociati fu
 issent & longuā amicitia habuissent. Nobis autē
 per plagam ipsam cū eis ambulatibus colloquen
 tibulq̄ & interim recentem aquam bibere. deinde
 rantibus/ipsi per signa se talibus aquis penitus cas
 rere insinuantes vltro de herba farinaq̄ quam in
 ore gestabant offerebant/propter quod regionem
 eandem aquis deficientem q̄ q̄ vt situm suble
 uarent suam herbam farinam talem in ore gesta
 rēt intelleximus. Vnde factum est vt nobis ita me
 antibus & circū plagam eandem vna die cum me
 dia illos cōcomitantibus viuidam aquam nusq̄ in
 uenerimus/cognouerimusq̄ q̄ ea quam bibebant
 aqua ex rore noctu super certis folijs auriculis asini
 similibus decidēte collecta erat. Quęquidem folia
 eiusmodi rore nocturno tpe se implebāt ex q̄ rore
 (qui optius ē) idē ppl̄s bibebat/sed tñ talibus folijs

SECUNDA

plera d̄j eorū loca deficiebant. Heccine gens victu
 alibus quę in terra solida sunt penitus carent quins
 ymmo ex piscibus quos in mari piscantur viuunt.
 Etenim apud eos qui magni piscatores existunt pi
 scium ingens habundat copia/ex quibus ipsi pluri
 mos turtures ac q̄ bonos pisces alios plures/vltro
 nobis obtulerunt. Eorum vxores herba quā in ore
 viri ipsi gerebant nusq̄ vtebantur. Verum singulę
 cucurbitam vnā aqua impletam ex qua biberent
 habebant. Nullos domorum pagos nulla ve tugu
 ria gens hęc habent pręterq̄ folia grandia quedam
 sub quibus a solis feruore sed nō ab ymbribus se p
 tegunt/propter quod autumabile est q̄ parum in
 terra illa pluitet. Cum autē ad piscandū mare adie
 rint folium vnū adeo grande secum quisq̄ piscatu
 rus effert vt illo in terram defixo & ad solis mea
 tum versato sub illius vmbra aduersus estū totum
 se abscondat. Hęcine in insula q̄ multa variorū ge
 nerum animalia sunt quę omnia aquam lutulentā
 bibūt. Videntes autē q̄ in ea cōmodi nihil nanciscē
 remur/nos relicta illa aliā quamdā insulā tenuimus
 in quam nos ingredientiē & recentem vnde bibe
 remus aquā inuestigantes/putantes interim ipsam
 eandem terrā a nullis esse habitatam/propterea q̄
 in ea neminē inter adueniendum perspexeramus/dū
 per arenā deambularemus vestigia pedum q̄ ma
 gna nōnulla vidimus/ex quibus celsuimus q̄ si eis

NAVIGATIO

sepius interdum cum eis pugnasse nobis accidit ob id q̄ quicq̄ a tellure sua sibi tolli nequaquā permittere vellent. Et utiq̄ quidē repet undē Castilię p̄positum iam nobis in mentem subierat/ob id potissimum q̄ vno iam fere anno in mari perstiteramus nec nisi tenuem alimentorū necessariorūq̄ aliorū munitionē retinebamus. Quę & quidē adhuc ex vehementibus/quos pertuleramus solis calonibus iā cōtaminata inquinataq̄ erāt/cū ab exitu nostro à Campiuidis insulis vsq̄ tunc cōtinue per totādam nauigauissemus zonam/& transuersim per lineam equinoctialem bis/vt p̄habitu est. In qua quidem voluntate nobis perseuerantibus/nos a laboribus subleuare nostris sanctifico cōplacuit spiritui. Nempe receptū quempiam pro rursus nouandis naualibus nostris nobis querentibus ad gentem quādam peruenimus quę nos cū maxia suscepit amicitia/& quasquidem vnionū perlarū ventralium comperimus in numero maximo tenere/ p̄pter quod. xlvij. diebus ibi perstitimus & .C. xix. vnionū marchas/precio (vt estimabamus). xl. non superante ducatos/ab eis cōparauimus. Nā nolas/specularia/cristallinosq̄ nōnullos/nec nō leuissima electri folia quędā/eis tantū p̄pterea tradidimus. Nempe quotquot quilibet eorum obtineret vniones eos p̄ sola nola donabat. Didicimus quoq̄ interdum ab eis quomodo & vbi illos piscarentur/

SECUNDA

qui & quidem ostreolas in quibus nascunt nobis plures largiti sunt. Et pariter nonnullas mercati fuimus/vbi in quibusdam .C. & .xxx. vniones in quibusdam vero nō totidem reperiebant. Noueritq̄ maiestas vestra/q̄ nisi permaturi sint & a conchilijs in quibus gignunt per sese excidant omnino p̄fecti nō sunt. Quinymmo in breui vt sepius ipse expertus sum) emarcescūt/& i nihil redacti sūt. Cū verō maturi fuerint in ostrea ipsa inter carnes (p̄ter id q̄ ipsis carnibus hęreant) se separant/& huiusmodi optimi sūt. Efluxis igit. xlvij. diebus nec non gente illa quam nobis plurimū amicā effeceramus relicta hinc ab eis excessimus ob plurimarum rerum nostrarū indigentiam/venimusq̄ ad Antiglię insulam quā paucis nuper ab annis Cristophorus Columbus discooperuit in qua reculas nostras ac naualia reficiendo mensibus duobus & diebus totidē permansimus/plures interdum Christicolarum inibi conuersantiū contumelias perpatiēdo quas prolixus ne nimiū fiam hic omitto. Eandē vō insulam. xxij. iulij deserentes/percursa vnus mensis cum medio nauigatione Caliciū tandem portū viij. mensis Septembris subiuiimus/vbi cum honore p̄fectuq̄ suscepti fuimus. Et sic per dei placitum finem nostra cepit secunda nauigatio.

De tertio facta nauigatione

NAVIGATIO

sepius interdum cum eis pugnasse nobis accidit ob id q̄ quicq̄ a tellure sua sibi tolli nequaquā permittere vellent. Et vtiq̄ quidē repet undē Castilię p̄positum iam nobis in mentem subierat/ob id potissimum q̄ vno iam fere anno in mari perstiteramus nec nisi tenuem alimentorū necessariorū q̄ aliorū munitionē retinebamus. Quę & quidē adhuc ex vehementibus/quos pertuleramus solis calonibus iā cōtaminata inquinataq̄ erāt/cū ab exitu nostro a Campiuridis insulis vsq̄ tunc cōtinue per totādam nauigauissemus zonam/& transuersim per lineam equinoctialem bis/vt p̄chabitū est. In qua quidem voluntate nobis perseuerantibus/nos a laboribus subleuare nostris sanctifico cōplacuit spiritui. Nempe receptū quempiam pro rursus nouandis naualibus nostris nobis quęrentibus ad gentem quamdā peruenimus quę nos cū maxia suscepit amicitia/& quasquidem vnionū perlarū ventralium comperimus in numero maximo tenere/ p̄pter quod. xlvij. diebus ibi perstitimus & .C. xix. vnionū marchas/precio (vt estimabamus). xl. non superante ducatos/ab eis cōparauimus. Nā nolas/ specularia/cristallinosq̄ nōnullos/necnō leuissima electri folia quedā/eis tantū p̄pterea tradidimus. Nempe quotquot quilibet eorum obtineret vniones eos p̄ sola nola donabat. Didicimus quoq̄ interdum ab eis quomodo & vbi illos piscarentur/

SECUNDA

qui & quidem ostreolas in quibus nascunt nobis plures largiti sunt. Et pariter nonnullas mercati fuimus/vbi in quibusdam .C. & .xxx. vniones in quibusdam vero nō totidem reperiebant. Noueritq̄ maiestas vestra/q̄ nisi permaturi sint & a conchilijs in quibus gignunt per sese excidant omnino p̄fecti nō sunt. Quinymmo in breui (vt sæpius ipse expertus sum) emarcescūt/& in nihil redacti sūt. Cū verō maturi fuerint in ostrea ipsa inter carnes (p̄ter id q̄ ipsis carnibus hereant) se separant/& huiuscemodi optimi sūt. Effluxis igit. xlvij. diebus nec non gente illa quam nobis plurimū amicā effeceramus relicta hinc ab eis excessimus ob plurimarum rerum nostrarū indigentiam/venimusq̄ ad Antiglię insulam quā paucis nuper ab annis Christophorus Columbus discooperuit in qua reculas nostras ac naualia reficiendo mensibus duobus & diebus totidē permansimus/plures interdum Christicolarum inibi conuersantiū contumelias perpatiēdo quas prolixus ne nimium fiam hic omitto. Eandē vō insulam. xxij. Iulij deferentes/percursa vnus mensis cum medio nauigatione Caliciū tandem portū viij. mensis Septembris subiuiimus/vbi cum honore p̄fectuq̄ suscepti fuimus. Et sic per dei placitum finem nostra cepit secunda nauigatio.

De tertio facta nauigatione

NAVIGATIO

IN SIBILLIA EXISTENTE/ ET
m a pœnis atq; laboribus quos iter p̄memo-
 ratas pertulerā nauigationes paulisper re-
 quiescente/ desiderāteq; posthęc in perlarū terram
 remeare: fortuna fatigationū mearū nequaq; adhuc
 fatura serenissimo illi dño Manueli Portugallię Re-
 gi misit in cor (nescio vt quid) vt destinato nuncio
 litteras regales suas ad me trāsmitteret quibus plus-
 rimū rogabat vt ad eū apud Lisbonā celerius me
 transferrē/ ip̄e etem mirabilia mihi plurima faceret.
 Super qua re nondū tunc deliberaui quinymmo ei
 per eundemet nunciū/ me minus bene dispositū
 & tunc male habere significauī. Verū si quandoq;
 recōualescerē & maiestati eius regię meum forsā
 cōplacere obsequiū omnia quęcunq; vellet ex ani-
 mo perficerē. Qui rex percipiēs q̄ me ad se tūc tra-
 ducere nequirē Iulianū Bartholomeū locundū qui
 tunc in Lisbona erat rursus ad me destinauit cum
 cōmissione vt oibus modis me ad eundē regē secū
 perduceret. p̄pter cuius Iuliani aduentū et preces/
 coactus tūc fui ad regē ip̄um meare/ quod (qui me
 nouerant omnes) malū esse iudicarunt. Et ita a Cas-
 tilia vbi honor mihi non modicus exhibitus exti-
 terat/ ac rex ipse Castilię existimationē de me bo-
 nam conceperat profectus sum/ & quod deterius
 fuit hospite insalutato/ ac mox coram ipso rege do-
 mino Manuele meipsum obtuli: qui rex de aduen-

TERTIA

tu meo non paruam visus est concepisse læticiam
 plurimū me interdum rogitans/ vt vna cum tribus
 eius cōseruantię nauibus/ quę ad exeundum & ad
 nouarū terrarum inquisitionē preparatę erant pro-
 ficisci vellem. Et ita (quia regum preces p̄cepta
 sunt) ad eius votum consensi.

Tempus profectiois tertię

IGITUR AB HOC LISBONE PORTU
 cum tribus cōseruantię nauibus die Maij deci-
 ma. M. cccc. & primo abeuntes / cursus nostrum
 versus magnę Canarię insulas arripuimus: secun-
 dū quas & ad earū prospectū instanter enauigātes
 idem nauigiū nostrū collateraliter secundū Affri-
 cam occidentē vsus secuti fuimus. Vbi pisciū quo-
 rundam (quos Parghi nuncupant) multitudinē ma-
 ximam in equore prendidimus/ tribus inibi diebus
 moram facientes. Exinde autem ad partem illam
 Ethiopię/ quę Beilicca dicit deuenimus/ quę quidē
 sub torrida zona posita est/ & super quam. xiiij.
 gradibus se Septentrionalis erigit polus in clima-
 te primo vbi diebus. xi. nobis de lignis & aqua pro-
 uisionē parantes restitimus/ p̄pter id q̄ Austrū vsus
 p̄ Athlanticū pelagus nauigandi mihi inesset af-
 fectus. Itaq; portū Ethiopię illū post hęc relinquen-

NAVIGATIO

IN SIBILLIA EXISTENTE/ ET
 m a pœnis atq; laboribus quos iter p̄memo-
 ratas pertulerā nauigationes paulisper re-
 quiescente/ desiderāteq; posthęc in perlarū terram
 remeare: fortuna fatigationū mearū nequaq; adhuc
 satura serenissimo illi dño Manuelli Portugallię Re-
 gi misit in cor (nescio vt quid) vt destinato nuncio
 litteras regales suas ad me trāsmitteret quibus plu-
 timū rogabat vt ad eū apud Lisbonā celerius me
 transferrē/ ipse etem mirabilia mihi plurima faceret.
 Super qua re nondū tunc deliberaui quinymmo ei
 per eundemet nunciū/ me minus bene dispositū
 & tunc male habere significauī. Verū si quandoq;
 recōualescerē & maiestati eius regię meum forsan
 cōplaceret obsequiū omnia quecunq; vellet ex ani-
 mo perficerē. Qui rex percipiēs q; me ad se tūc tra-
 ducere nequirē Iulianū Bartholomeū locundū qui
 tunc in Lisbona erat rursus ad me destinauit cum
 cōmissione vt oībus modis me ad eundē regē secū
 perduceret: ppter cuius Iuliani aduentū et preces/
 coactus tūc fui ad regē ip̄um meare/ quod (qui me
 nouerant omnes) malū esse iudicarunt. Et ita a Ca-
 stilia vbi honor mihi non modicus exhibitus exti-
 terat/ ac rex ipse Castilię existimationē de me bo-
 nam conceperat profectus sum/ & quod deterius
 fuit hospite insalutato/ ac mox coram ipso rege do-
 mino Manuele meipsum obtuli: qui rex de aduen-

TERTIA

tu meo non paruam visus est concepisse sceticiam
 plurimū me interdum rogans/ vt vnā cum tribus
 eius cōseruantīę nauibus/ que ad excundum & ad
 nouarū terrarum inquisitionē preparatę erant pro-
 ficisci vellem. Et ita (quia regum preces p̄cepta
 sunt) ad eius votum consensi.

Tempus profectiois tertie

IGITUR AB HOC LISBONE PORTU
 cum tribus cōseruantīę nauibus die Maij deci-
 ma. M. cccc. & primo abeuntes / cursum nostrum
 versus magnę Canarię insulas arripuimus: secun-
 dū quas & ad earū prospectū instanter enauigātes
 idem nauigiū nostrū collateraliter secundū Affri-
 cam occidentē vsus secuti fuimus. Vbi pisciū quo-
 rundam (quos Parghi nuncupant) multitudinē ma-
 ximam in equore prendidimus/ tribus inibi diebus
 moram facientes. Exinde autem ad partem illam
 Ethiopię/ que Besilica dicit deuenimus/ que quidē
 sub torrida zona posita est/ & super quam. xiiij.
 gradibus se Septemtrionalis erigit polus in clima-
 te primo vbi diebus. xi. nobis de lignis & aqua pro-
 uisionē parantes restitimus/ ppter id q; Austrū vsus
 p Athlanticū pelagus nauigandi mihi inesset af-
 fectus. Itaq; portū Ethiopię illū post hęc relinquen-

NAVIGATIO

res tunc per Lebecciū ventū in tantū nauigauimus
 vt. lx. et. vij. infra dies insulę cuidam applicuerimus
 quę insula. DCC. a portu eodem leucis ad Lebeccię
 partem distaret. In quibusdā diebus / prius perpele
 si tēpus fuimus q̄ vnq̄ in mari quicq̄ antea pertu
 lenit / p̄pter ventorū nimborūue impetus / qui q̄ plus
 rima nobis intulere grauamina ex eo q̄ nauigium
 nostrū lineę p̄sertim equinoctiali cōtinue iunctū
 fuit. Inibiq̄ in mense Iunio hyems extat ac dies no
 ctibus equales sunt / atq̄ ipsę vmbre n̄re continue
 versus meridiem erant. Tandem vero omnitonan
 ti placuit nouā vnam nobis ostendere plagā. xvij.
 scilicet Augusti / iuxta quam (leuca sepositi ab eadē
 cum media) restitimus / et postea assumptis cymbis
 nōnullis in ipsā visuri si inhabitata esset p̄fecti fui
 mus: quam & quidē incolas plurimos habitare re
 perimus qui bestijs prauiores erāt / quēadmodum
 maiestas regia vestra posthęc intelliget. In hoc v̄o
 introitus nostri principio gentem non percipimus
 aliquā / q̄uis oram ipsam per signa plurima (quę vi
 dimus) populo multo repletā esse intellexerimus.
 De qua quidē ora pro ipso serenissimo Castilię re
 ge possessionū cepimus / iuuenimusq̄ illā multum
 amoenā / ac veridē esse & apparentię bonę. Est au
 tē extra lineam equinoctialem Austrum versus .v.
 gradibus / et ita eadem die ad naues nostras repeda
 uimus. Quia vero lignorum & aque penuriam pa

TERTIA

tiabamur / concordauimus iterū in terrā altera die
 reuerti vt nobis de necessarijs p̄uideremus: in qua
 quidem nobis extantibus / v̄ idimus stantes in vnīs
 us montis cacumine gentes quę deorsum descēde
 re non auderent / erantq̄ nudi omnes necnō consi
 milis effigiei colorisq̄ vt de sup̄ionibus habitū est.
 Nobis aut satagentibus vt nobiscū conuersatū ac
 cederēt / nō sic securos eos efficere voluimus vt de
 nobis adhuc nō diffiderent. Quorū obstinatiōe p̄
 teruiaq̄ cognita / ad naues sub noctē remeauimus
 relictis in terra (videntibus illis) nolis speculisq̄ nō
 nullis ac rebus alijs. Cūq̄ nos in mari cminus esse
 prospicerēt / om̄s de ipso mōte (p̄pter reculas quas
 reliqueramus) descenderunt plurima inter se admi
 rationis signa facientes. Nec tunc de aliquo nisi de
 aqua nobis p̄uimus. Crastino autē effecto mane
 vidimus e nauibus gentem eandem numero q̄ an
 tea maiore passim per terram ignes fumosq̄ faciēs
 tem. Vnde nos existimantes q̄ nos per hoc ad se in
 titarent iuimus ad eos in terram / vbi tunc populū
 plurimū aduenisse cōspeximus: qui tamen a nobis
 longe seipso tenebant / signa facientes interi m nō
 nulla vt cum eis interius in insulā vaderemus. Pro
 pter quod factū est vt ex Chnisticolis n̄ris duo p̄
 tinus ad hoc parati periculo ad tales eundi semet
 ipsos exponerent / vt quales gentes eodem forent /
 aut si quas diuitias speciefue aromaticas vllas habe

NAVIGATIO

tes tunc per Lebecciū ventū in tantū navigauimus
 vt. lx. et. vii. infra dies insule cuidam applicuerimus
 que insula. DCC. a portu eodem leucis ad Lebeccij
 partem distaret. In quibusdā diebus / peius perpele
 si tēpus fuimus q̄ vnq̄ in mari quisq̄ antea pertus
 lerit / p̄pter ventorū nimborūue impetus / qui q̄ plus
 rima nobis intulere grauamina ex eo q̄ navigium
 nostrū lineę p̄sertim equinoctiali cōtinue iunctū
 fuit. Inibiq̄ in mense Iunio hyems extat ac dies no
 ctibus equales sunt / atq̄ ipsę vmbre n̄re continue
 versus meridiem erant. Tandem vero omnitonan
 ti placuit nouā vnā nobis ostendere plagā. xvij.
 scilicet Augusti / iuxta quam (leuca sepositi ab eadē
 cum media) restitimus / et postea assumptis cymbis
 nōnullis in ipsā visum si inhabitata esset p̄fecti fui
 mus: quam & quidē incolas plurimos habitare re
 perimus qui bestijs prauiores erāt / quēadmodum
 maiestas regia vestra posthęc intelliget. In hoc v̄o
 introitus nostri principio gentem nōn percepimus
 aliquā / q̄uis oram ipsam per signa plurima (que vi
 dimus) populo multo repletā esse intellexerimus.
 De qua quidē ora pro ipso serenissimo Castilię re
 ge possessorū cepimus / iuuenimusq̄ illā multum
 amcenā / ac veridē esse & apparentię bonę. Est au
 tē extra lineam equinoctialem Austrum versus .v.
 gradibus / et ita eadem die ad naues nostras repeda
 uimus. Quia vero lignorum & aque penuriam pa

TERTIA

tiebamur / concordauimus iterū in terrā altera die
 reuerti vt nobis de necessarijs p̄videremus: in qua
 quidem nobis extantibus / v̄ idimus stantes in vnīs
 us montis cacumine gentes que deorsum descēde
 re non auderent / erantq̄ nudi omnes necnō consi
 milis effigiei colorisq̄ vt de superioribus habitū est.
 Nobis aut satagentibus vt nobiscū conuersatū ac
 cederēt / nō sic securos eos efficere voluimus vt de
 nobis adhuc nō diffiderent. Quorū obstinatiōe p̄
 teruiaq̄ cognita / ad naues sub noctē remeauimus
 relictis in terra (videntibus illis) nolis speculisq̄ nō
 nullis ac rebus alijs. Cūq̄ nos in mari eminus esse
 prospicerēt / om̄s de ipso mōte (p̄pter reculas quas
 reliqueramus) descenderunt plurima inter se admi
 rationis signa facientes. Nec tunc de aliquo nisi de
 aqua nobis p̄uidimus. Crastino autē effecto mane
 vidimus e nauibus gentem eandem numero q̄ an
 tea maiore passim per terram ignes fumosq̄ faciē
 tem. Vnde nos existimantes q̄ nos per hoc ad se in
 titarent iuimus ad eos in terram / vbi tunc populū
 plurimū aduenisse cōspeximus: qui tamen a nobis
 longe seipos tenebant / signa facientes interi m nō
 nulla vt cum eis interius in insulā vaderemus. Pro
 pter quod factū est vt ex Christicolis n̄ris duo p̄
 tinus ad hoc parati periculo ad tales eundi semet
 ipsos exponerent / vt quales gentes eodem forent /
 aut si quas diuitias speciefue aromaticas vllas habe

NAVIGATIO

rent/ipsi cognoscerent: quapropter in tantū nauisū
 prētorem rogauerunt/ vt eis quod postulabāt an
 nueret. Tum vero illi ad hoc sese accingētes necnō
 plerāq; de rebus suis minutis secū sumentes/ vt in
 de a gentibus eisdem mercarentī alias/ abierūt a no
 bis data conditione vt ad nos post quinque dies ad
 summū remeare solliciti essēt / nos etenim illos tam
 diu expectaremus. Et ita tūc iter suum in terrā arri
 puerunt/ atq; nos ad naues nostras regressum cepi
 mus vbi expectando eos diebus . viij . perstiti
 mus. In quibus diebus gens per multa noua dietim
 fere ad plagā ipsam adueniebat / sed nusq; nobiscū
 colloqui voluerūt Septima igit̄ aduentāte die nos
 in terram ipsam iterū tendentes/ gentē illam mulie
 res suas omnes secū adduxisse reperimus. Quā yō
 primū illuc peruenimus/ mox ex eisdem vxoribus
 suis ad colloquendū nobiscū cōplures miserunt/ fæ
 minis tamen eisdem non satis de nobis confidenti
 bus: quod quidem nos attendentes cōcordauimus
 vt iuuenem vnum e nobis (qui validus agiliscq; ni
 mium esset) ad eas quoq; trāsmitteremus/ & tunc
 vt minus fæminę eędem metuerēt in nauiculas no
 stras introiuimus. Quo egresso iuvene cū seipsum
 inter illas immiscuisset/ ac illę omnes circumstantes
 contingerent palparentq; eum/ & propter eum nō
 parum admirarentur: . . . ce interea de monte fæmi
 na vna vallum magnū manu gestans aduenit quæ

TERTIA

postq; vbi iuuenis ipse erat appropiauit/ tali eū val
 li sui ictu a tergo percussit vt subito mortuus in ter
 ram excideret: quē confestim mulieres alię corripie
 rentes/ illū in montē a pedibus p̄traxerūt/ viriq; ipsi
 qui in monte erāt ad littus cum arcibus & sagittis
 adueniētes ec sagittas suas ī nos cōijciētes tali gētē
 nostrā affecerūt stupore (ob id q; nauiculę illę ī qui
 bus erāt harenā nauigando radebāt/ nec celerit̄ au
 fugere tunc poterant) vt sumendorū armorum suo
 rum memoriam nemo tunc haberet. Et ita cōplu
 res cōtra nos sagittas suas eiāculabantur. Tum ve
 ro in eos quatuor machinarum nostrarum fulmina
 licet neminem attingētia emisimus / quo audito to
 nitruo omnes rursū in montē fugerunt / vbi mu
 lieres ipsę erāt/ quę iuuenē nostrum quem trucidā
 uerant (nobis videntibus) in frustra secabant/ necnō
 frustra ipsa nobis ostentantes / ad ingentem quem
 succenderant ignem torrebant/ & deinde posthęc
 manducabūt. Viri quoq; ipsi signa nobis similiter
 facientes / geminos Christicolos nostros alios se
 pariformiter peremisse manducasseq; insinuabant
 quibus qui & vtiq; vera loquebantur/ in hoc ipso
 credidimus. Cuius nos improperij vehementius pi
 guit/ cum inmanitatem quam in mortuum exerce
 bant/ oculis intueremur ipsi proprijs. Quamob
 rem plures q; quadraginta de nobis in animo sta
 biliueramus vt omēs pariter terram ipsam impetu

NAVIGATIO

rent/ipsi cognoscerent: quapropter in tantū nauisū
 p̄torem rogauerunt/ vt eis quod postulabāt an
 nueret. Tum vero illi ad hoc sese accingētes necnō
 plerasq; de rebus suis minutis secū sumentes/ vt in
 de a gentibus eisdem merearent alias/ abierūt a no
 bis data conditione vt ad nos post quinq; dies ad
 summū remeare solliciti essēt / nos etenim illos tam
 diu expectaremus. Et ita tūc iter suum in terrā arri
 puerunt/ atq; nos ad naues nostras regressum ce
 pimus vbi expectando eos diebus . viij. perstiti
 mus. In quibus diebus gens per multa noua dietim
 fere ad plagā ipsam adueniebat / sed nusq; nobiscū
 colloqui voluerūt Septima igit̄ aduentāte die nos
 in terram ip̄am iterū tendentes/ gentē illam mulie
 res suas omnes secū adduxisse reperimus. Quā yō
 primū illuc peruenimus/ mox ex eisdem vxoribus
 suis ad colloquendū nobiscū q̄plures miserunt/ fæ
 minis tamen eisdem non satis de nobis confidenti
 bus: quod quidem nos attendentes cōcordauimus
 vt iuuenem vnum e nobis (qui validus agilisq; nis
 mium esset) ad eas quoq; trāmitteremus/ & tunc
 vt minus fæminę eedem metuerēt in nauiculas no
 stras introiimus. Quo egresso iuuenē cū seipsum
 inter illas immiscuisset/ ac illę omnes circumstantes
 contingerent palparentq; eum/ & propter eum nō
 parum admirarentur: . . . ce interea de monte fæmi
 na vna vallum magnū manu gestans aduenit quæ

TERTIA

postq; vbi iuuenis ipse erat appropiauit/ tali cū val
 li sui ictu a tergo percussit vt subito mortuus in ter
 ram excideret: quē confestim mulieres alię corripis
 entes/ illū in montē a pedibus p̄traxerūt/ viriq; ipsi
 qui in monte erāt ad littus cum arcibus & sagittis
 adueniētes vt sagittas suas i nos cōijciētes tali gētē
 nostrā affecerūt stupore (ob id q; nauiculę illę i qui
 bus erāt harenā nauigando radebāt/ nec celerit̄ au
 fugere tunc poterant) vt sumendorū armorum suo
 rum memoriam nemo tunc haberet. Et ita q̄plu
 res cōtra nos sagittas suas ciaculabantur. Tum ve
 ro in eos quatuor machinarum nostrarum fulmina
 licet neminem attingētia emisimus / quo audito to
 nitruo omnes rursus in montē fugerunt / vbi mu
 lieres ipse erāt/ quę iuuenē nostrum quem trucidā
 uerant (nobis videntibus) in frustra secabant/ necnō
 frustra ipsa nobis ostentantes / ad ingentem quem
 succenderant ignem torrebant/ & deinde posthęc
 manducabūt. Viri quoq; ipsi signa nobis similiter
 facientes / geminos Christicolas nostros alios se
 pariformiter peremisse manducasseq; insinuabant
 quibus qui & vtiq; vera loquebantur/ in hoc ipso
 credidimus. Cuius nos improperij vehementius pi
 guit/ cum inmanitatem quam in mortuum exerce
 bant/ oculis intueremur ipsi proprijs. Quamob
 rem plures q; quadraginta de nobis in animo sta
 biliueramus vt omēs pariter terram ipsam impetu

NAVIGATIO

petentes tam immane factū tamq̄ bestialem fero-
ciā vindicatū vaderemus. Sed hoc ipsum nobis na-
uiprētor nō permisit / & ita tam magnā ac tam gra-
uem iniuriā passi cū maliuolo animo & grandi op-
probrio nostro (efficiēte hoc nauiprēceptore nro)
impunitis illis abcessimus. Postq̄ aut̄ terram illam
reliquimus / mox iter Leuantē et Seroccū ventum
(secūdū quos se cōtinet terra) nauigare occēpimus
plurimos ambitus plurimosq̄ gyros interdum se-
ctantes / quibus durātibus gentes nō vidimus quę
nobiscū praticare aut ad nos appropinquare vo-
luerint. In tantū yō nauigauimus vt tellurem v nā
nouā (quę secūdū Lebecciū se porrigeret) inuene-
rimus. In qua cū campū vnū circuiuissemus (cui san-
cti Vincentij campo nomen indidimus) secundum
Lebecciū ventū posthęc nauigare occēpimus. Dis-
statq̄ idem sancti Vincentij campus a priore terra
illa vbi Cristicolę nostri extiterēt interempti. cl. leu-
eis ad partem Leuātis. Qui et quidē campus .viij.
gradibus extra lineam equinoctialem versus au-
strum est. Cum igit̄ ita vagantes iremus / quadā die
copiosam gentiū multitudinē / nos nauiumq̄ no-
stranum vastitatē mirantiū in terra vna alia esse cō-
speximus: apud quos tuto in loco mox restitimus
& deinde in terram ipsum ad eos ex nauiculis no-
stris descendimus / quos quidem mitioris esse con-
ditionis q̄ priores reperimus. Nam & si in edomā

TERTIA

dis illis diu elaborauimus / amicos tamē nostros eos
tandem effēcimus: cum quibus negociando practi-
candōq̄ varie. v. mansimus diebus vbi cauas fistu-
las virides plurimū grossas / & etiam nōnullas in ar-
borū cacuminibus siccas inuenimus. Concordauis-
mus aut̄ vt ex eadem gente duos qui nos eorū lin-
guam edocerent inde traduceremus. Quamobrem
tres ex eis vt in Portugalliā venirent nos vltro co-
mitati sunt. Et qm̄ me omnia prosequi ac describe-
re piget / dignetur vestra nosse maiestas q̄ nos por-
tum illum linquentes / per Lebecciū ventū / & in vis-
su terre semper transcurremus plures continue faci-
endo scālas pluresq̄ ambitus / ac interdū cū multis
populis loquendo: donec tandem versus Austrum
extra Capicorni tropicū fuimus. Vbi sup̄ horizon-
ta illū meridionalis polus. xxxij. sese extollebat gra-
dibus / atq̄ minorem iam perdideramus vrsam / ipa
q̄ maior vrsa multū infima videbat̄ fere in fine Ho-
rizontis se ostentans: & tūc per stellas alterius me-
ridionalis poli nosmetipsos dirigebamus / quę mul-
to plures multoq̄ maiores ac lucidiores q̄ nostri po-
li stellę existūt: propter quod plurimarū illarū figu-
ras confinxi / & p̄sertim earū quę prioris ac maio-
ris magnitudinis erant / vna cū declinatione diame-
trorū quas circa polum Austri efficiunt / & vna cū
denotatione earūdem diametrorū & semidiamet-
rorū earum prout in meis quatuor dietis sitē nauis

NAVIGATIO

petentes tam immane factū tamq; bestialem serocia vindicātū vaderemus. Sed hoc ipsum nobis nauiprētor nō permisit/ & ita tam magnā ac tam grauem iniuriā passi cū maliuolo animo & grandi opprobrio nostro (efficiēte hoc nauiprēptore nro) impunitis illis abcessimus. Postq; aut terram illam reliquimus/mox iter Leuantē et Serocū ventum (secūdū quos se cōtinet terra) nauigare ocepimus plurimos ambitus plurimosq; gyros interdum seētantes / quibus durātibus gentes nō vidimus quę nobiscū practicare aut ad nos appropinquare uoluerint. In tantū vō nauigauimus vt tellurem v nā nouā (quę secūdū Lebeciū se porrigeret) inuenirimus. In qua cū campū vnū circuiuissemus (cui sancti Vincentij campo nomen indidimus) secundum Lebeciū ventū posthęc nauigare ocepimus. Distatq; idem sancti Vincentij campus a priore terrā illa vbi Cristicolę nostri extiteēt interempti. cl. leucis ad partem Leuātis. Qui et quidē campus . viij. gradibus extra lineam equinoctialem versus austrum est. Cum igit ita vagantes iremus/quadā die copiosam gentiū multitudinē m/nos nauiumq; nostrarum vastitatē mirantiū in terra vna alia esse cōspeximus: apud quos tuto in loco mox restitimus & deinde in terram ipsum ad eos ex nauiculis nostris descendimus/quos quidem mitioris esse conditionis q̄ priores reperimus. Nam & si in edomā

TERTIA

dis illis diu elaborauimus/amicos tamē nostros eos tandem effecimus: cum quibus negociando practicandoq; varie. v. mansimus diebus vbi cauas fistulas virides plurimū grossas/ & etiam nōnullas in arborū cacuminibus siccas inuenimus. Concordauimus aut vt ex eadem gente duos qui nos eorū linguam edocerent inde traduceremus. Quamobrem tres ex eis vt in Portugalliā venirent nos vltro comitati sunt. Et qm̄ me omnia prosequi ac describere piget/dignetur vestra nosse maiestas q; nos portum illum linquentes/per Lebeciū ventū/ & in visu terrę semper transcurrimus plures continue faciendo scalas pluresq; ambitus/ac interdū cū multis populis loquendo: donec tandem versus Austrum extra Capicorni tropicū fuimus. Vbi sup horizon ta illū meridionalis polus. xxxij. sese extollebat gradibus / atq; minorem iam perdideramus vrsam/ ipaq; maior vrsa multū infima videbat fere in fine Horizontis se ostentans: & tūc per stellas alterius meridionalis poli nosmetipsos dirigebamus / quę multo plures mltroq; maiores ac lucidiores q̄ nostri poli stellę existūt: propter quod plurimarū illarū figuras confinxi / & p̄sertim earū quę prioris ac maioris magnitudinis erant/vna cū declinatione diameterū quas circa polum Austri efficiunt/ & vna cū denotatione earūdem diameterū & semidiameterū earum prout in meis quatuor dietis sine nauif

NAVIGATIO

gationibus inspicere facile poterit. Hoc cetero navi-
 gio nostro a campo sancti Augustini incepto. Dec.
 percurrimus leucas videlicet yfus ponentem. c. / et
 versus Lebecciū. De qualis quidē dū peragrarem
 si quis quę vidimus enumerare vellet non totidem
 ei papireę cartę sufficerent. Nec quidem interdum
 magni cōmodi res inuenimus demptis infinitis cas-
 się arboribus: et pariter plurimis quę laminas cer-
 tas producunt / cū quibus & miranda alia per mul-
 ta vidimus quę fastidiosa recēditu forent. Et in hac
 quidem peragratiōe. x. fere mensibus exitimus. In
 qua cognito q̄ mineralia nulla reperiebamus / con-
 uenimus vna vt ab inde surgētes alio p̄ mare euas-
 garemur. Quo inuito iter nos consilio / mox edictū
 fuit ac in omnem cętū nostrū vulgatū vt quicquid
 in tali nauigatione p̄cipiendū censerem id ipsum
 itegriter fieret. Propter quod cōfestim edixi māda
 uicq; vbiq; vt de lignis & aqua p̄ sex mensibus mu-
 nitionē omnes sibi pararent. Nam per nauiū ma-
 gistros nos cum nauibus nostris adhuc tantūdem
 nauigare posse indicatū est) quaquidem (quam edi-
 xeram) facta prouisione / nos oram illā linqūtes &
 inde nauigationē nostram per Serocciū ventū initi-
 antes Februarij. xij. videlicet / cum sol equinoctio
 iam appropinquaret et ad hoc Septentrionis hemi-
 spheriū nostrū ygeret in tantū peruagati fuimus vt
 meridianū polū super horizonta illū. lñ. gradibus

TERTIA

sublimatū inuenerimus. Ita vt nec minoris vrsę nec
 maioris stellę ammodo inspicere valerent. Nam tūc
 a portu illo a quo per Seroccum abieramus. cccc
 leucis longe iam facti eramus. iñ. videlicet Aprilis.
 Qua die tempestas ac procella in mari tam vehe-
 mens exorta est / vt vela nostra omnia colligere &
 cum solo nudoq; malo remigare cōpelleremur per
 flante vehementissime Lebeccio ac mari intumes-
 scēte & aere turbulentissimo extante. Propter quē
 turbinis violentissimū impetum nostrates omnes
 non modico affectu fuerunt stupore. Noctes quo-
 q; tunc inibi q̄ maxime erant. Eteim Aprilis. vij. so-
 le circa arietis finem extante ipsę eędem noctes ho-
 rarum. xv. esse repertę sunt: hyems q; etiā tūc inibi
 erat vt vestra satis perpēdere potest maiestas. No-
 bis autem sub hac nauigātibus turbulentia / terram
 vnam Aprilis. ij. vidimus penes quam. xx. circiter
 leucas nauigantes appropiauimus. Verū illam om-
 nimodo brutalem & extraneam esse comperimus
 in qua quidem nec portū quempiam nec gentes ali-
 quas fore cōspeximus: ob id (vt arbitror) q̄ tā aspe-
 rum in ea frigus algeret vt tam acerbum vix quis-
 quā perpeti posset. Porro in tanto periculo in tan-
 taq; tempestatis importunitate nosmet tum reperi-
 mus / vt vix alteri alteros p̄ grandi turbine nos vi-
 deremus. Quamobrem demum cum nauium p̄cē-
 tore pariter concordauimus vt connauitis nostris

NAVIGATIO

gationibus inspicere facile poterit. Hoc cetero de nauigio nostro a campo sancti Augustini incepto. Dec. percurramus leucas videlicet versus ponentem. c. / et versus Lebecium. De qualiquide dum peragraremus si quis que vidimus enumerare vellet non totidem ei papiree cartae sufficerent. Nec quidem interdum magni comodi res inuenimus demptis infinitis cassis arboribus: et pariter plurimis que laminas certas producant / cum quibus & miranda alia per multa vidimus que fastidiosa recessu forent. Et in hac quidem peragratiōe. x. fere mensibus exitimus. In qua cognito quod mineralia nulla reperiebamus / conuenimus vna ut ab inde surgentes alio per mare euagaremur. Quo inito iter nos consilio / mox edictum fuit ac in omnem ceterum nostrum vulgatum ut quicquid in tali nauigatione precipiendum censerem id ipsum integritate fieret. Propter quod cōfestim edixi mandauimusque vbi que ut de lignis & aqua per sex mensibus munitionem omnes sibi pararent. Nam per nauium magistrōs nos cum nauibus nostris adhuc tantūdem nauigare posse indicatum est) quaquidem (quam edixeram) facta prouisione / nos oram illam linquentes & inde nauigationem nostram per Serocum ventum in initantes Februarii. xiiij. videlicet / cum sol equinoctium iam appropinquaret et ad hoc Septentrionis hemispherium nostrum vergeret in tantum peruagati fuimus ut meridianum polum super horizonta illi. liij. gradibus

TERTIA

sublimatum inuenerimus. Ita ut nec minoris vrsę nec maioris stellę ammodo inspicere valerent. Nam tunc a portu illo a quo per Serocum abieramus. cccc leucis longe iam facti eramus. iij. videlicet Aprilis: Qua die tempestas ac procella in mari tam vehemens exorta est / ut vela nostra omnia colligere & cum solo nudoque malo remigare compelleremur perflante vehementissime Lebecio ac mari intumescente & aere turbulentissimo extante. Propter quem turbinis violentissimum impetum nostrates omnes non modico affectu fuerunt stupore. Noctes quoque tunc inibi que maxime erant. Etenim Aprilis. viij. sole circa arietis finem extante ipsę eadem noctes horarum. xv. esse reperte sunt: hyems que etiam tunc inibi erat ut vestra satis perperdere potest maiestas. Nobis autem sub hac nauigationibus turbulentia / terram vnam Aprilis. ij. vidimus penes quam. xx. circiter leucas nauigantes appropinquauimus. Verum illam omnimodo brutalem & extraneam esse comperimus in qua quidem nec portum quempiam nec gentes aliquas fore conspeximus: ob id (ut arbitror) que tam asperum in ea frigus algeret ut tam acerbum vix quisquam perpeti posset. Porro in tanto periculo in tantaque tempestatis importunitate nosmet tum reperimus / ut vix alteri alteros pre grandi turbine nos videremus. Quamobrem demum cum nauium prelatore pariter concordauimus ut conuauitis nostris

NAVIGATIO

omnibus/terram illā linq̄uendi/ſedꝫ ab ea elongan-
di /& in Portugalliam remeandi ligna faceremus
Quod cōſiliū ſanū quidem et vtile fuit/cum ſi inibi
nocte ſolū adhuc illa perſtitiffemus diſperdi om̄s
eramus. Nempe cū hinc abiſſemus tā grandis die
ſequenti tempeſtas in mari excitata eſt/vt penitus
obruī perditē metueremus. Propter quod plurima
peregrinationū vota necnon alias q̄plures cerimo-
nias (prout nautis mos eſſe ſolet) tunc ſecimus. Sub
quo tempeſtatis iſortunio. v. nauigauimus diebus
demiffis omnino velis. In quibus quidem. v. diebus
cc. et. l. in mari penetrauimus leucas /lineę interdum
equinoctiali necnō mari & aurę temperationi ſem-
per appropinquando/per quod nos a præmiſſis eri-
pere periculis altiffimo deo placuit. Eratq; huiusce
modi noſtra nauigatio ad tranſmontanū ventū &
gręcū/ob id q̄ ad Ethiopię latus pertingere cupie-
bamus: a quo ꝑ maris Athlantici fauces eundo M.
ccc. diſtabamus leucis. Ad illā aut̄ per ſummitonan-
tis gratiam Maij biſquina pertigimus die. Vbi in
plaga vna ad latus Auſtri(quę Serraliona dicitur)
xv. diebus noſipſos refrigerando fuimus. Et poſt
hęc curſum noſtrum verſus inſulas Lyazori dictas
arripuimus/quę quidē inſulę a Serraliona ip̄a. Dcc.
& l. leucis diſtabant/ ad quas ſub Iulij finem per-
uenimus/ & pariter. xv. inibi nos reficiendo perſti-
timus diebus. Poſt quos inde exiuiſmus & ad Liſo

OVARTA

bonę noſtrę recurſum nos accinximus/ a qua ad oc-
cidentis partem. ccc. ſepoſiti leucis eramus/et cuius
tandem deinde portum. M. D. ij. cū proſpera ſalua-
tione ex cunctipotentis nutu rurſum ſubiuiſmus/cū
duabus dumtaxat nauibus: ob id q̄ tertiā in Serra-
liona (qm̄ amplius nauigare nō poſſet) igni com-
buſſeramus. In hac autē noſtra tertio curſa nauiga-
tione. xvi. circiter menſes permāſimus/ e quibus. xi.
abſq; tranſmontanę ſtellę necnon & maioris vrſę
minorisue aſpectu nauigauimus/ quo tempore noſ
metipſos per aliam meridionalis poli ſtellam rege-
bamus. Quę ſuperius commemorata ſunt/ in ea-
dem noſtra tertio facta nauigatione/ relatu magis
digna conſpexi.

De quartę nauigationis curſu

ELIQVVM AVTEM EST /VT
quę in tertiā nauigatione noſtra proſpe-
xerim edifferā. Quia ꝑo iā ꝑꝑ longa nar-
ratione fatiſco/et quoq; hęc eadem noſtra nauiga-
tio ad ſperatum a nobis finē minime producta eſt/
ob aduerſitatem infortuniūue quoddam quod in
maris Athlantici nobis accidit ſinu: idcirco breuior
ſiam. Igitur ex Liſbonę portu cum ſex cōſeruantię
nauibus exiuiſmus cū propoſito inſulam vnam ver-
ſus horizontem poſitam inuiſendi /quę Melcha di
f ij

NAVIGATIO

omnibus/terram illā linquendi/ſcēq; ab ea elongan-
 di /& in Portugalliam remeandi ligna faceremus
 Quod cōſiliū ſanū quidem et vtile fuit/cum ſi inibi
 nocte ſolū adhuc illa perſtitiffemus diſperditī om̄s
 eramus. Nempe cū hinc abiſſemus tā grandis die
 ſequenti tempeſtas in mari excitata eſt/vt penitus
 obrui perditē metueremus. Ptopter quod plurima
 peregrinationū vota necnon alias q̄plures cerimo-
 nias (prout nautis mos eſſe ſolet) tunc ſecimus. Sub
 quo tempeſtatis iſfortunio. v. nauigauimus diebus
 demiffis omnino velis. In quibus quidem. v. diebus
 cc. et. l. in mari penetrauimus leucas/lineę interdum
 equinoctiali necnō mari & aurę temperationi ſem-
 per appropinquando/per quod nos a præmiſſis erī
 pere periculis altiffimo deo placuit. Eratq; huiusce
 modi noſtra nauigatio ad tranſmontanū ventū &
 gręcū/ob id q̄ ad Ethiopię latus pertingere cupie-
 bamus: a quo p̄ maris Athlantici fauces eundo M;
 ecc. diſtabamus leucis. Ad illā autē per ſummitonan-
 tis gratiam Maij biſquina pertigimus die. Vbi in
 plaga vna ad latus Auſtri(quę Serraliona dicitur)
 xv. diebus noſipſos refrigerando fuimus. Et poſt
 hęc curſum noſtrum verſus inſulas Lyazori dictas
 arripuimus/quę quidē inſulę a Serraliona ip̄a. Dec.
 & l. leucis diſtabant/ ad quas ſub Iulij finem per-
 uenimus/ & pariter. xv. inibi nos reficiendo perſti-
 timus diebus. Poſt quos inde exiuimus & ad Liſo

OVARTA

bonę noſtrę recurſum nos accinximus/ a qua ad oc-
 cidentis partem. ecc. ſepoſiti leucis eramus/et cuius
 tandem deinde portum. M. D. ij. cū proſpera ſalua-
 tione ex cunctipotentiſ nutu rurfum ſubiuiimus/ cū
 duabus dumtaxat nauibus: ob id q̄ tertiā in Serra-
 liona (qm̄ amplius nauigare nō poſſet) igni com-
 buſſeramus. In hac autē noſtra tertio curſa nauiga-
 tione. xvi. circiter menſes permāſimus/ e quibus. xi.
 abſq; tranſmontanę ſtellę necnon & maioris vrſę
 minorisue aſpectu nauigauimus/ quo tempore noſ
 metipſos per aliam meridionalis poli ſtellam rege-
 bamus. Quę ſuperius commemorata ſunt/ in ea-
 dem noſtra tertio facta nauigatione relatu magis
 digna conſpexi.

De quartę nauigationis curſu

ELIQVVM AVTEM EST /VT
 quę in tertiā nauigatione noſtra proſpe-
 xerim ediſſerā. Quia v̄o iā præ longa nar-
 ratione fatiſco/et quoq; hęc eadem noſtra nauiga-
 tio ad ſperatum a nobis finē minime producta eſt/
 ob aduerſitatem infortuniūue quoddam quod in
 maris Athlantici nobis accidit ſinu: idcirco breuior
 ſiam. Igitur ex Liſbonę portu cum ſex cōſeruantię
 nauibus exiuimus cū propoſito inſulam vnam ver-
 ſus horizontem poſitam inuiſendi /quę Melcha di
 f ij

NAVIGATIO

ditur & diuitiarum multarū famosa necnō nauium
 omniū siue a Gangetico siue ab indico mari venie-
 entium receptus siue statio est/quemadmodū Cas-
 licia receptus siue hospitale omniū nauigantiū est
 qui ab oriente in occidentē & eōuerso vagantur
 prout de hoc ipso per Calicutiē viā fama est. Quē
 quidem insula Melcha plus ad occidentē Calicutia
 yō ipsa plus ad meridiem respicit: quod idcirco co-
 gnouimus quia ipsa in aspectu. xxxij. graduū poli
 antarctici sita est. Decima ergo Maij die. M. D. iij.
 nobis vnde supra egredientibus cursum nostrū ad
 insulas virides nuncupatas primo dixerimus. Vbi
 rerum necessariarū munimina necnon et plura dis-
 uersorū modorū refrigeramina sumentes et. xij. in-
 terdum inibi diebus cessantes/ per ventum Sero cū
 post hęc euangare ocepimus: cū nauidominus no-
 ster tamq̄; p̄sumptuosus capito sulq̄; p̄ter neces-
 sitatem & omniū nostrum vnanimatē (sed solū
 vt sese nostri & sex nauiū p̄positū ostentaret) iul-
 sit vt in Serralionā Australem Ethiopię terram ten-
 deremus. Ad quā nobis accelerantibus & illā tan-
 dem in cōspectu habentibus tam immanis & acerb-
 ba suborta tempestas est/ac ventus contrarius &
 fortuna aduersa inualuit/ vt in ipsam (quam nostris
 ipsi videbamus oculis) per quadriduum applicare
 non valuerimus: quinymmo coacti fuerimus vt illa
 relicta ad priorem nauigationē nostram regredere

QVARTA

mur. Quamquidem nos per Euducium (qui vno
 tus est inter meridiem et Lebeciū) reassumentes
 ccc. per illam maris aritudinē nauigauimus leucas
 Vnde factū est vt nobis extra lineam equinoctia-
 lem tribus pene gradibus iam tunc existentibus ter-
 ra quedam (a qua. xij. distabamus leucis) apparues-
 rit/quę apparitio nō parua nos afficit admiratione
 Terra etē illa/ insula in medio mari multū alta &
 admirabilis erat/quę leucis duabus longior & vna
 dilatior nō existebat: in qua quidem terra nūquā
 quisq̄; hominū aut fuerat aut habitauerat/ & nihilo-
 minus nobis infelicissima fuit. In illa em̄ p̄ stolidū
 consiliū suum & regimen p̄fectus nauium noster
 nauem suā perdidit. Nempe illa a scopulo quodam
 elisa/ & inde p̄pter hoc in rimas diuisa sancti Lau-
 rētij nocte (quę Augusti. x. est) in mari penitus sub-
 meria extitit/nihil inde saluo manente demptis tan-
 tūmodo nautis. Eratq̄; nauis eadem doliorū. ccc. in
 qua nostrę totius turbę totalis potentia erat. Cum
 aut omnes circa illam satageremus vt si forte ip̄am
 a periculo subtrahere valeremus: dedit mihi in man-
 datis idem nauium p̄fectus/ vt cū uauicula vna in
 receptū quempiam bonū vbi pupes nostras secure
 omnes recipere possemus apud insulam eandē in-
 uentū pergerē/nolens tamen ipse idem p̄fectus
 vt nauem meā (quę nouem nautis meis stipata/ &
 in nauis periclitantis adiutorio intēta foret) mecum

NAVIGATIO

citur & diuitiarum multarū famosa necnō nauium
 omniū siue a Gangetico siue ab indico mari venie-
 entium receptus siue statio est/quemadmodū Ca-
 licia receptus siue hospitale omniū nauigantiū est
 qui ab oriente in occidentē & eōnverso vagantur
 prout de hoc ipso per Calicutiē viā fama est. Quē
 quidem insula Melcha plus ad occidentē Calicutia
 v̄o ipsa plus ad meridiem respicit: quod idcirco co-
 gnouimus quia ipsa in aspectu. xxxiij. graduū poli
 antarctici sita est. Decima ergo Maij die. M. D. iij.
 nobis vnde supra egredientibus cursum nostrū ad
 insulas virides nuncupatas primo dixerimus. Vbi
 rerum necessariorū munimina necnon et plura di-
 uersorū modorū refrigeramina sumentes et. xij. in-
 terdum inibi diebus cessantes/per ventum. Serocū
 post hęc euangigare ocepimus: cū nauidominus no-
 ster tamq̄; p̄sumptuosus capitolusq̄; p̄ter neces-
 sitatem & omniū nostrum vnanimiratem (sed solū
 vt sese nostri & sex nauium p̄positū ostentaret) ius-
 sit vt in Serralionā Australem Ethiopie terram ten-
 deremus. Ad quā nobis accelerantibus & illā tan-
 dem in cōspectu habentibus tam immanis & acer-
 ba suborta tempestas est/ac ventus contrarius &
 fortuna aduersa inualuit/vt in ipsam (quam nostris
 ipsi videbamus oculis) per quadriduum applicare
 non valuerimus: quinymmo coacti fuerimus vt illa
 relicta ad priorem nauigationē nostram regredere

QVARTA

mur. Quamquidem nos per Suducsum (qui v̄no
 tus est inter meridiem et Lebeciū) reassumentes
 ccc. per illam maris artitudinē nauigauimus leucas
 Vnde factū est vt nobis extra lineam æquinoctias
 lem tribus pene gradibus iam tunc existentibus ter-
 ra quedam (a qua. xij. distabamus leucis) apparuerit/
 quę apparitio nō parua nos affecit admiratione
 Terra etem illa/insula in medio mari multū alta &
 admirabilis erat/quę leucis duabus longior & vna
 dilatior nō existebat: in qua quidem terra nūquā
 quisq̄; hominū aut fuerat aut habitauerat/ & nihilo
 minus nobis infelicissima fuit. In illa em̄ p̄ solidū
 consiliū suum & regimen p̄fectus nauium noster
 nauem suā perdidit. Nempe illa a scopulo quodam
 elisa/ & inde p̄pter hoc in rimas diuisa sancti Lau-
 rētij nocte (quę Augusti. x. est) in mari penitus sub-
 mersa extitit/nihil inde saluo manente demptis tan-
 tūmodo nautis. Eratq̄; nauis eadem doliorū. ccc. in
 qua nostrę totius turbe totalis potentia erat. Cum
 aut omnes circa illam satageremus vt si forte ip̄am
 a periculo subtrahere valeremus: dedit mihi in man-
 datis idem nauium p̄fectus/vt cū uauicula vna in
 receptū quempiam bonū vbi pupes nostras secure
 omnes recipere possemus apud insulam eandē in-
 uentū pergerē/nolens tamen ipse idem p̄fectus
 vt nauem meā (quę nouem nautis meis stipata/ &
 in nauis periclitantis adiutorio intēta foret) mecū

NAVIGATIO

tunc traducerē / sed solū vt edixerat portū vnum in-
 quisitū irem / et in illo nauem meā ipsam mihi resti-
 tuerat. Qua iussione recepta / ego vt mādaauerat (sū-
 pta mecū nautarū meorū medietate) in insulā ipsam
 (a qua. iij. distabamus leucis) properans / pulcherri-
 mum inibi portū / vbi classem nostrā omnē tute sa-
 tis suscipere possemus inueni. Quo cōperto. viij.
 ibidem diebus eundē nauiū p̄fectum cū reliqua
 turba expectādo perstiti. Qui cū nō aduenirēt mo-
 leste nō perum pertuli / atq; qui mecū erant sic ob-
 stupecebant vt nullo consolari modo vellent. No-
 bis autē in hac existentibus angustia / ipsa octaua die
 puppim vnā per equor aduentare cōspeximus / cui
 vt nos percipere possent mox obuiam iuimus con-
 fidentes sperātesq; vna quod ad meliorē portū quē
 piam nos secū ducerēt. Quibus dū appropinquas-
 semus / & vicissim nos resalutassemus: retulerūt illi
 nobis / eiusdē p̄fecti nr̄i nauē in mari penitus de-
 ptis nautis) p̄ditā extitisse: quē nūcia (vt cōtēplari
 v̄ra pōt regia maiestas) me nō parua affēcēt mole-
 stia / cū a Libona (ad quā reuertī habebā). M. longe
 existens leucis in longo remotoq; mari me esse sen-
 tirem. Nihilominus tamen fortunę nosmet subijci-
 entes vltērius p̄cessimus / reuersiq; i primis fuimus
 ad memoratā insulā vbi nobis de lignis & aq̄ in cō-
 seruatiōe meę nauī p̄uidimus: Erat v̄o eadē insula pe-
 nitus inhospitata inhabitataq; / m̄lta aqua viuuda &

QVARTA

suam in illa scaturiente / cum infinitis arboribus in-
 numerisq; volucris marinis & terrestribus / quę
 adeo simplices erant vt sese manu comprehendī
 intrepide permitterent. Propter quod tot tūc pren-
 didimus vt nauiculā vnā ex illis adimpleuerimus
 In ea autē nulla alia inuenimus animalia p̄terq; mu-
 res q̄maximos / et lacertas bifurcam caudam habē-
 tes cum nōnullis serpentibus quos etiam in ea vidi-
 mus. Igitur parata nobis inibi p̄uisione sub ven-
 to inter meridiem & Lebecciū ducēte perreximus
 ob id q̄ a rege mandatū accēperamus / vt qualicun-
 q; non obstante periculo p̄cedentis nauigationis
 viam in sequeremur. Incepto ergo huiuscemodi na-
 uigio portum tandem vnum inuenimus quē om-
 nium sanctorū Abaciā nūcupauimus / ad quem
 (prosperam annuente nobis auram altissimo) infra
 xvij. pertigimus dies. Distatq; idem portus. ccc. a p̄-
 fata insula leucis / in quo quidē portu nec p̄fectum
 nostrū nec quemquā de turba alium reperimus / &
 si tamē in illo mensibus duobus & diebus quatuor
 expectauerimus / quibus effluxis viso q̄ illuc nemo
 veniret conseruantia nostra tunc & ego cōcordaui
 mus / vt secūdū latus longius progredieremur. Per-
 cursis itaq; .cc. lx. leucis portui cuidam aliq̄ applicui
 mus in quo castellum vnū erigere proposuimus /
 quod & quidē p̄fecto fecimus relictis in illo. xxiiij.
 Christicolis nobiscum existentibus / qui ex p̄fecti

NAVIGATIO

tunc traducerē/ sed solū vt edixerat portū vnum in-
 quisitū irem /et in illo nauem meā ipsam mihi resti-
 tuerat. Qua iussione recepta/ ego vt mādauerat (sū-
 pta me cū nautarū meorū medietate) in insulā ip̄am
 (a qua. iij. distabamus leucis) properans/ pulcherri-
 mum inibi portū/ vbi classem nostrā omnē tute sa-
 tis suscipere possemus inueni. Quo cōperto. viij.
 ibidem diebus eundē nauū p̄fectum cū reliqua
 turba expectādo perstiti. Qui cū nō aduenirēt mo-
 leste nō perum pertuli/ atq; qui me cū erant sic ob-
 stupescabant vt nullo consolari modo vellent. No-
 bis aut in hac existentibus angustia/ ip̄a octaua die
 puppim vnā per equor aduentare cōspeximus/ cui
 vt nos percipere possent mox obuiam iuimus con-
 fidentes sperātesq; vna quod ad meliorē portū quē
 p̄iam nos secū ducerēt. Quibus dū appropinquas-
 semus/ & vicissim nos resalutassēmus: retulerūt illi
 nobis/ eiusdē p̄fecti n̄ri nauē in mari penitus (dē-
 ptis nautis) p̄ditā extitisse: quē nūcia (vt cōtēplari
 v̄ra pōt regia maiestas) me nō parua affēcēt mole-
 stia/ cū a Libbona (ad quā reuertī habebā). M. longe
 existens leucis in longo remotoq; mari me esse sen-
 tirem. Nihilominus tamen fortunę nosmet subijci-
 entes vltērius p̄cessimus/ reuersiq; i primis fuimus
 ad memoratā insulā vbi nobis de lignis & aq̄ in cō-
 seruatiq; meq; nauī p̄uidimus: Erat v̄o eadē insula pe-
 nitus inhospitata i habitataq; m̄lta aqua viuida &

QVARTA

suam in illa scaturiente/ cum infinitis arboribus in-
 numerisq; volucibus marinis & terrestribus/ quę
 adeo simplices erant vt sese manu comprehendī
 intrepide permetterent. Propter quod tot tūc pren-
 didimus vt nauiculā vnā ex illis adimpleuerimus
 In ea autē nulla alia inuenimus animalia p̄terq; mu-
 res q; maximos/ et lacertas bifurcam caudam habē-
 tes cum nōnullis serpentibus quos etiam in ea vidi-
 mus. Igitur parata nobis inibi prouisione sub ven-
 to inter meridiem & Lebeciū ducēte perreximus
 ob id q; a rege ma n datū accēperamus/ vt qualicun-
 q; non obstante periculo p̄cedentis navigationis
 viam in sequeremur. Incepto ergo huiuscemodi na-
 uigio portum tandem vnum inuenimus quē om-
 nium sanctorū Abbaciam nūcupauimus/ ad quem
 (prosperam annuente nobis auram altissimo) infra
 xvij. pertigimus dies. Distatq; idem portus. ccc. a p̄-
 fata insula leucis/ in quo quidē portu nec p̄fectum
 nostrū nec quemquā de turba alium reperimus/ &
 si tamē in illo mensibus duobus & diebus quatuor
 expectauerimus/ quibus effluxis viso q; illuc nemo
 veniret conseruantia nostra tunc & ego cōcordaui-
 mus/ vt secūdū latus longius progredieremur. Per-
 cursis itaq; .cc. lx. leucis portui cuidam aliq̄ applicui-
 mus in quo castellum vnū erigere proposuimus/
 quod & quidē p̄fecto fecimus relictis in illo. xxiiij.
 Christicolis nobiscum existentibus/ qui ex p̄fecti

NAVIGATIO

noſtri pupe perdita collecti fuerant. Porro in eodē portu præfatū cōſtruendo caſtellū & breſilico pupes noſtras onuſtas efficiendo. v. perſtitimus menſibus/ob id q̄ præ nautarū perpauitate et plurimorū apparatū neceſſitate lōgius ꝑgredi nō valebamus. Quibus ſuperioribus ita peractis concordauimus poſt hæc in Portugalliam reuerti/quam rem per gręcū tranſmontanūq̄ ventum neceſſe nobis erat efficere. Relictis igitur in caſtello præfato Chriſticolis. xxiiij. et cum illis. xij. machinis ac alijs pluribus armis vna cū prouifione pro ſex menſibus ſufficiente/necnō pacata nobiſcum telluris illius gentē de qua hic minima ſit mentio. licet infinitos inibi tūc viderimus/et cum illis præticauerimus. Nā xl. fere leucas cum. xxx. ex eis in inſulam ipſam penetrauimus. Vbi interdum plurima perſpeximus quę nunc ſubticēſcens libello meo. iiij. nauigationū referuo. Eſtq̄ eadem terra extra lineā æquinocſialem ad partem Auſtri. xvij. gradibus & extra Liſbonę meridianū ad occidentis partem. xxxv. prout inſtrumenta noſtra monſtrabant) nos nauigationem noſtrā per Nornordenſium (qui inter gręcum tranſmontanūq̄ ventus eſt) cū animi propoſito ad ad hanc Liſbonę ciuitatē ꝑficiſcendi inicianſes/ tandem poſt multos labores multaq̄ pericula in hunc eiufdē Liſbonę portū iſra. lxxvij. dies. xxvij. lunij. M. D. iiij. cum dei laude introiuimus. Vbi honorifi

QVARTA

ce multū & vltraq̄ ſit credibile feſtiue ſuſcepti fuiſmus: ob id q̄ ipſa tota ciuitas nos in mari diſperditos eſſe exiſtimabat/ quēadmodū reliqui omnes de turba noſtra ꝑ ꝑfecti nri nauū ſtultā ꝑꝑſumptio nē extiterāt. Quo ſuperbiā modo iuſtus omniū cēſor deus cōpenſat. Et ita nūc apud Liſbonā ipſam ſubſiſto ignorans quid de me ſereniſſimus ipſe rex deinceps efficere cogitet/ q̄ a tantis laboribus meis iam exnunc requieſcere plurimū peroptarem/ hūc nunciū maięſtati veſtrę plurimū quoq̄ interdū cōmendans. Americus Veſputius in Liſbona.

Preſſit/ & ipſa eadē Chriſto monimēta fauētē
Tempore venturo cetera multa premet.

Finitū. vij. kl. Maij
Anno ſupra ſeſqui
milleſimum. vij.

Vrbis Deodate tuo dareſcens nomine preſſit
Qua Voſſi montis ſunt iuga preſſit opus

*Lanc' imp' adua
de f'...*

NAVIGATIO

nostri pupe perdita collecti fuerant. Porro in eodē portu præfatū cōstruendo castellū & bresilico p̄pes nostras onustas efficiendo. v. perstitimus mensibus/ob id q̄ præ nautarū perpauca et plurimorū apparatū necessitate lōgius p̄gredi nō valebamus. Quibus superioribus ita peractis concordauimus post hæc in Portugalliam reuerti/quam rem per gr̄cū transmontanūq; ventum necesse nobis erat efficere. Relictis igitur in castello præfato Christianicis. xxiiij. et cum illis. xij. machinis ac alijs pluribus armis vna cū prouisione pro sex mensibus sufficiente/necnō pacata nobiscum telluris illius gente de qua hic minima fit mentio. licet infinitos inibi tūc viderimus/et cum illis practicauerimus. Nā xl. fere leucas cum. xxx. ex eis in insulam ipsam penetrauimus. Vbi interdum plurima perspeximus quæ nunc subticescens libello meo. iij. nauigationū reseruo. Estq; eadem terra extra lineā æquinoctialem ad partem Austri. xvij. gradibus & extra Lisbonę meridianū ad occidentis partem. xxxv. prout instrumenta nostra monstrabant nos nauigationem nostrā per Normordensium (qui inter gr̄cum transmontanūq; ventus est) cū animi proposito ad ad hanc Lisbonę ciuitatē pficiscendi inicientes/tandem post multos labores multaq; pericula in hunc eiusdē Lisbonę portū isra. lxxvij. dies. xxvij. lunij. M.D. iij. cum dei laude introiuimus. Vbi hononifi

QVARTA

ce multū & vltraq; sit credibile festiuę suscepti fuimus: ob id q̄ ipsa tota ciuitas nos in mari disperditos esse existimabat/quæadmodū reliqui omnes de turba nostra p̄ p̄fecti n̄ri nauiū stultā p̄sumptionē extiterāt. Quo superbiā modo iustus omnium cēsor deus cōpensat. Et ita nūc apud Lisbonā ipsam subsisto ignorans quid de me serenissimus ipse rex deinceps efficere cogitet/q̄ a tantis laboribus meis iam exnunc requiescere plurimū peroptarem/hūc nunciū maiestati vestrę plurimū quoq; interdū cōmendans. Americus Vesputius in Lisbona.

Preffit/ & ipsa eadē Christo monimēta fauēte
Tempore venturo cetera multa premet.

Finitū. vij. kl. Maij
Anno supra sesqui
millesimum. vij.

Vrbs Deodate tuo darefcens no mine præful
Qua Vogel montis sunt iuga preffit opus

*Lone sup abna
ay p...
100*

ALVARO

et unquam videri de caetero...
 quod si deus...
 et in...
 et in...
 et in...
 et in...
 et in...
 et in...
 et in...
 et in...
 et in...
 et in...

Quod...
 et...
 et...

Quod...
 et...
 et...

Libraria...
 et...

ADAMO

Faint, illegible text in a single column at the top of the page.

Que Noe inuenit post diluuium
in archa Noe cum quatuor uxoribus suis

Faint, illegible text in a single column at the bottom of the page.

